ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

2013

Զարգացումը
Կարգավորումը
Վերահսկողությունը

2014

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 3

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի փոփոխությունները 2013 թվականին 4

Ֆինանսական համակարգի վերահսկողությունը և սպառողների շահերի պաշտպանությունը 2013 թվականին 18

Կադրերի վերապատրաստումը և համագործակցությունը այլ երկրների վերահսկողների հետ 2013 թվականին 23

ՀՀ ֆինանսական համակարգը 2013 թվականին 25

Բանկեր 26

Ընդհանուր դրույթներ 26

Բանկային համակարգի կապիտալը 28

Բանկային համակարգի պարտավորությունները 30

Բանկային համակարգի ակտիվները 33

Բանկային համակարգի ֆինանսական արդյունքները 37

Բանկային համակարգի ֆինանսական ռիսկերը 40

Վարկային կազմակերպություններ 48

ՀՀ ապահովագրական շուկա 53

Արժեթղթերի շուկայի մասնակիցներ 60

Վճարահաշվարկային կազմակերպություններ 64

Վճարահաշվարկային համակարգ 67

Վերահսկողության զարգացման հեռանկարները 74

Հավելվածներ 77

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի ֆինանսական համակարգը 2013 թվականին շարունակել է ցուցաբերել դինամիկ աճի միտումներ՝ նպաստելով տնտեսության իրական հատվածի համար ֆինանսական ռեսուրսների և ծառայությունների հասանելիության ընդլայնմանը: Ֆինանսական համակարգի ակտիվներն աճել են մոտ 20%-ով և կազմել համախառն ներքին արդյունքի 77.1%-ը, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 8.5 տոկոսային կետով: Ֆինանսական միջնորդության խորացմանը զուգընթաց բանկերի միջև մրցակցության ավելացման պայմաններում պահպանվել են նաև վարկերի տոկոսադրույքների նվազման և ավանդների տոկոսադրույքների աճի միտումները՝ հանգեցնելով տոկոսադրույքի սպրեդի նվազման:

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման և վերահսկողության ոլորտում Կենտրոնական բանկը շարունակել է աշխատանքներ իրականացնել ֆինանսական հաստատությունների գործունեության կարգավորման արդիականացման, ֆինանսական վերահսկողության արդյունավետության բարձրացման և սպառողների շահերի պաշտպանության ու հասարակության տարբեր նպատակային խմբերի ֆինանսական կրթման ուղղություններով: 2013 թվականին Կենտրոնական բանկը նախաձեռնել է Բազել III ստանդարտի ներդրման ուղղությամբ օրենքների և նորմատիվ իրավական ակտերի փոփոխության նախագծեր, իրականացրել ֆինանսական հաստատությունների՝ ռիսկերի վրա հիմնված վերահսկողական համակարգի հիմնադրույթների նախագծման աշխատանքներ:

2013 թվականին Հայաստանի ֆինանսական համակարգի մասնակիցները շարունակել են ապահովել ամփոփ ցուցանիշների (ակտիվներ, վարկեր, պարտավորություններ, ավանդներ, կապիտալ և այլն) կայուն աճի միտումները:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԴԱՇՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Տնտեսության իրական և ֆինանսական հատվածների նորանոր զարգացումները ենթադրում են նաև կարգավորման դաշտի վերանայման անհրաժեշտություն: 2013 թվականին շարունակվել են ֆինանսական հատվածի կարգավորման դաշտի կատարելագործման աշխատանքները:

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի փոփոխությունները

Օրենսդրական փոփոխություններ

2013 թվականին ընդունվել են ***«Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին երեք օրենքներ***: Նշված օրենքների ընդունման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ մինչև Օրենքի փոփոխությունը այն չի կարգավորել պարտադիր կուտակային վճարների հաշվառման հետ կապված մի շարք հարցեր, որոնք առաջացել են ծրագրային ապահովման աշխատանքների իրականացման ժամանակ: Ելնելով նշվածից՝ օրենքում կատարվել են համապատասխան լրացումներ, որոնց արդյունքում կարգավորվել են՝

- պարտադիր կուտակային վճարների հաշվառումը՝ լիազոր մարմնում բացված անձնական հաշվի քարտերի միջոցով.
- պարտադիր կուտակային վճարների մարման կարգը.
- կուտակային վճարների պարտավորություններից ավելի վճարված գումարների (գերավճարների) վերադարձման կամ հաշվանցման կարգը.
- կուտակային համակարգի շրջանակներում առաջացած տույժերի բաշխման մեխանիզմը և այլն:

Ենթաօրենսդրական փոփոխություններ

2013 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկը ընդունել, ինչպես նաև փոփոխություններ և (կամ) լրացումներ է կատարել մի շարք իրավական ակտերում, մասնավորապես՝

1. Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ լրացումներ են կատարվել ***«Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ում***: Ըստ փոփոխությունների՝
   - Բանկի դիլերները ճանաչվել են որպես բանկի ղեկավար և, հետևաբար, պետք է ունենան բարձրագույն կրթություն և Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված դիլերի որակավորման վկայական: Ընդ որում՝ դիլեր են համարվում բանկի այն աշխատակիցները, ովքեր որոշում են արտարժույթի, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված արժեթղթերի, բացառությամբ՝ սեփա-

կան արժեթղթերի կամ վճարային արժեթղթերի առքի, վաճառքի կամ փոխանակման պայմանները (այդ թվում՝ գին, ծավալ, քանակ, տոկոսադրույք, կնքման, կատարման, մարման և այլ ժամկետներ և (կամ) այլ պայմաններ):

- Դիլերի որակավորման վկայականը տրամադրվում է.
  1. Սիէֆէյ որակավորված ֆինանսական վերլուծաբանի (CFA - Chartered Financial Analyst) քննության առնվազն առաջին մակարդակը հանձնած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա, կամ
  2. էյՍիԱյ – Ֆինանսական շուկաների միության (ACI – The Financial Markets Association) էյՍիԱյ դիլինգի վկայականի (ACI Dealing Certificate) հիման վրա:
- Դիլերի որակավորման վկայականը տրամադրվում է անժամկետ:
- Բանկի դիլերների կազմում փոփոխության դեպքում բանկը պարտավոր է այդ փոփոխության մասին տեղեկացնել Կենտրոնական բանկին:

Ակնկալվում է, որ նշված որոշումը կհանգեցնի ՀՀ բանկային համակարգում արժեթղթերով, արտարժույթով, ածանցյալ գործիքներով կամ դրամական շուկայի գործիքներով առքի, վաճառքի կամ փոխանակման գործառույթներ իրականացնելու վերաբերյալ որոշում կայացնող անձանց որակավորման և մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի բարձրացմանը:

Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ հաստատվել է ***«Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմանները» կանոնակարգ 4-ը***, որով սահմանվել են հետևյալ հիմնական դրույթները.

- Բանկերը պետք է ներդնեն ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգ՝ որպես ներքին հսկողության համակարգի տարր: Ընդ որում՝ այն պետք է ներառի ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, «ռիսկի ախորժակի» և առանձին ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունները:
- Բանկերին բնորոշ հիմնական ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի տարաբնույթ մեկնաբանություններից խուսափելու համար տրվել են դրանց սահմանումները:
- Բանկի համար սահմանվել են Կապիտալի համարժեքության գնահատման ներքին գործընթացի (ICAAP) ներդրման և արդյունավետ իրականացման պահանջները, ինչպես նաև նկարագրվել են այն ռիսկերի կառավարման ընդհանուր մոտեցումները, որոնք չեն ծածկվում ԿԲ կողմից սահմանված՝ բանկային գործունեությունը կարգավորող հիմնական տնտեսական նորմատիվներով:
- Բանկերը պետք է ունենան ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության ապահովման գործառույթներ, որոնց համար պատասխանատու անձանց նշանակում է գործադիր տնօրենը՝ խորհրդի համաձայնությամբ:
- Ռիսկային գործունեություն իրականացնող անձնակազմի՝ չհիմնավորված ռիսկային գործունեություն ծավալելու շահագրգռվածությունը սահմանափակելու նպատակով բանկերի համար սահմանվել են վարձատրության քաղաքականության, մասնավորապես՝ վարձատրության փոփոխուն բաղադրիչի նկատմամբ նոր պահանջներ:
- Սահմանվել է, որ բանկերը պետք է ունենան գործընթացների անընդհատության կառավարման համակարգ:

Ակնկալվում է, որ նշված որոշումը կհանգեցնի բանկերում ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգերի արդյունավետության բարձրացմանը:

2. Փոփոխություն է կատարվել ***ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կողմից անկախ աուդիտորական կազմակերպության ընտրության կարգը սահմանող իրավական ակտում***: Կարգում ճշգրտվել է այն աղբյուրների ցանկը, որով պետք է ուղղորդվեն բանկերը աուդիտն իրականացնող անձանց ընտրության ժամանակ, երբ տվյալ անձը չունի աուդիտի իրականացման հինգ տարվա աշխատանքային փորձ, սակայն, ցանկում նշված աղբյուրներից որևէ մեկի հրապարակած վարկանիշի համաձայն, լավագույն տասը աուդիտորական ցանցերից որևէ մեկի լիիրավ անդամ է:

Ակնկալվում է, որ նշված որոշումը կհստակեցնի բանկերի կողմից աուդիտն իրականացնող անձանց ընտրության գործընթացը:

3. Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել ***«Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում:*** Կատարված լրացումներն ու փոփոխությունները նպատակաուղղված են բանկերի գործունեությունը կարգավորող նորմատիվային դաշտի որակի բարելավմանը և բանկերի կողմից ստանձնած ռիսկերի մակարդակին համապատասխանեցմանը: Ըստ փոփոխությունների՝
   - Ն3 և Ն4 նորմատիվների հաշվարկման ընթացքում անձինք չեն համարվում փոխկապակցված (կապված), եթե պետությունը, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան, Եվրոպական վերակառուցման և զարգացման բանկը և (կամ) Ասիական զարգացման բանկը տիրապետում են այդ անձանց ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայամասնակցությունների) 20 տոկոսից ավելիին կամ իրավունք ունեն օրենքով չարգելված այլ ձևով կանխորոշելու նրանց որոշումները:
   - Արտարժութային դիրքի հաշվարկում արտարժութային ակտիվները ընդգրկվում են հաշվեկշռային արժեքով, բացառությամբ ստանդարտ և հսկվող դասակարգված արտարժութային ակտիվների, որոնք հաշվարկին մասնակցում են հաշվեկշռային արժեքով՝ գումարած հնարավոր կորուստների պահուստի մեծությունը:
   - Գրավի առարկայի տնօրինման արդյունքում բանկի սեփականությանն անցած բաժնետոմսերը օրենքով սահմանված կարգով բանկի սեփականությունը համարվելու օրվանից վեց ամսվա ընթացքում կարող են չնվազեցվել նորմատիվային կապիտալի մեծությունից:
   - Մի շարք միջազգային կազմակերպությունների կողմից թողարկված ոչ պետական պարտատոմսերն ընդգրկվել են բարձր իրացվելի ակտիվների կազմում:
   - Back to back ածանցյալ գործիքները (արտարժույթի առքի ու վաճառքի միաժամանակ կնքված հակադարձ գործարքները) կարող են ընդգրկվել առանց ածանցյալ գործիքների արտարժութային դիրքի հաշվարկում:

4. Փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել ***«Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում***՝ Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվական ձևերը նորմատիվային դաշտի փոփոխություններին համապատասխանեցնելու նպատակով:

5. Փոփոխություններ են կատարվել ***«Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգի՝ վարկային ռեգիստրի ստեղծման և վարկային ռեգիստրին***

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի մասնակցության կարգում»: Փոփոխությունների համաձայն՝

- Վարկային ռեգիստրի տվյալները կարող են օգտագործվել միայն վերահսկողական և վերլուծական նպատակներով:
- Բանկերը և վարկային կազմակերպությունները ակտիվների դասակարգման նպատակով վարկային ռեգիստրից կարող են ստանալ միայն պարբերական հաշվետվություն:
- Ֆիզիկական անձինք կարող են վարկային ռեգիստրից տեղեկատվություն ստանալ միայն տարին մեկ անգամ:
- Սահմանվել է միասնական հաշվետվական ձև՝ Վարկային ռեգիստրի և ԱՔՌԱ վարկային բյուրոյի համար:

Կատարված փոփոխությունների արդյունքում ԿԲ Վարկային ռեգիստրը կօգտագործվի միայն վերահսկողական և վերլուծական նպատակներով:

Ապահովագրական համակարգի գործունեության կարգավորման դաշտում 2013 թվականին կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները.

1. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել ***«Ապահովագրական գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների չափը, ձևավորման և հաշվարկման կարգը, վերաապահովագրողին հարգելված համարելու չափանիշները» կանոնակարգ 3/02-ում:*** Որոշ հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկում հստակեցվել է առանձին տարրերի հաշվարկման կարգը: Մասնավորապես՝
   - Կենտրոնացվածության ռիսկի նորմատիվը հաշվարկելիս փոխկապակցված չեն համարվում այն անձինք, ովքեր որպես ընդհանուր խոշոր բաժնետեր ունեն միևնույն միջազգային կազմակերպությունը, ինչպես նաև ընդլայնվել է իրացվելի ակտիվների ցանկը՝ իրացվելի են համարվում միջազգային բարձր վարկանիշ ունեցող կազմակերպությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերը:
   - Սահմանվել է, որ մինչև 2015 թվականի հունվարի 1-ը Կանոնակարգ 3/02-ով սահմանված դեպքերում Ն3 նորմատիվի հաշվարկից վերաապահովագրողի մասնակցության չափը կարող է նվազեցվել 100%-ով:

2. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել ***«Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունների ձևերը, դրանցում ներառվող տեղեկատվությունը, ներկայացնելու կարգն ու ժամկետները» կանոնակարգ 3/04-ում:*** Սույն կանոնակարգը համապատասխանեցվել է ապահովագրական ընկերությունների նորմատիվային դաշտում կատարված փոփոխություններին:

3. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել ***«Ապահովագրական ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտն իրականացնող անձանց ներկայացվող չափանիշներ» կանոնակարգ 3/11-ում:*** Ճշգրտվել է այն աղբյուրների ցանկը, որով պետք է ուղղորդվեն ապահովագրական ընկերությունները աուդիտն իրականացնող անձանց ընտրության ժամանակ, երբ տվյալ անձը չունի համապատասխան ոլորտում հինգ տարվա աուդիտի իրականացման փորձ, սակայն,

ցանկում նշված աղբյուրներից որևէ մեկի հրապարակած վարկանիշի համաձայն, լավագույն տասը աուդիտորական ցանցերից որևէ մեկի լիիրավ անդամ է:

4. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ նոր խմբագրությամբ հաստատվել է ***«Ապահովագրական ընկերության ներքին հսկողության համակարգին ներկայացվող նվազագույն պահանջները» կանոնակարգ 3/10-ը***, որով կատարվել են հետևյալ հիմնական փոփոխությունները.
   - Սահմանվել են պահանջներ ապահովագրական ընկերությունների ռիսկերի կառավարման համակարգի նկատմամբ, այդ թվում՝ սահմանվել է ապահովագրական ընկերությունների կողմից ռիսկերի կառավարման ռազմավարություն, «ռիսկի ախորժակ», առանձին ռիսկերի կառավարման քաղաքականություններ հաստատելու պահանջ:
   - Հիմք ընդունելով Solvency II համակարգի պահանջները, ինչպես նաև Ապահովագրական վերահսկողների միջազգային ասոցիացիայի (IAIS) կողմից մշակված սկզբունքները՝ սահմանվել են սեփական ռիսկերի և վճարունակության գնահատման համակարգի (ORSA) ներդրման և արդյունավետ իրականացման պահանջներ: Որպես սեփական ռիսկերի և վճարունակության գնահատման համակարգի բաղկացուցիչ մաս՝ ապահովագրական ընկերությունների համար նախատեսվել է սթրես-թեստավորում իրականացնելու պահանջ:
   - Ապահովագրական ընկերությունների համար սահմանվել են ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության ապահովման գործառույթներ ունենալու պահանջներ, որոնց գծով պատասխանատու անձանց, խորհրդի համաձայնությամբ, պետք է նշանակի ապահովագրական ընկերության գործադիր մարմինը:
   - Սահմանվել են վարձատրության քաղաքականության, մասնավորապես՝ փոփոխուն բաղադրիչի նկատմամբ նոր պահանջներ, որոնք կսահմանափակեն ռիսկային գործունեություն իրականացնող անձնակազմի՝ չհիմնավորված ռիսկային գործունեություն ծավալելու շահագրգռվածությունը:
   - Սահմանվել են գործարար գործընթացների անընդհատության կառավարման համակարգ ունենալու, ինչպես նաև ապահովագրական խարդախությունների դեմ պայքար իրականացնելու պահանջներ:
   - Ապահովագրական ընկերության համար սահմանվել են ներդրումային գործունեությանը, գործարար վարվելակերպին և սպառողների շահերի պաշտպանությանը վերաբերող նոր պահանջներ՝ համապատասխանեցնելով դրանք Ապահովագրական վերահսկողների միջազգային ասոցիացիայի կողմից սահմանված սկզբունքներին:
   - Սահմանվել են ներքին աուդիտի միջազգային ստանդարտների մի շարք պահանջներ:

5. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշումներով հաստատվել են ***«Ապահովագրական ընկերությունից պարտադիր անուիտետի ժառանգման կարգը և անուիտետի ժառանգման դիմումի ձևը հաստատելու մասին», «Կուտակային կենսաթոշակային անուիտետի պայմանագրում ներառվող էական պայմանների մասին», «Անուիտետի մնացորդային գումարի հաշվարկման և այլ ապահովագրական ընկերության փոխանցման կարգի մասին» կարգերը:*** Որոշումներով սահմանվել են կենսաթոշակային անուիտետի պայմանագրին ներկայացվող պարտադիր պահանջները, ապահովագրական ընկերությունից պարտադիր անուիտետի ժառանգման կարգը, դիմումի ձևը, կենսաթոշակային անուիտետի մնացորդային գումարի հաշվարկման և այլ ապահովագրական ընկերության փոխանցման գործընթացները:

Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման դաշտի բարեփոխումների նպատակով 2013 թվականին ընդունվել և փոփոխություններ ու լրացումներ են կատարվել հետևյալ իրավական ակտերում.

1. ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատվել է ***«Պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների ռեեստրը վարողի՝ կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ներկայացման կարգը, բովանդակությունը և պարբերականությունը» կանոնակարգ 5/08-ը***, որով սահմանվում են մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացվող 6 պարբերական հաշվետվությունների ձևեր և դրանց ներկայացման կարգը: Ընդ որում՝ սահմանվել է վաղօրոք ահազանգման մեխանիզմ (early warning) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից իր կառավարման ներքո գտնվող ֆոնդում 1% մասնակցության՝ որոշակի սահմանագծից նվազման դեպքերի համար: Կանոնակարգ 5/08-ը ԿԲ համապատասխան վերահսկողներին հնարավորություն է տալիս նաև էլեկտրոնային եղանակով, իրական ժամանակի ռեժիմում մշտադիտարկելու մասնակիցների ռեեստրը վարողի տեղեկատվական համակարգում կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի թողարկման և մարման գործարքների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը, ինչը լրացնում է պարբերական հաշվետվությունների միջոցով նրանց կողմից վերահսկողական գործառույթներ իրականացնելու գործիքակազմը:

2. Փոփոխություն է կատարվել ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների վերագրանցումը և վերալիցենզավորումը՝ որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելը, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների, դրանց մասնաճյուղերի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի կողմից գործարար ծրագրի, դրա փոփոխությունների և դրա իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 10/01-ում:*** Փոփոխության համաձայն՝ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված պահառություն իրականացնելու թույլտվությունը այսուհետ կհամարվի բոլոր ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչներին տրված: Եվ հետևաբար, ֆոնդի փայերի կամ բաժնետոմսերի պահառության ծառայության վերաբերյալ վերոհիշյալ կանոնակարգով սահմանված դրույթները կկիրառվեն միայն այլ անձանց կողմից կառավարվող ֆոնդերի փայերի կամ բաժնետոմսերի՝ կառավարչի կողմից պահառության իրականացման նկատմամբ:

3. Լրացում է կատարվել ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները, դրանց սահմանաչափերը (ներառյալ՝ ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր ներդրումային ֆոնդում կառավարչի պարտադիր մասնակցության նվազագույն չափը), տնտեսական նորմատիվների խախտումների՝ ներդրումային ֆոնդի կառավարչի լիցենզիան (թույլտվությունը) ուժը կորցրած ճանաչելու հիմք համարվող նվազագույն չափը» կանոնակարգ 10/02-ում:*** Լրացման արդյունքում սահմանվել է կենսաթոշակային ֆոնդերում կառավարիչների պար-

տադիր մասնակցության չափի վերին սահման, այսինքն՝ այսուհետ կառավարիչների պարտադիր մասնակցության չափը կենսաթոշակային ֆոնդերում կլինի կանխատեսելի (մինչև 1 մլրդ ՀՀ դրամ):

4. Փոփոխություններ են կատարվել համապատասխանաբար ***«Ներդրումային ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտն իրականացնող անձանց ներկայացվող չափանիշները» կանոնակարգ 4/11-ում և «Հաշվետու թողարկողների ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտ իրականացնող անձին ներկայացվող չափանիշները» կանոնակարգ 4/09-ում:*** Նշված կանոնակարգերում փոփոխությունների կատարման նպատակն է ճշգրտել լավագույն աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրության այն աղբյուրների ցանկը, որով պետք է առաջնորդվեն ներդրումային ընկերությունները և հաշվետու թողարկողները աուդիտն իրականացնող անձանց ընտրության ժամանակ:

5. Հաստատվել է ***«Հաշվետու թողարկողի կանոնադրական կապիտալում մասնակցության ձեռքբերման, ավելացման և նվազման վերաբերյալ տեղեկացման և բացահայտման կարգը» կանոնակարգ 4/15-ը:*** Կանոնակարգով սահմանվել են դրույթներ, համաձայն որոնց՝ ներդրումային որոշումների կայացման համար պատշաճ թափանցիկություն ապահովելու նպատակով այսուհետ հաշվետու թողարկողների մասնակիցները կհրապարակեն իրենց խոշոր ձեռքբերումների մասին տեղեկատվություն:

6. Ընդունվել է ***«Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի մասնակիցների ռեեստրի վարման և հաշվի օպերատորների գործունեության կարգը» կանոնակարգ 5/15-ը:*** Կանոնակարգի նպատակն է սահմանել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի մասնակիցների ռեեստրի կանոններ, որոնք կապահովեն պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի մասնակիցների ռեեստրը վարողի ծառայությունների անխափան և որակյալ մատուցումը և կնվազեցնեն մասնակիցների ռեեստրի վարման գործընթացի ռիսկերը: Սույն կանոնակարգում կատարվել են նաև փոփոխություններ, որոնց համաձայն՝ կենսաթոշակային ֆոնդերի մասնակիցների ռեեստրավարման հետ կապված փաստաթղթերի արխիվացման գործընթացը համապատասխանեցվում է արժեթղթերի կենտրոնացված ռեեստրավարման և պահառության համակարգում գործող արխիվացման կանոններին:

7. Հաստատվել է ***«Մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից մասնակցին տրամադրվող՝ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի (ֆոնդերի) փայերի, դրանց ընդհանուր հաշվարկային արժեքի, ինչպես նաև մասնակցի միջոցները հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարի մասին» տեղեկանքի ձևը***, համաձայն որի՝ սահմանվել է կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի, դրանց ընդհանուր հաշվարկային արժեքի, ինչպես նաև մասնակցի հաշվում առկա փայերը մարելու արդյունքում առաջացած դրամական միջոցները հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարի մասին տեղեկանքը, որը տեղեկացնում է մասնակցին օրենքով թույլատրելի կենսաթոշակի ստացման հնարավոր տարբերակների մասին:

8. Փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել ***«Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակման, կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ տեղեկությունների ստացման, կենսաթոշակի տեսակի ընտրության, մասնակցի միջոցները նախքան***

կենսաթոշակային տարիքը լրանալը միանվագ վճարի ձևով ստանալու, մասնակցի միջոցները օտարերկրյա կենսաթոշակային համակարգին միանվագ վճար կատարելու, ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի ստացման դիմումների ձևերը և դրանց ներկայացման կարգը» կանոնակարգ 10/07-ում, որոնց համաձայն սահմանվել են ՀՀ-ում պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչին պարտադիր սկզբունքով մասնակցող, ինչպես նաև կամավոր միանալու իրավունք ունեցող ֆիզիկական անձանց կողմից ինտերնետային կայքի կամ հաշվի օպերատորի միջոցով մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացվող կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ տեղեկությունների ստացման, կենսաթոշակի տեսակի ընտրության, մասնակցի միջոցները նախքան կենսաթոշակային տարիքը լրանալը միանվագ վճարի ձևով ստանալու, մասնակցի միջոցները օտարերկրյա պետությունում գործող կուտակային կենսաթոշակային հաշվին փոխանցելու, ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը ստանալու դիմումների ձևերը և ներկայացման կարգը:

9. Փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել *«Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի թողարկման ընթացակարգի նկատմամբ պահանջները, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների կառավարչի սեփական միջոցներից ներդրումները փայերի վերածման և փայերի մարման կարգը» կանոնակարգ 10/09-ում,* որոնք հիմնականում պայմանավորված են 2012 թվականի նոյեմբերի 12-ին ընդունված օրենսդրական փաթեթով «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» և «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքներում կատարված փոփոխություններով: Մասնավորապես, օրենքում կատարված փոփոխությունների համաձայն՝ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերով գործարքներն իրականացվում են արդեն իսկ հայտնի գների հիման վրա, այլ ոչ թե փայով գործարք (ձեռքբերում, փոխանակում, հետգնում) կատարելու պահանջի ներկայացման պահից հետո հաշվարկված ու հրապարակված գների հիման վրա:

10. Փոփոխություն և լրացումներ են կատարվել *«Արժեթղթերի կենտրոնացված ռեեստրավարման և պահառության կարգը» կանոնակարգ 5/10-ում:* Դրանց համաձայն՝ արժեթղթերի հաշվառման համակարգում գործառնություն իրականացնելու հանձնարարական կամ հարցում տալու լիազորագիրը կարող է նաև հաստատված չլինել նոտարական կարգով: Սակայն նման դեպքում հաշվի օպերատորը պարտավոր է ողջամիտ միջոցներ ձեռնարկել լիազորության հավաստիությունը ստուգելու համար: Բացի դրանից, սահմանվել են նաև արժեթղթերի պահառության և ռեեստրի վարման պայմանագրերի դադարեցման պայմանները:

11. Փոփոխություններ են կատարվել *«Ազդագիր և հաշվետու թողարկողի հաշվետվություններ» կանոնակարգ 4/04-ում:* Փոփոխությունների հիմնական նպատակն է մեղմացնել միջազգային կազմակերպությունների կողմից տեղեկությունների բացահայտման պահանջները, որն էլ վերջիններիս կշահագրգռի ՀՀ արժեթղթերի շուկայում նոր թողարկումներ իրականացնել:

12. Հաստատվել է *«Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի գործառույթների պատվիրակմանը նախնական համաձայնության տրամադրման համար ներկայացվող փաստաթղթերը, դրանց ներկայացման կարգը, նախնական համաձայնության տրամադրման կարգն ու պայմանները» կանոնակարգ*

10/13-ը: Կանոնակարգով սահմանվել են ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի գործառույթների պատվիրակման այնպիսի կարգ և պայմաններ, որոնք հնարավորինս կզսպեն պատվիրակման հետ կապված ռիսկերը:

13. Հաստատվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կողմից իր և իր կողմից կառավարվող ֆոնդերի մասին Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ձևերը, բովանդակությունը, ներկայացման կարգը, ժամկետները և պարբերականությունը, կառավարչի կողմից առանձին որոշումների կայացման մասին Կենտրոնական բանկին լրացուցիչ տեղեկությունների տրամադրման կարգը» կանոնակարգ 10/03-ը:*** Սույն կանոնակարգով սահմանվել են ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կողմից իր և իր կողմից կառավարվող ֆոնդերի մասին Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների ձևաչափերը և դրանց լրացման կարգը: Կանոնակարգով սահմանված հաշվետվությունները հնարավորություն կտան ապահովելու կենսաթոշակային ֆոնդերի, ինչպես նաև դրանց կառավարիչների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողության համար անհրաժեշտ տեղեկություններ:

14. Ընդունվել է ***«Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարվող ծախսերի կազմն ու առավելագույն չափը» կանոնակարգ 10/12-ը***: Կանոնակարգի նպատակն է ապահովել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների օգտագործման արդյունավետությունը, թափանցիկությունն ու վերահսկելիությունը, ինչպես նաև պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների միջև համադրելիությունը:

15. Հաստատվել է ***պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարած մասնակիցների՝ ֆոնդերի կառավարիչների միջև բաշխման կարգը***: Կարգը նպատակ ունի ապահովելու կուտակային կենսաթոշակային համակարգում բավարար մրցակցությունը և համակարգի կայունությունը, ինչպես նաև սկզբնական շրջանում նվազեցնելու պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարման ծախսատարությունը:

16. Ընդունվել է ***«Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարվող ծախսերի ուղղությունները և այդ ծախսերի ու կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարվող վճարների առավելագույն չափերը» կանոնակարգ 10/25-ը***, որի նպատակն է ապահովել կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների օգտագործման արդյունավետությունն ու թափանցիկությունը:

17. Հաստատվել է ***«Կուտակային կենսաթոշակը միանվագ վճարի տեսքով վճարվելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից միանվագ վճարի կատարման կարգը» կանոնակարգ 10/08-ը:*** Նպատակ ունենալով ապահովել մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից միանվագ վճարի կատարման միասնական ընթացակարգ՝ կանոնակարգով սահմանվել է կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո մասնակցի կողմից միանվագ վճարի տեսքով կենսաթոշակի ստացման դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից միանվագ վճարի կատարման կարգը:

18. Հաստատվել է ***«Պարտադիր կամ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու համար Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության ստացման կարգը և պայմանները, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման փոխանցման նպատակով***

կառավարչի ընտրության մրցույթի անցկացման կարգը»: Նշված իրավական ակտը սահմանում է ներդրումային ֆոնդի կառավարչի պարտադիր կամ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու համար Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության տրամադրման համար պահանջվող փաստաթղթերը և տեղեկությունները Կենտրոնական բանկ ներկայացնելու կարգը, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից նախնական համաձայնության տրամադրման կարգը: Իրավական ակտով սահմանվել է նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կողմից պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման փոխանցման նպատակով նոր կառավարչի ընտրության մրցույթն անցկացնելու ընթացակարգը: Նշված կարգերը նպատակ ունեն ապահովել թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու և նոր կառավարչի ընտրության մրցույթն անցկացնելու գործընթացների արդյունքում ֆոնդի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը, նշված գործընթացների իրականացման արդյունքում առաջացող ռիսկերի նկատմամբ Կենտրոնական բանկի կողմից արդյունավետ վերահսկողությունը, ինչպես նաև այդ գործընթացների թափանցիկությունը:

19. Հաստատվել է ***«Ֆոնդի պահառության պայմանագրի գործողության դադարեցման համար Կենտրոնական բանկի խորհրդի նախնական համաձայնության տրամադրման կարգը»***, որով սահմանվում են ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կողմից ֆոնդի պահառության պայմանագրի գործողության դադարեցման համար Կենտրոնական բանկի խորհրդի նախնական համաձայնության տրամադրման համար պահանջվող փաստաթղթերը և տեղեկությունները Կենտրոնական բանկ ներկայացնելու կարգը, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից նախնական համաձայնության տրամադրման կարգը: Կարգը նպատակ ունի ապահովել կառավարչի և ֆոնդի պահառուի միջև կնքված ֆոնդի պահառության պայմանագրի գործողության դադարեցման ընթացքում ֆոնդի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը, ֆոնդի պահառության գործընթացի իրականացման ընթացքում առաջացող ռիսկերի նկատմամբ Կենտրոնական բանկի կողմից վերահսկողության արդյունավետությունը:

20. Հաստատվել է ***կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարը այլ բանկում բացված կուտակային կենսաթոշակային ավանդային հաշվին փոխանցելու համար բանկի կողմից գանձվող վճարի առավելագույն չափը***, որի նպատակը կամավոր կենսաթոշակային խնայողությունների օգտագործման արդյունավետությունն ապահովելն է:

21. Ընդունվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի և դրա կառավարչի աուդիտն իրականացնող աճծի ընտրության կարգը» կանոնակարգ 10/18-ը:*** Կանոնակարգի նպատակն է ապահովել ներդրումային ֆոնդերի և դրանց կառավարիչների գործունեության թափանցիկությունը և դրանց կողմից հրապարակվող տեղեկությունների արժանահավատությունը:

22. Հաստատվել է ***«Կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների կողմից մասնակիցներին ներկայացվող և հրապարակվող հաշվետվությունների կազմման և ներկայացման կարգը»:*** Նպատակ ունենալով հստակեցնել կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների կողմից հաշվետվությունների հրապարակման կանոնները՝ սույն կարգով սահմանվել է, որ կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցներին ներկայացվող և հրապարակվող հաշվետվությունները պետք է կազմվեն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան:

23. Հաստատվել է ***ներդրումային ֆոնդի և յուրաքանչյուր ենթաֆոնդի զուտ ակտիվների ընդհանուր արժեքը:*** Դրա սահմանումն ուղղված է ապահովելու ներդրումային ֆոնդերի ֆինանսական կայունությունը:

24. Հաստատվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները» կանոնակարգ 10/06-ը:*** Կանոնակարգով սահմանվել են հրապարակային ֆոնդերի (այդ թվում՝ պարտադիր և կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդեր) կառավարում իրականացնող ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների ռիսկերի կառավարման նկատմամբ ընդհանուր պահանջներ՝ ներառելով ներքին հսկողության, մշտադիտարկման, հաշվետվողականության և հաղորդակցության գործընթացները: Կանոնակարգի նպատակն է ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մոտ ապահովել այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք հնարավորինս կզսպեն կառավարչի գործունեության ռիսկայնությունը և կնպաստեն ֆոնդերի կառավարման արդյունավետությանը:

25. Հաստատվել է ***«Երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի միջև տեղեկությունների փոխանակման ձևը և կարգը» կանոնակարգ 10/20-ը:*** Կանոնակարգով սահմանվել են պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցների կուտակային վճարների վերադարձելիությունը երաշխավորող ֆոնդը կառավարող անձի և Կենտրոնական բանկի միջև տեղեկությունների փոխանակման ձևը և կարգը՝ երաշխավորող ֆոնդի արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկությունների ապահովման նպատակով:

26. Հաստատվել է ***«Երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձին կենսաթոշակային գաղտնիքի տրամադրման կարգը» կանոնակարգ 10/21-ը:*** Մասնավորապես՝ կանոնակարգով սահմանվել է երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձին Կենտրոնական բանկից կամ կենսաթոշակային գաղտնիքին տիրապետող այլ անձանցից կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունների տրամադրման կարգը՝ երաշխավորող ֆոնդի արդյունավետ գործունեությունը ապահովելու նպատակով:

27. Հաստատվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների միացման կարգը» կանոնակարգ 10/22-ը:*** Մասնավորապես՝ կանոնակարգով սահմանվել են ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների կողմից միացման պայմանագրի կնքման համար նախնական համաձայնություն ստանալու համար Կենտրոնական բանկ ներկայացվող տեղեկությունները, դրանց ներկայացման կարգը և պայմանները, ինչպես նաև միացման մասին հայտարարության հրապարակման ընթացակարգը: Կանոնակարգի սահմանման նպատակն է ապահովել ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների միացման գործընթացի ամբողջականությունը, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից այդ գործընթացի արդյունավետ վերահսկողությունը:

28. Հաստատվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ինքնալուծարման նախնական համաձայնության, ինքնալուծարման թույլտվության տրամադրման համար պահանջվող փաստաթղթերը և տեղեկությունները, լուծարային հանձնաժողովի (կառավարչի) հաշվետվությունների ձևերը, ներկայացման կարգը, հաճախականությունը և ժամկետները, լուծարային հանձնաժողովի (կառավարչի) կողմից հրապարակվող տեղեկությունները, հրապարակման կարգը և ձևը» կանոնակարգ 10/23-ը:*** Կանոնակարգով սահ-

մանվել են ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների ինքնալուծարման նախնական համաձայնության, ինքնալուծարման թույլտվության տրամադրման համար պահանջվող փաստաթղթերը և տեղեկությունները, լուծարային հանձնաժողովի կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների ձևերը, ներկայացման կարգը, լուծարային հանձնաժողովի կողմից հրապարակվող տեղեկությունների ցանկը, հրապարակման կարգն ու ձևը: Կանոնակարգի մշակումը նպատակ ունի ապահովել ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների ինքնալուծարման (լուծարման) գործընթացի արդյունքում ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների պարտատերերի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը, ինչպես նաև ինքնալուծարման (լուծարման) գործընթացի իրականացման արդյունքում առաջացող ռիսկերի նկատմամբ Կենտրոնական բանկի կողմից արդյունավետ վերահսկողությունը:

29. Հաստատվել է ***«Ներդրումային ֆոնդի կառավարումն այլ կառավարչի փոխանցմանը նախնական համաձայնության տրամադրման կարգը, նախնական համաձայնություն ստանալու համար փաստաթղթերի և տեղեկությունների ներկայացման ձևն ու կարգը» կանոնակարգ 10/24-ը:*** Կանոնակարգով սահմանվել է ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների կողմից ֆոնդի կառավարումը այլ կառավարչի փոխանցմանը Կենտրոնական բանկի կողմից նախնական համաձայնության տրամադրման կարգը, որի նպատակն է ապահովել ֆոնդի կառավարումն այլ կառավարչի փոխանցման ընթացակարգի արդյունավետությունը:

30. Հաստատվել են ***պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների պահառության ընդհանուր կանոնները***, որոնց նպատակն է նվազագույնի հասցնել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների պահառության ժամանակ առաջացող ռիսկերը:

Վճարահաշվարկային համակարգի կարգավորման դաշտում 2013 կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները.

1. ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատվել է ***«Տեղեկատվական անվտանգության ապահովման նվազագույն պահանջների սահմանման վերաբերյալ» կարգը***, որի համաձայն սահմանվել են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող և/կամ գրանցվող կազմակերպություններում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում առկա ռիսկերի կառավարմանը և նվազեցմանն ուղղված նվազագույն պահանջները՝ նպատակ ունենալով կազմակերպությունների տեղեկատվական անվտանգության կառավարման համակարգը համապատասխանեցնել տեղեկատվական անվտանգության ապահովման ոլորտում կիրառվող միջազգային ստանդարտների պահանջներին:

2. ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատվել է ***«Հայաստանի Հանրապետության վճարահաշվարկային համակարգի կամ տեղեկատվական համակարգի մասնակիցների կոդավորման կառուցվածքը, ինչպես նաև հաճախորդների դրամական հաշվեհամարների կառուցվածքը սահմանելու մասին» կարգը և*** ուժը կորցրած է ճանաչվել ***«Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի վճարահաշվարկային համակարգի մասնակիցների, վերջիններիս հաճախորդների հաշվեհամարների, ինչպես նաև տեղեկատվական համակարգերի մասնակիցների կոդավորման» կարգը:*** Որոշման նպատակն է հստակեցնել

ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորվող նոր ֆինանսական կազմակերպություններին կոդերի տրամադրման համար սահմանված միջակայքերը:

3. Փոփոխություններ են կատարվել ***«Արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության հետևանքով Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական համակարգի կայունությունը և (կամ) իրացվելիությունը և (կամ) վճարունակությունը վտանգելու մասին» ուղեցույցում:*** Փոփոխությունների նպատակն է նվազեցնել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի կայունությունը վտանգող հնարավոր ռիսկերը: Մասնավորապես, հիմնական փոփոխությունների համաձայն, արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության հետևանքով Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական համակարգի կայունությունը վտանգող ռիսկերը զսպելու նպատակով սահմանվել է յուրաքանչյուր առանձին Արագ դրամական փոխանցումների համակարգով ստացված դրամական փոխանցումների սահմանաչափ, ինչպես նաև սահմանվել են ռիսկերի զսպման այլ մեխանիզմներ:

4. Նոր խմբագրությամբ հաստատվել են ***«Հայաստանի Հանրապետության պետական (գանձապետական) կարճաժամկետ, միջին ժամկետայնության և երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման, հետգնման աճուրդի, հետգնման կազմակերպման և մարման սպասարկման», «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի պահառության գործունեության», «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի գրավի հետ կապված գործառնությունների իրականացման», «Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների համակարգում կիրառվող հաշվեհամարների կոդավորման», «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի երկրորդային շուկայում շրջանառության» և «Պետական պարտատոմսերով գործառնություններում կիրառվող փաստաթղթերի նվազագույն վավերապայմանների մասին» կարգերը:*** Փոփոխությունների նպատակն է խթանել պետական արժեթղթերի շուկայի և ենթակառուցվածքների զարգացումը:

Սպառողների շահերի պաշտպանության և շուկայի վարվելակերպի ոլորտի կարգավորման դաշտում 2013 թվականին մշակվել և փոփոխվել են հետևյալ իրավական ակտերը.

1. Փոփոխություններ են կատարվել ***«Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, ապահովագրական բրոքերների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի և դրամական փոխանցումներ իրականացնող վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից տեղեկությունների հրապարակումը» կանոնակարգ 8/03-ում:*** Համաձայն փոփոխությունների և լրացումների՝ սահմանվել են Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից իր ինտերնետային կայքում և տեղեկատվական ամփոփագրերում ներկայացվող նվազագույն տեղեկությունները:

2. Հաստատվել է ***«Պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակցի անունից կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչ և կենսաթոշակային ֆոնդ ընտրելու մասին մասնակցին տրամադրվող տեղեկատվությանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները» կանոնակարգ 8/05.1-ը:*** Սույն կանոնա-

կարգով սահմանվել են պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարելու դեպքում պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից գրավոր տեղեկացման ենթակա տեղեկատվությանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները, մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարած մասնակցին ուղղված նամակի օրինակելի ձևը:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ՇԱՀԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Օրենսդրական դաշտին ֆինանսական հաստատությունների գործունեության համապատասխանության, ռիսկերի բացահայտման, փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի, ֆինանսական համակարգի սպառողների շահերի պաշտպանության և այլ նպատակներով Կենտրոնական բանկը իրականացնում է «փաստաթղթային» և «տեղերում» ստուգումներ:

Կենտրոնական բանկի կողմից ֆինանսական հաստատություններում իրականացված փաստաթղթային և տեղերում ստուգումների հիմնական ուղղվածություններից են.

- օրենսդրությանը գործունեության համապատասխանությունը,
- ռիսկերի կառավարման համակարգը,
- ակտիվների որակի գնահատումը,
- ներքին հսկողության համակարգը,
- կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ապահովումը,
- գործունեության անվտանգության և հուսալիության պահանջների ապահովումը,
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտը,
- թափանցիկության ապահովումը,
- կանոնակարգման դաշտի փոփոխություններին ընկերությունների գործունեության համապատասխանեցումը,
- վերաապահովագրության ռիսկայնության մակարդակը,
- ազդագրի և/կամ առևտրի ազդագրի գրանցման գործընթացների կազմակերպումն ու վերահսկումը,
- հաշվետու թողարկողների կողմից հրապարակման ենթակա տեղեկատվության թափանցիկության, լիարժեքության և արժանահավատության ապահովման նկատմամբ վերահսկողությունը,
- արժեթղթերի հրապարակային առաջարկությամբ հանդես եկող անձանց գործողությունների՝ օրենսդրությանը համապատասխանության նկատմամբ վերահսկողությունը,
- փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարը,
- սպառողների շահերի պաշտպանությունը,
- ծառայությունների մատուցման որակի գնահատումը:

Վերահսկողություն

2013 թվականին Կենտրոնական բանկի Ֆինանսական վերահսկողության վարչության կողմից իրականացվել են ինչպես «փաստաթղթային», այնպես էլ 211 «տեղերում» ստուգումներ:

Աղյուսակ 1. Տեղերում ստուգումները և վերահսկողության աշխատակիցների ծանրաբեռնվածությունը

Ցուցանիշներ	2010 թվական	2011 թվական	2012 թվական	2013 թվական
Ֆինանսական վերահսկողության վարչության աշխատակիցների թիվը	83	84	84	86
Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների և գրավատների ընդհանուր ակտիվները (տարեկան միջին)	1.580 տրլն դրամ	2.047 տրլն դրամ	2.457 տրլն դրամ	2.985 տրլն դրամ
Ֆինանսական վերահսկողության վարչության մեկ աշխատակցի միջին ծանրաբեռնվածությունը	19.0 մլրդ դրամ	24.4 մլրդ դրամ	25.3 մլրդ դրամ	34.7 մլրդ դրամ
Տարվա ընթացքում իրականացված ստուգումների թիվը, այդ թվում՝	380	235	241	211
բանկերում՝ բոլոր ուղղություններով	7	7	5	5
բանկերում՝ նպատակային	24	13	8	37
վարկային կազմակերպություններում՝ բոլոր ուղղություններով	6	6	5	7
վարկային կազմակերպություններում՝ նպատակային	2	1	1	-
ապահովագրական ընկերություններում՝ բոլոր ուղղություններով	3	3	3	2
ապահովագրական ընկերություններում՝ նպատակային	8	-	12	11
ապահովագրական բրոքերային ընկերություններ	1	-	-	2
ապահովագրական գործակալներ	-	38	-	-
ներդրումային ընկերություններ	4	4	2	4
ֆինանսական շուկայի այլ մասնակիցներ (արտարժույթի փոխանակման կետեր, գրավատներ, վճարահաշվարկային կազմակերպություններ և այլն)	325	163	205	143

Տարվա ընթացքում իրականացված ստուգումների արդյունքում բացահայտված խախտումներում, նախորդ տարվա համեմատ, նվազել է բանկերի խախտումների քանակը: Նախորդ տարվա համեմատ նվազել է նաև կիրառված պատժամիջոցների քանակը:

Աղյուսակ 2. Ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից թույլ տրված խախտումները և կիրառված պատժամիջոցները 2013 թվականին

Ցուցանիշներ	Առևտրային բանկեր	Վարկային կազմակերպություններ	Ապահովագրական ընկերություններ	Գրավատներ	Վճարահաշվարկային կազմակերպություններ*
Խախտման տեսակ					
Հաշվապահական հաշվառման	6	4	4		
Ակտիվների դասակարգման կարգի		1	4		
Օրենսդրական	242	75	56	63	4
Նորմատիվային	14	1	86		
Հանձնարարականի չկատարում			4		
Հաշվետվությունների ուշացում			8	2	
Անարժանահավատ տվյալներ	30	6	77	40	
Ընդհանուր կապիտալի		1	8		
Վարկային ռեգիստր	8	5			
Պատժամիջոցներ					
Լիցենզիայի ուժը կորցրած ճանաչում					
Տուգանք կազմակերպությանը	126	58	148	85	
Տուգանք ղեկավարին			16		
Տույժ	1				
Նախազգուշացում	173	35	76	12	4
Ղեկավարին մասնագիտական որակավորման վկայականից զրկում					
Լիցենզիայի գործունեության ժամանակավոր կասեցում				7	
Կարճում			7	1	

** Վճարային գործիքներ կիրառող և դրամական փոխանցում, վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնող կազմակերպություններ:*

Սպառողների շահերի պաշտպանություն

Ֆինանսական ոլորտում սպառողների շահերի պաշտպանության և ֆինանսական իրազեկման բարձրացման ուղղությամբ Կենտրոնական բանկը իրականացրել է բազմաթիվ միջոցառումներ, որոնք ուղղված էին մի կողմից՝ բնակչության իրազեկմանը և անձնական ֆինանսների կառավարման կարողությունների զարգացմանը, մյուս կողմից՝ ֆինանսական ծառայություն մատուցողների կարգավորման և վերահսկողության գործառույթների ընդլայնմանը՝ նպատակ ունենալով ապահովել թափանցիկ և գործարար վարվելակերպի նորմերին համապատասխան շուկա:

Այս երկու խումբ միջոցառումները ուղղված էին տեղեկատվական ասիմետրիկության արդյունքում շուկայում առկա անհավասարության հավասարակշռմանը:

Սպառողների շահերի պաշտպանության ***վերահսկողության ոլորտում*** շարունակվել են ֆինանսական կազմակերպությունների գործարար վարվելակերպի ու հրապարակվող տեղեկատվության արժանահավատության վերահսկողական ստուգումները: Նախորդ տարվա համեմատ կրկնապատկվել է սպառողների շահերի պաշտպանության ուղղությամբ իրականացվող ստուգումների քանակը:

Ֆինանսական իրազեկման բարձրացման նպատակով կատարվել են մի շարք միջոցառումներ, այդ թվում՝

- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից մշակվել և հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական կրթման ազգային ռազմավարությունը, որը կարևոր հիմնաքար է ՀՀ-ում ֆինանսական իրազեկման բարձրացման ուղղությամբ «մասնավոր-պետություն-հասարակություն» ջանքերի համախմբման և ապագայում արդյունավետ քայլերի իրականացման համար:
- 2013 թ. շարունակվել են «Ֆինանսներ բոլորի համար» ինտերնետային կայքի (www.abcfinance.am) զարգացման աշխատանքները, ստեղծվել են նոր բաժիններ և ենթաբաժիններ, գործարկվել է նոր կենսաթոշակային հաշվիչը: Կայքի նպատակն է յուրաքանչյուրին պարզ և մատչելի ուսուցանել ֆինանսների աշխարհի մասին: Կայքում ներառված են գլխավորապես կրթական նյութեր, ֆինանսական կազմակերպությունների և ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն: Կենտրոնական բանկը շարունակաբար համալրելու և կատարելագործելու է կայքը:
- Շարունակվել են հանրության շրջանում անձնական ֆինանսների կարևորմանն ու դրանց իրազեկմանն ուղղված միջոցառումները: Առաջին անգամ ՀՀ-ում հոկտեմբերի 1-ից 31-ը իրականացվել է *«Իմ ֆինանսների միամսյակ»* ծրագիրը, որի նպատակն էր և՛ ֆինանսական ինստիտուտների, և՛ հանրության ուշադրությունը ուղղել անձնական ֆինանսներին և դրա կարևորությանը: Ֆինանսական կառույցների, միջազգային դոնորների, ոլորտում ակտիվ հասարակական կազմակերպությունների համատեղ ջանքերով ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են մի շարք միջոցառումներ:
- Բնակչության ֆինանսական կրթման համատեքստում առանձնահատուկ շեշտադրվել և իրականացվել են կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխումների լուսաբանման լայնածավալ աշխատանքներ: Երևանյան և մարզային հեռուստաալիքներով հեռարձակվել են կենսաթոշակային բարեփոխումներին նվիրված տեղեկատվական և վարքագծային տեսահոլովակներ, ինչպես նաև հեռարձակվել են ռադիոգովազդներ, տարբեր կազմակերպությունների համար իրականացվել են բազմաթիվ տեղեկատվական և կրթական սեմինարներ:
- Բնակչության իրազեկման շրջանակներում մշակվել և լուսաբանվել են պետական սուբսիդավորմամբ տրամադրվող *ուսանողական և զինվորական վարկերի* վերաբերյալ տեղեկատվական տեսահոլովակները:
- Շարունակական են եղել սպառողներից գրավոր և «Թեժ գծի» միջոցով ստացված բողոքների, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկ հասցեագրված բողոք-նամակների ընթացիկ ուսումնասիրությունները, որոնք նպաստում են առկա համակարգային խնդիրների բացահայտմանն ու դրանց լուծման արդյունավետ

ուղիների որոնմանը: 2013 թվականի մայիսից մի քանի ամիս տևողությամբ գործարկվել է նաև հատուկ իրավիճակային թեժ գիծ՝ կարկտահարությունից տուժած գյուղացիների համար: Բանկերի հետ համատեղ լուծումներ են տրվել ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի, դրանց ժամկետների և պայմանների վերաբերյալ գյուղացիներից ստացված բողոքներին և հարցումներին:

Շուկայական վարվելակերպի կարգավորման խնդրից ելնելով՝ 2013 թվականին Կենտրոնական բանկը շարունակել է ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի վերանայման և կատարելագործման աշխատանքները: Ֆինանսական շուկայի թափանցիկության բարելավման նպատակով ենթաօրենսդրական ակտերով սահմանվել են Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից իր ինտերնետային կայքում և տեղեկատվական ամփոփագրերում ներկայացվող նվազագույն տեղեկությունները, ինչպես նաև պարտադիր կուտակային բաղադրիչի մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և ֆոնդի ընտրություն չկատարելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից մասնակցին ուղղված նամակի օրինակելի ձևը:

ԿԱԴՐԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Ներկայիս արագ տեմպերով փոփոխվող աշխարհում տեղի ունեցող նոր զարգացումները պահանջում են գիտելիքների մշտապես կատարելագործում, օտարերկրյա փորձի ընկալում ու ներդրում: Կենտրոնական բանկը 2013 թվականին շարունակել է անձնակազմի որակավորման բարձրացմանն ուղղված քաղաքականության իրականացումը:

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման և վերահսկողության գործառույթների արդյունավետության բարձրացման նպատակով համապատասխան աշխատակիցները հաշվետու տարվա ընթացքում մասնակցել են մի շարք ներքին և արտաքին դասընթացների, աշխատանքային այցերի և կոնֆերանսների: Վերապատրաստված աշխատակիցները ներկայացրել են հաշվետվություն, մշակված հարցաթերթերի միջոցով գնահատել դասընթացների արդյունավետությունը, հանդես եկել կիրառելի փորձի ներդրման առաջարկություններով և շահագրգիռ ստորաբաժանումների աշխատակիցներին փոխանցել վերապատրաստման արդյունքում ստացած գիտելիքները:

2013 թվականին շարունակվել է համագործակցությունը Արժույթի միջազգային հիմնադրամի, Ֆինանսական կայունության ինստիտուտի, Միջազգային հաշվարկների բանկի, Վիեննայի միացյալ ինստիտուտի, Շվեյցարիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Նիդեռլանդների, Լեհաստանի, Չեխիայի, Ավստրիայի ազգային և կենտրոնական բանկերի, Անգլիայի բանկի՝ կենտրոնական բանկերի ուսումնական կենտրոնի, Եվրասիական տնտեսական համագործակցության երկրների, Արժեթղթերի հանձնաժողովների միջազգային կազմակերպության և այլ կառույցների հետ: Վերոնշյալ կառույցների կողմից կազմակերպված դասընթացների, կոնֆերանսների և աշխատանքային փորձի փոխանակման, վերապատրաստման թեմաները հիմնականում վերաբերել են ֆինանսական կայունության, բանկային, ապահովագրական, արժեթղթերի շուկաների մասնակիցների վերահսկողության և կարգավորման արդի խնդիրներին: ԿԲ մի շարք մասնագետներ իրական ժամանակի ռեժիմով մասնակցել են Ֆինանսական կայունության ինստիտուտի կողմից իրականացվող ֆինանսական վերահսկողության ուսուցողական դասընթացներին:

2013 թվականին պահպանվել է Կենտրոնական բանկի բարձր որակավորում ունեցող աշխատակիցների կողմից երիտասարդ մասնագետների համար դասընթացներ կազմակերպելու մշակույթը, որի նպատակն է տարիների ընթացքում կուտակված գիտելիքի ու փորձի փոխանցումը:

2013 թվականին Կենտրոնական բանկը շարունակել է բազմակողմ և երկկողմ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ:

Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) և Համաշխարհային բանկի (ՀԲ) տեխնիկական օժանդակության շրջանակում Կենտրոնական բանկն ընդունել է ԱՄՀ բանկային վերահսկողության և ֆինանսական գործառնությունների, հաշվապահական հաշվառման, դրամավարկային քաղաքականության և վիճակագրության բնագավառների առաքելություններին: 2013 թվականի մարտին Կենտրոնական բանկ է այցելել Համաշխարհային բանկի մասնավոր հատվածի զարգացման առաքելության թիմը՝ Մ. Պիատկովսկու գլխավորությամբ, իսկ ապրիլին, «Կենսաթոշակային բարեփոխումների ծրագրի» շրջանակում, փորձագետ Փիթեր Հոլցերի գլխավորած պատվիրակությունը:

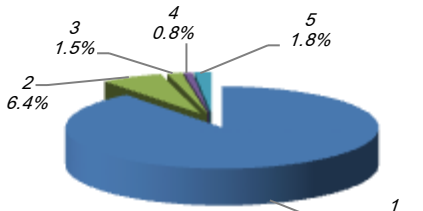
Կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպվել են մի շարք գործնական հանդիպումներ, նիստեր, «կլոր սեղաններ» և համաժողովներ: Վերջինիս շրջանակներում Կենտրոնական բանկը Ֆինանսական կայունության ինստիտուտի (FSI) և Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի բանկային վերահսկողների խմբի (BSCEE) հետ համատեղ կազմակերպել է «Վերանայված հիմնարար սկզբունքներ և Բազել III» (FSI and BSCEE regional seminar on Revised Core Principles and Basel III) թեմայով տարածաշրջանային սեմինար-խորհրդակցությունը:

Հիշատակման են արժանի Հարավարևելյան Եվրոպայի եվրոպական ֆոնդի (European Fund for Southeast Europe) խորհրդատվական խմբի հանդիպումը և տարեկան ժողովը, Սևծովյան առևտրի և զարգացման բանկի (BSTDB) վերահսկիչ կոմիտեի և Տնօրենների խորհրդի հանդիպումները, Միջպետական բանկի խորհրդի նիստը, Եվրոպայի խորհրդի Կենսաթոշակային պահուստային հիմնադրամի կառավարման խորհրդի նիստը (Management Board of the Pension Reserve Fund), Սպառողների շահերի պաշտպանության միջազգային ցանցի տարեկան ժողովը (FINCONET / Financial Consumer Protection Network), ԱՊՀ տարածքում ֆինանսական կայունության խորհրդի տարածաշրջանային խորհրդատվական խմբի նիստը, Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (OECD) և Կենսաթոշակային համակարգերը վերահսկող մարմինների միջազգային կազմակերպության (IOPS) կողմից կազմակերպված մասնավոր կենսաթոշակային համակարգերի գլոբալ ֆորումը, ԱՊՀ մասնակից երկրների արժեթղթերի շուկան կարգավորող պետական մարմինների ղեկավարների խորհրդի 16-րդ և ԵվրԱզէս անդամ-երկրների արժեթղթերի շուկան կարգավորող պետական մարմինների ղեկավարների խորհրդի 17-րդ նիստերը, GITEX Technology Week կոնֆերանսը և ցուցահանդեսը, Արժույթի միջազգային հիմնադրամի և Համաշխարհային բանկի կառավարիչների խորհուրդների տարեկան հանդիպումները, Արժեթղթերի հանձնաժողովների միջազգային կազմակերպության (International organization of securities commission-IOSCO) 38-րդ տարեկան կոնֆերանսը, Միջազգային հաշվարկների բանկի (BIS) 83-րդ տարեկան գլխավոր համաժողովը, Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի բանկային վերահսկողների (BSCEE) խմբի 26-րդ տարեկան համաժողովը, ԱՄՀ/ՀԲ Նիդեռլանդների խմբի երկրների տարեկան հանդիպումը, Գերմանա-հայկական հիմնադրամի (German Armenian Fund) ծրագրերի դիտորդ խորհրդի հերթական նիստը:

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Գրաֆիկ 1.

Ֆինանսական համակարգի ակտիվների կառուցվածքը ըստ ֆինանսական հաստատությունների (31.12.2013 թ.)

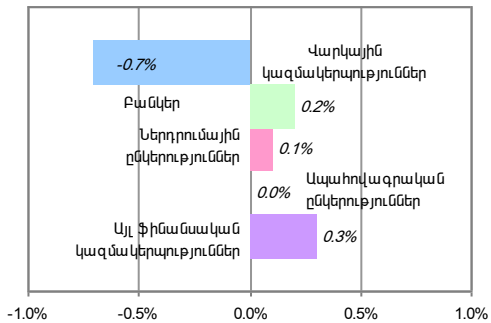


1. Բանկեր,
2. Վարկային կազմակերպություններ,
3. Ապահովագրական ընկերություններ,
4. Ներդրումային ընկերություններ,
5. Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 2.

Ֆինանսական համակարգում ֆինանսական հաստատությունների ակտիվների մասնաբաժնի փոփոխությունը 2012-2013 թթ.



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

2013 թվականին ՀՀ ֆինանսական համակարգը եղել է բավականին ակտիվ՝ ապահովելով անվանական ՀՆԱ-ի նկատմամբ հիմնական հաշվեկշռային ցուցանիշների մասով առաջանցիկ աճի տեմպեր: Տարվա ընթացքում ֆինանսական համակարգի ակտիվների և ՀՆԱ-ի հարաբերակցության ցուցանիշը աճել է 8.5 տոկոսային կետով և կազմել 77.1%: Չնայած վերջին մի քանի տարիներին արձանագրվում է ֆինանսական միջնորդության արագատեմպ աճ, այդուհանդերձ ֆինանսական համակարգի միջնորդության առկա մակարդակը դեռևս զգալիորեն զիջում է Արևելյան Եվրոպայի որոշ երկրների ֆինանսական միջնորդության մակարդակին:

Ֆինանսական համակարգի խոշոր մասնակիցը շարունակում է մնալ բանկային համակարգը, որին բաժին է ընկնում ֆինանսական համակարգի ակտիվների 89.5%-ը: Հաշվետու տարում ևս բանկային համակարգին հաջողվել է ապահովել հիմնական հաշվեկշռային ցուցանիշների զգալի աճ, իսկ մրցակցության հետագա խորացման արդյունքում արձանագրվել է նաև վարկերի տոկոսադրույքների և սպրեդի նվազում:

ԲԱՆԿԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը

2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 21 առևտրային բանկեր և մեկ զարգացման բանկ (Համահայկական բանկ ԲԲԸ): Հաշվետու տարում անվանական ՀՆԱ-ի նկատմամբ բանկային համակարգի ակտիվների, վարկերի և ավանդների առաջանցիկ աճի պայմաններում արձանագրվել է ֆինանսական միջնորդությունը բնութագրող ցուցանիշների աճ: Բանկային համակարգի ակտիվների և ՀՆԱ-ի հարաբերակցության և տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և ՀՆԱ-ի հարաբերակցության ցուցանիշները աճել են համապատասխանաբար 6.9 և 1.5 տոկոսային կետով և կազմել 69.0% և 40.1%:

Հաշվետու տարում արձանագրվել է ֆինանսական ծառայությունների հասանելիությունը բնութագրող ցուցանիշների զգալի աճ: Բանկային մասնաճյուղերի քանակն ավելացել է 11-ով և տարեվերջին կազմել 485: Արդյունքում՝ 100000 չափահաս բնակչի հաշվով մասնաճյուղերի քանակն ավելացել է 0.9 տոկոսային կետով և կազմել 19.8:

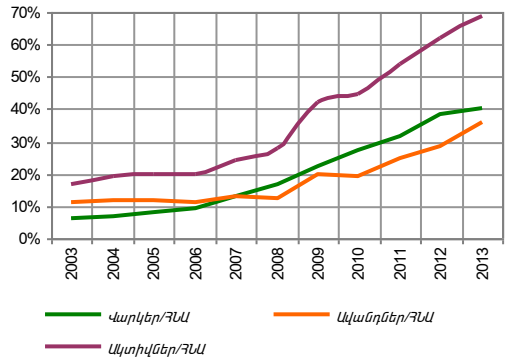
Աղյուսակ 3. Ֆինանսական ծառայությունների հասանելիություն

	2011	2012	2013
100000 չափահաս բնակչի հաշվով մասնաճյուղերի քանակ	18.7	18.9	19.8
100000 չափահաս բնակչի հաշվով ԱԳՄ-ների քանակ	40.9	44.8	51.1

Բանկային համակարգի աշխատակիցների քանակը (ներառյալ՝ սպասարկող անձնակազմը) ավելացել է 4.2%-ով և տարեվերջին կազմել 11438: Ընդհանուր թվաքանակում ղեկավար անձնակազմի տեսակարար կշիռը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 0.4 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 16.1%:

Գրաֆիկ 3.

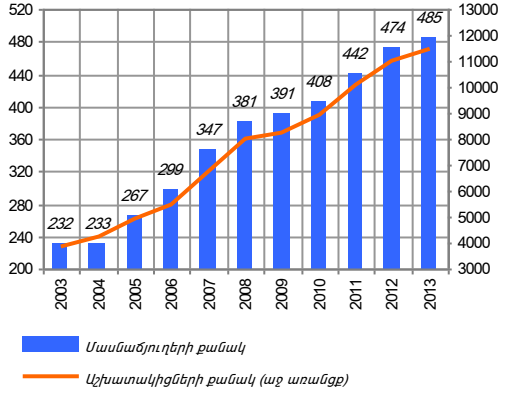
Բանկային համակարգի ֆինանսական միջնորդությունը բնութագրող ցուցանիշները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 4.

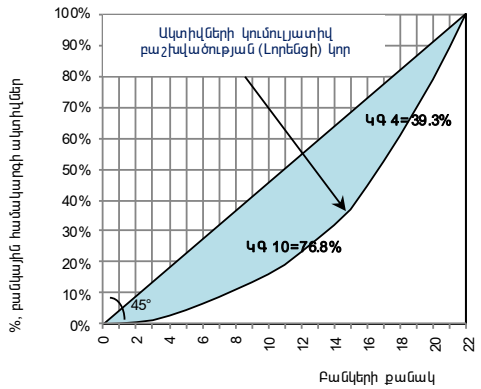
Բանկերի մասնաճյուղերի և աշխատակիցների քանակը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 5.

Բանկերի ակտիվների կումուլյատիվ բաշխվածությունը՝ ըստ ակտիվների մեծության[1]



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Կենտրոնացվածությունը ՀՀ բանկային համակարգում

2013 թվականին արձանագրվել է Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակցի աճ գրեթե բոլոր հիմնական հաշվեկշռային ցուցանիշների մասով՝ բացառությամբ տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և ընդհանուր կապիտալի: Այդուհանդերձ, կենտրոնացվածության գործակիցները հիմնականում պահպանվել են 0.06-ից 0.1-ի միջակայքում՝ փաստելով բանկային համակարգի նվազ կենտրոնացվածության մասին:

Աղյուսակ 4. Կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակիցը

Ցուցանիշներ	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Ընդհանուր ակտիվներ	0.0670	0.0683	0.0699
Ընդհանուր պարտավորություններ	0.0692	0.0705	0.0727
Ընդհանուր կապիտալ	0.0622	0.0618	0.614
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր	0.0721	0.0740	0.0724
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ	0.0742	0.0745	0.0760
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)	0.1044	0.0967	0.1169

Խոշոր և մանր բանկերի միջև ըստ ակտիվների մասնաբաժինների բևեռացվածությունը փոքր-ինչ աճել է. խոշորագույն 4 բանկին և խոշորագույն 10 բանկին բաժին ընկնող ակտիվների տեսակարար կշռի ցուցանիշները կազմել են համապատասխանաբար 39% և 77% (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 39% և 75%): Բևեռացվածության փոքր աճի մասին է փաստում նաև ըստ ակտիվների Ջինիի կենտրոնացվածության գործակցի աճը. նախորդ տարվա համեմատ այդ գործակիցն աճել է 1.3 տոկոսային կետով և կազմել 36.0%:

[1] *Ըստ ակտիվների մեծության բանկերի ակտիվների կուտակային կումուլյատիվ բաշխվածության (Լորենցի) կորը կիրառվել է Ջինիի կենտրոնացվածության ինդեքսի հաշվարկման համար՝ որպես 45՝ անկյամբ տարված և Լորենցի կորերով պարփակված բազմանկյունների մակերեսների տարբերություն:*

Աղյուսակ 5. Բանկային հատվածի կենտրոնացվածության մակարդակը

Ցուցանիշներ	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Ընդհանուր ակտիվներ			
ԿԳ 4 (խոշորագույն չորս բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	38%	39%	39%
ԿԳ 10 (խոշորագույն տասը բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	75%	75%	77%
Ընդհանուր պարտավորություններ			
ԿԳ 4	38%	40%	40%
ԿԳ 10	77%	77%	79%
Ընդհանուր կապիտալ			
ԿԳ 4	38%	37%	37%
ԿԳ 10	69%	68%	69%
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր			
ԿԳ 4	41%	42%	42%
ԿԳ 10	78%	78%	78%
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ			
ԿԳ 4	42%	42%	44%
ԿԳ 10	79%	79%	80%
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ընթացիկ ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)			
ԿԳ 4	55%	52%	59%
ԿԳ 10	86%	83%	86%

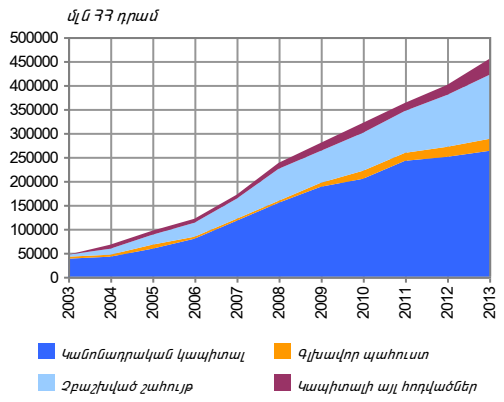
ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՊԻՏԱԼԸ

Բանկային համակարգի կապիտալի աճի միտումները

Բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալն ավելացել է 13.8%-ով (55.3 մլրդ դրամով) և կազմել 456.0 մլրդ դրամ: Ընդհանուր կապիտալի աճը հիմնականում պայմանավորվել է հաշվետու տարվա զուտ շահույթով և կանոնադրական կապիտալի ավելացմամբ: 2013 թվականին բանկային համակարգը ապահովել է 38.2 մլրդ դրամ զուտ շահույթ:

Գրաֆիկ 6.

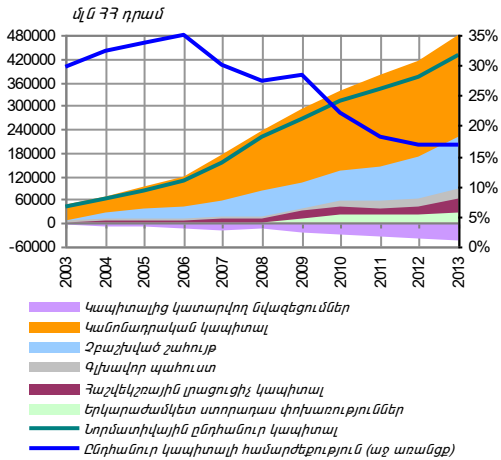
Բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 7.

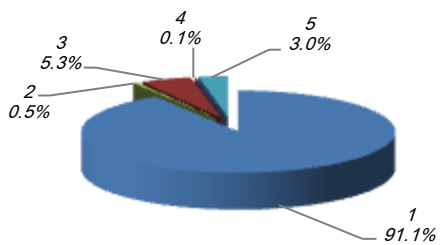
Առևտրային բանկերի նորմատիվային ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը և կապիտալի համարժեքության դինամիկան



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 8.

Առևտրային բանկերի ռիսկով կշռված ակտիվների կառուցվածքը 31.12.2013 թ. դրությամբ



1. *Վարկային ռիսկ,*
2. *Արտարժութային ռիսկ,*
3. *Տոկոսադրույքի ռիսկ,*
4. *Կապիտալի գործիքների գնային ռիսկ,*
5. *Գործառնական ռիսկ:*

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Տարվա ընթացքում 4 բանկ արտաքին աղբյուրների հաշվին համալրել է կանոնադրական կապիտալը ընդհանուր 11.4 մլրդ գումարի չափով: Արդյունքում՝ ոչ ռեզիդենտ մասնակիցների փայամասնակցության տեսակարար կշիռը բանկային համակարգի կանոնադրական կապիտալում աճել է 1.3 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել է 74.6%:

Հաշվետու տարում պահպանվել են ընդհանուր կապիտալի նկատմամբ ընդհանուր ակտիվների առաջանցիկ աճի տեմպերը, ինչի արդյունքում ընդհանուր կապիտալի և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը նվազել է 0.7 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 15.5%:

Բանկային համակարգի կապիտալի համարժեքությունը

2013 թվականին բանկային համակարգի վարկային պորտֆելի աճի տեմպերի դանդաղման պայմաններում առևտրային բանկերի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը գրեթե չի փոփոխվել՝ տարեվերջին կազմելով 16.7% (պահանջվող նվազագույն սահմանաչափը՝ 12%): Ըստ առանձին առևտրային բանկերի՝ ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվի մեծությունը նույնպես բարձր է եղել սահմանված նվազագույն սահմանաչափից, և տարվա ընթացքում որևէ բանկում կապիտալի համարժեքության նորմատիվի խախտում չի արձանագրվել:

Առևտրային բանկերի ընդհանուր նորմատիվային կապիտալը աճել է 16.2%-ով (59.9 մլրդ դրամով) և կազմել 428.5 մլրդ դրամ: Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալում հիմնական նորմատիվային կապիտալի տեսակարար կշիռը նվազել է 4.1 տոկոսային կետով և կազմել 86.6%:

Ըստ ռիսկով կշռված ակտիվների կառուցվածքի՝ վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 91.1%, 5.9% և 3.0% (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 92.4%, 4.8% և 2.8%: Այս համատեքստում վարկային ռիսկը շարունակում է դիտարկվել որպես բանկային համակարգի կարևորագույն ռիսկը:

Բանկերի սեփականատերերը

Ըստ կազմակերպաիրավական տեսակների՝ ՀՀ տարածքում գործող 22 բանկերից 1-ը սահմանափակ պատասխանատվու-

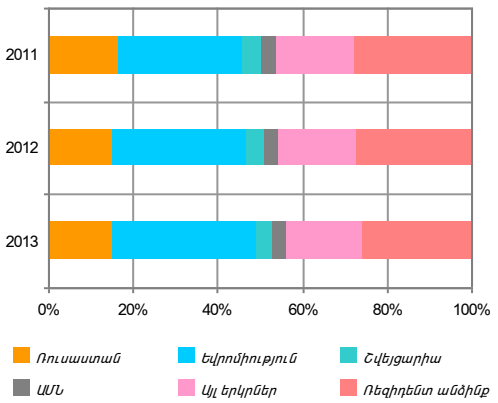
թյամբ, 4-ը՝ բաց բաժնետիրական, 17-ը՝ փակ բաժնետիրական ընկերություններ են:

Բանկային համակարգի մասնակիցներ են (բաժնետերեր, փայատերեր) 1645 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, որոնցից 93-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: Եթե բացառենք բաց բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ ունեցող 4 բանկերը, ապա 18 բանկերի մասնակիցները (բաժնետերեր, փայատերեր) 62 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք են, որոնցից 41-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: 8 բանկերում բաժնեմասերի 100%-ը տնօրինում է մեկ անձ (8 ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ), իսկ 15 բանկերում մեկ բաժնետեր տնօրինում է բաժնետոմսերի 50%-ից ավելի բաժնեմասը:

Ըստ բանկային համակարգի մասնակիցների տարածաշրջանային բաշխվածության՝ կանոնադրական կապիտալում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն ԵՄ-ում, ՌԴ-ում և Շվեյցարիայում գրանցված մասնակիցները՝ համապատասխանաբար 33.8%, 15.4% և 4.0% (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ 31.6%, 15.3% և 4.2%):

Գրաֆիկ 9.

Բանկային համակարգի կանոնադրական կապիտալի կառուցվածքը ըստ ռեզիդենտության



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցները

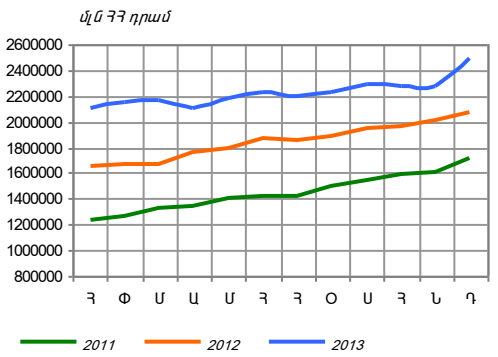
2013 թվականին բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններն ավելացել են 19.8%-ով (410.6 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 2 տրլն 488 մլրդ դրամ:

Ըստ արժութային կառուցվածքի՝ դրամային պարտավորությունները աճել են 23.2%-ով, իսկ արտարժութային պարտավորությունները՝ 17.9%-ով: Արդյունքում՝ արտարժութային պարտավորությունների տեսակարար կշիռը նվազել է 1.0 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 63.9%:

Ընդհանուր պարտավորությունների աճը հիմնականում տեղի է ունեցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդ-

Գրաֆիկ 10.

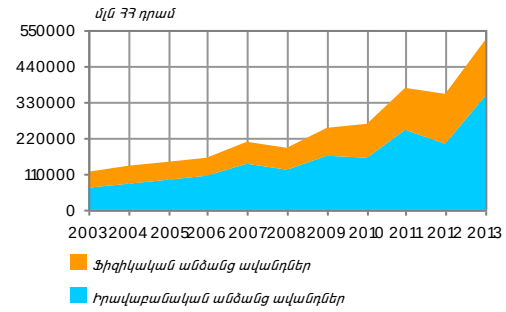
Բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորությունները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 11.

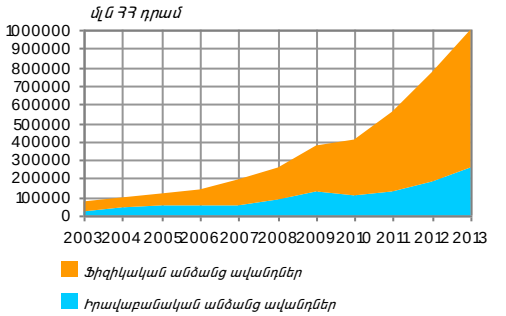
Բանկային համակարգի ցպահանջ ավանդները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 12.

Բանկային համակարգի ժամկետային ավանդները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ների աճի հաշվին: Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրավված ընդհանուր ավանդները (ցպահանջ և ժամկետային միջոցները) աճել են 34.3%-ով և տարեվերջին կազմել են 1 տրլն 521.3 մլրդ դրամ: Ըստ արժութային կառուցվածքի՝ դրամային ավանդներն ավելացել են 31.1%-ով, իսկ արտարժութային ավանդները՝ 35.7%-ով: Արդյունքում՝ արտարժութային ավանդների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ավանդներում աճել է 0.7 տոկոսային կետով և կազմել 71.0%:

Իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորությունները ավելացել են 73.7%-ով (149.1 մլրդ դրամով), իսկ ֆիզիկական անձանց ցպահանջ պարտավորությունները՝ 11.4%-ով (17.5 մլրդ դրամով)՝ տարեվերջին կազմելով համապատասխանաբար 351.3 մլրդ դրամ և 170.8 մլրդ դրամ:

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ հաշիվների քանակն ավելացել է համապատասխանաբար 7.0%-ով և 20.5%-ով:

Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների ծավալներն ավելացել են 38.6%-ով և տարեվերջին կազմել 257.4 մլրդ դրամ: Մինչդեռ, ժամկետային հաշիվների քանակն ավելացել է 5.5%-ով, ինչը փաստում է իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների խոշորացման որոշակի միտումների մասին:

Նմանատիպ միտումներ դրսևորվել են նաև ֆիզիկական անձանց ավանդների պարագայում. ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների ծավալներն ավելացել են 25.5%-ով և տարեվերջին կազմել 741.7 մլրդ դրամ, իսկ ժամկետային հաշիվների քանակն ավելացել է 16.2%-ով:

Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցների կառուցվածքը

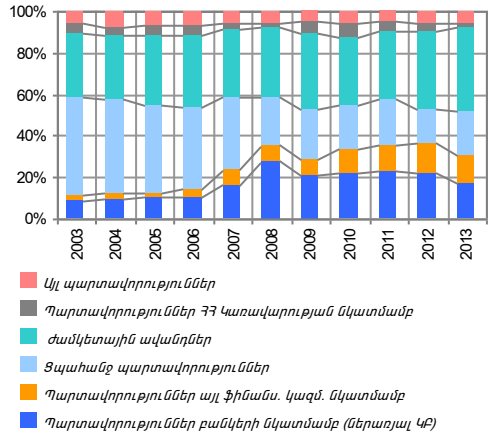
31.12.2013 թ. դրությամբ բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններում ծախսատար պարտավորությունների տեսակարար կշիռը կազմել է 94.7% (նախորդ տարի՝ 93.5%): Եթե բացառենք ցածր ծախսատար ցպահանջ պարտավորությունները, ծախսատար ժամկետային պարտավորությունների տեսակարար կշիռը կազմել է 72.9% (նախորդ տարի՝ 70.9%):

Բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների կառուցվածքում նշանակալի փոփոխություններ տեղի են ունեցել բանկերի (ներառյալ՝ ԿԲ) նկատմամբ պարտավորությունների և ցպահանջ և ժամկետային ավանդների մասով. բանկերի (ներառյալ՝ ԿԲ) նկատմամբ պարտավորությունների տեսակարար կշիռը աճել է 5.0 տոկոսային կետով, իսկ ցպահանջ և ժամկետային ավանդների տեսակարար կշիռները նվազել են համապատասխանաբար 3.9 և 2.8 տոկոսային կետով:

Տարեվերջին ներգրաված միջոցների 23%-ը ցպահանջ է (ավանդներ, բանկային հաշիվներ, թղթակցային հաշիվներ և այլն), 52%-ը՝ մինչև մեկ տարի մարման ժամկետայնությամբ և 25%-ը՝ մեկ տարուց ավելի մարման ժամկետայնությամբ (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 20%, 52% և 28%):

Գրաֆիկ 13.

Բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

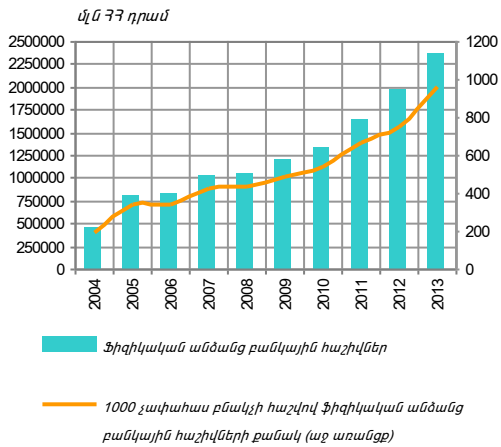
Առևտրային բանկերի հաճախորդները

ՀՀ առևտրային բանկերում սպասարկվող հաճախորդների քանակը 2013 թվականին ավելացել է 17.7%-ով և տարեվերջին կազմել 1 մլն 899 հազար՝ հիմնականում պայմանավորված ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակի ավելացմամբ: Ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 18.3%-ով և տարեվերջին կազմել 1 մլն 823 հազար: Իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակն ավելացել է 5.1%-ով և տարեվերջին կազմել 76.2 հազար:

Տարվա ընթացքում բանկային հաշիվների (ընթացիկ և ժամկետային) քանակն ավելացել է 19.4%-ով և կազմել 2 միլիոն 505 հազար[2]: Իրավաբանական անձանց հաշիվների քանակն ավելացել է 7.0%-ով և տարեվերջին կազմել 140 հազար: Ֆիզիկական անձանց բանկային հաշիվների (ընթացիկ և ժամկետային) քանակն ավելացել է 20.2%-ով և կազմել 2 միլիոն 364 հազար:

Գրաֆիկ 14.

Բանկային համակարգում ֆիզիկական անձանց բանկային հաշիվների քանակը

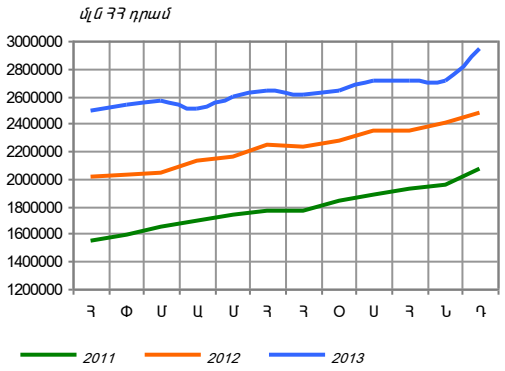


Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

[2] *Բանկային հաշիվների մեջ ներառված չեն վարկային հաշիվները:*

Գրաֆիկ 15.

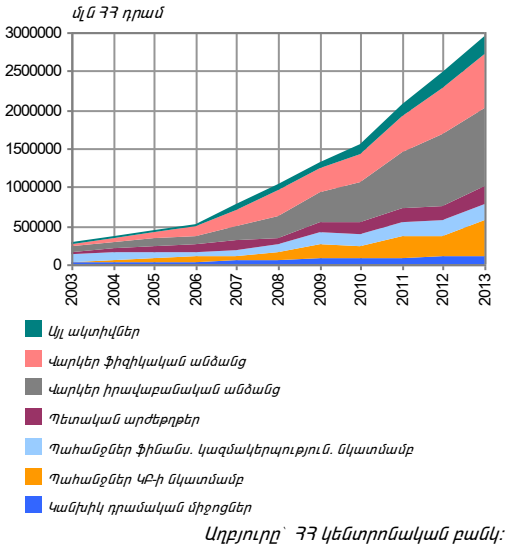
Բանկային համակարգի ակտիվների շարժը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 16.

Բանկային համակարգի ակտիվների կազմը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Բանկային համակարգի տեղաբաշխված միջոցների աճի միտումները

2013 թվականին բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվներն ավելացել են 18.8%-ով (466 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 2 տրլն 944 մլրդ դրամ՝ հիմնականում պայմանավորված տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և ԿԲ թղթակցային հաշիվների աճով:

Տնտեսությանը տրամադրված վարկերն ավելացել են 11.2%-ով և կազմել 1 տրլն 709 մլրդ դրամ: Իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերի ծավալն ավելացել է համապատասխանաբար 7.4%-ով և 17.2%-ով՝ տարեվերջին կազմելով 1 տրլն դրամ և 708 մլրդ դրամ:

ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվները և այլ պահանջները աճել են 74.4%-ով և կազմել 462.2 մլրդ դրամ: Պետական արժեթղթերում ներդրումների ծավալները աճել են 24.5%-ով և տարեվերջին կազմել 225.7 մլրդ դրամ:

Աղյուսակ 6. Ըստ երկրների՝ ոչ ռեզիդենտ բանկերում թղթակցային հաշիվների կառուցվածքը

	31.12.12	31.12.13	Փոփոխություն
Եվրոմիություն	51.5%	38.7%	-12.8
Գերմանիա	22.7%	17.8%	-4.9
Մեծ Բրիտանիա	8.6%	5.4%	-3.2
Ավստրիա	8.2%	7.7%	-0.5
Ֆրանսիա	7.1%	5.3%	-1.8
ԵՄ անդամ այլ երկրներ	5.0%	2.5%	-2.5
ԱՄՆ	32.9%	49.0%	+16.1
Ռուսաստան	13.5%	10.6%	-2.9
Այլ երկրներ	2.1%	1.7%	-0.4

Բանկերում թղթակցային հաշիվները աճել են 35.1%-ով և կազմել 111.8 մլրդ դրամ: Վերջիններիս բնորոշ է ըստ ռեզիդենտայության բարձր կենտրոնացվածությունը: 31.12.2013 թ. դրությամբ թղթակցային հաշիվների 99.6%-ը տեղաբաշխված

է եղել ոչ ռեզիդենտ բանկերում (նախորդ տարի՝ 95.8%-ը): ԱՄՆ բանկերում ներդրված է ոչ ռեզիդենտ բանկերում թղթակցային հաշիվների ընդհանուր ծավալի 49.0%-ը, Գերմանիայի բանկերում՝ 17.8%-ը, Ռուսաստանի Դաշնության բանկերում՝ 10.6%-ը և այլ երկրների բանկերում՝ 22.6%-ը (31.12.2012 թ. դրությամբ ԱՄՆ՝ 32.9%, Գերմանիա՝ 22.7%, Ռուսաստանի Դաշնություն՝ 13.5%, այլ երկրներ՝ 30.9%):

Ըստ երկրների՝ թղթակցային հաշիվների մնացորդների համար հաշվարկած Հերֆինդալ-Հիրշմանի ինդեքսը կազմել է 0.3 (նախորդ տարի՝ 0.2):

Բանկային համակարգի տեղաբաշխված միջոցների կառուցվածքը

Հաշվետու տարում ընդհանուր ակտիվներում եկամտաբեր ակտիվների կշիռը նվազել է 2.8 տոկոսային կետով և կազմել 72.5%: Առանց ցածր եկամտաբեր թղթակցային հաշիվների՝ մնացած եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը նվազել է 3.0 տոկոսային կետով և կազմել է 70.8%:

Ակտիվների կառուցվածքում զգալի փոփոխություններ են արձանագրվել տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և ԿԲ նկատմամբ պահանջների մասով. ԿԲ նկատմամբ պահանջները աճել են 5.0 տոկոսային կետով, իսկ տնտեսությանը տրամադրված վարկերի տեսակարար կշիռը նվազել է 4.0 տոկոսային կետով:

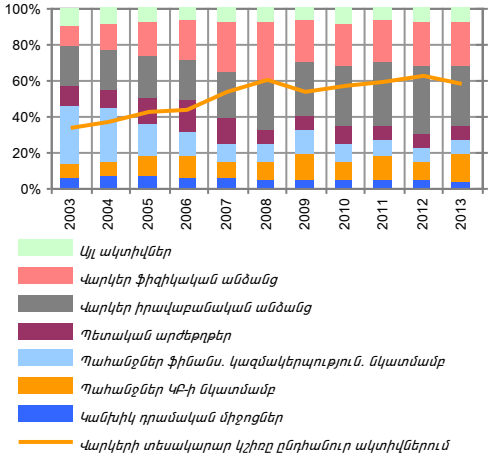
Ըստ տեղաբաշխված միջոցների ժամկետայնության՝ 31.12.2013 թ. դրությամբ տեղաբաշխված միջոցների 20.5%-ը ցպահանջ է, 38.0%-ը՝ 1-12 ամիս ժամկետայնությամբ և 41.5%-ը՝ 1 տարուց ավելի և անժամկետ (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 20.8%, 39.4% և 39.9%):

Բանկային համակարգի վարկային ներդրումները (համընդհանուր վարկերը, լիզինգը, ֆակտորինգը և ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված վարկերն ու ավանդները)

2013 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի վարկային ներդրումները (համընդհանուր վարկերը, լիզինգը, ֆակտորինգը և ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված վարկերն ու ավանդները) ավելացել են 10.5%-ով (177 մլրդ

Գրաֆիկ 17.

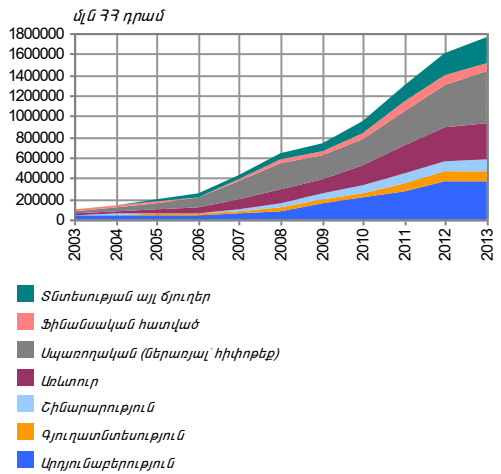
Բանկային համակարգի ակտիվների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 18.

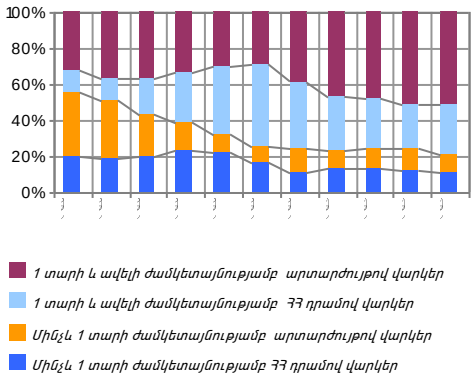
Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումները տարեվերջի դրությամբ



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 19.

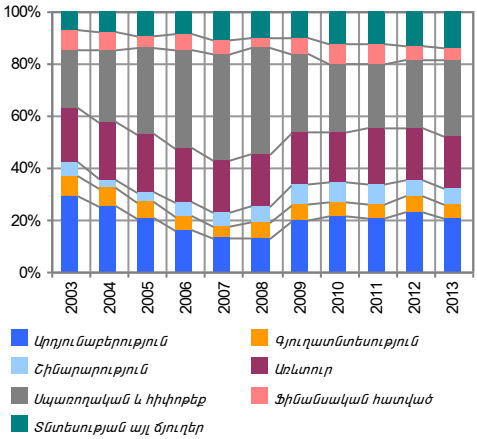
Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումների ժամկետային կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 20.

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումների կառուցվածքը ըստ տնտեսության ճյուղերի



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

դրամով) և կազմել 1 տրլն 857 մլրդ դրամ: Դրամային վարկային ներդրումներն ավելացել են 19.2%-ով (113.9 մլրդ դրամով) և կազմել 706 մլրդ դրամ, արտարժութային վարկային ներդրումներն ավելացել են 5.8%-ով (62.8 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 1 տրլն 151 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ արտարժութային վարկային ներդրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուրում նվազել է 2.8 տոկոսային կետով և կազմել 62.0%:

Ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումներն ավելացել են 1.9%-ով և կազմել 59.2 մլրդ դրամ, ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումներն ավելացել են 10.8%-ով և կազմել 1 տրլն 797.4 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումների տեսակարար կշիռը նվազել է 0.3 տոկոսային կետով և կազմել 3.2%:

Ըստ ժամկետային կառուցվածքի՝ երկարաժամկետ վարկային ներդրումների (1 տարի և ավելի ժամկետայնությամբ) տեսակարար կշիռը ընդհանուրում ավելացել է 3.6 տոկոսային կետով և կազմել 79.2%: Ընդհանուր վարկային ներդրումներում երկարաժամկետ վարկային ներդրումների տեսակարար կշռի ավելացումը տեղի է ունեցել դրամային երկարաժամկետ վարկային ներդրումների տեսակարար կշռի աճի հաշվին:

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումներում աճ արձանագրվել է տնտեսության գրեթե բոլոր ճյուղերում՝ բացառությամբ արդյունաբերության և ֆինանսական հատվածի[3]: Առավել բարձր աճի տեմպ արձանագրվել է սպառողական, տրանսպորտի ու կապի և հիփոթեքային վարկերի գծով՝ համապատասխանաբար 23.7%, 14.6% և 12.4%: Տարեվերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում մեծ տեսակարար կշիռ են ունեցել արդյունաբերության, առևտրի և սպառողական վարկերը՝ համապատասխանաբար 20.7%, 20.7% և 20.0%:

Բանկային համակարգի՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի վարկավորման Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը աճել է 0.01 տոկոսային կետով և կազմել 0.12: Նույն ցուցանիշի մեծությունը, ըստ բանկերի միջինի, մնացել է անփոփոխ՝ 0.17, ինչը վկայում է որոշ բանկերում վարկավորման ճյու-

[3] Արդյունաբերության ճյուղին տրամադրված վարկերի նվազումը պայմանավորված է մեկ բանկում խոշոր վարկերի հաշվապահական հաշվառման փոփոխությամբ, ինչի արդյունքում ստանդարտ դասի վարկեր են դուրս բերվել բանկի հաշվեկշռից (սակայն վարկերը մնացել են տնտեսությունում) և սկսել են հաշվառվել մայր բանկի հաշվեկշռում: Սույն փոփոխությունը չդիտարկելու դեպքում արդյունաբերության վարկային ներդրումների աճի տեմպը կկազմեր 13.6%, իսկ տեսակարար կշիռը վարկային պորտֆելում՝ 23.3%:

ղային կենտրոնացվածության համեմատաբար բարձր մակարդակի մասին:

Տնտեսության վարկավորման աշխուժացմանը մեծապես նպաստում են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ծրագրերի շրջանակներում բանկերի միջնորդությամբ տրամադրվող վարկերը, որոնք հիմնականում երկարաժամկետ են: 31.12.2013 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում գործող 17 բանկեր և 11 վարկային կազմակերպություններ սպասարկել են.

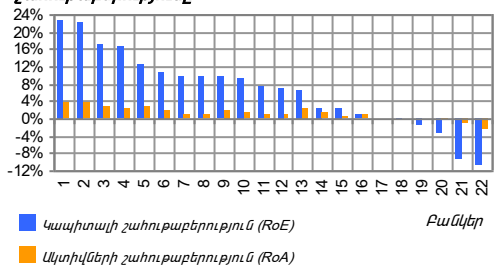
- Հիփոթեքային վարկավորման ծրագրերի (KFW),
- Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման (KFW),
- Զարգացման և վերակառուցման եվրոպական բանկի (EBRD),
- Համաշխարհային բանկի (WB),
- Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի (IFC),
- Հազարամյակի մարտահրավեր հիմնադրամի (MCH),
- Ասիական զարգացման բանկի (ADB),
- OPEK-ի միջազգային զարգացման հիմնադրամի,
- Սևծովյան առևտրի և զարգացման բանկի (BSTDB),
- Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի (IFAD),
- Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի (AEE),
- Հարավարևելյան Եվրոպայի հիմնադրամի (EFSE),
- այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող վարկային ծրագրերը:

Միջազգային ծրագրերի շրջանակներում բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված վարկերը 2013 թվականին ավելացել են 18.6%-ով և տարեվերջին կազմել 337.4 մլրդ դրամ: Միջազգային ծրագրերի շրջանակներում տրամադրված վարկերում 31.12.2013 թ. դրությամբ բանկերի կողմից տրամադրված ժամկետանց վարկերի տեսակարար կշիռը կազմել է 0.5%: Վարկային պորտֆելում մինչև 6 ամիս, 6 ամսից 1 տարի և 1 տարի ու ավելի ժամկետայնությամբ վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար՝ 5.8%, 7.5% և 86.7%:

31.12.2013 թ. դրությամբ միջազգային վարկային ծրագրերով վարկավորման հիմնական ուղղություններն են եղել արդյունաբերությունը, առևտուրը և գյուղատնտեսությունը՝ 28.8%, 26.2%, և 19.0%:

Գրաֆիկ 21.

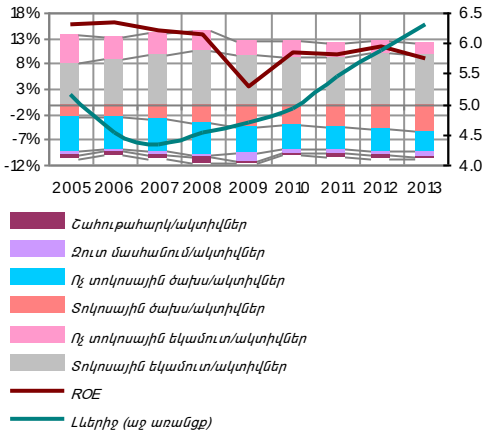
Ըստ բանկերի ակտիվների (RoA) և կապիտալի (RoE) շահութաբերությունը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 22.

Ըստ ակտիվների շահութաբերության (RoA) բաղկացուցիչները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի եկամտաբերությունը

2013 թվականին բանկային համակարգի զուտ շահույթը՝ հաշվարկված ՀՀ ԿԲ վերահսկողական հաշվետվությունների հիման վրա, կազմել է 38.2 մլրդ դրամ[4]: Տարվա ընթացքում շահույթով է աշխատել 16, իսկ վնասով՝ 6 բանկ:

Շահութաբեր 16 բանկերի շահույթի՝ Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցն աճել է 0.02-ով և կազմել 0.108՝ փաստելով շահութաբեր բանկերի միջև համակարգի շահույթի կենտրոնացվածության թույլ մակարդակի մասին:

Հաշվետու տարում բանկային համակարգի շահութաբերության ցուցանիշները փոքր-ինչ նվազել են. ըստ ակտիվների (RoA)[5] և կապիտալի (RoE) շահութաբերության ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 0.5 և 2.2 տոկոսային կետով և կազմել 1.4% և 9.2%: Զուտ գործառնական մարժան[6] նվազել է 0.3 տոկոսային կետով և կազմել 3.0 %:

Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ) համաձայն՝ բանկային համակարգի շահույթը 2013 թվականին կազմել է 48.1 մլրդ դրամ, շահութաբերությունն ըստ ակտիվների (RoA) 1.6% է, շահութաբերությունն ըստ կապիտալի (RoE)՝ 10.0%:

Ըստ կապիտալի շահութաբերության (RoE) բաղկացուցիչների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ վերջինիս նվազումը տեղի է ունեցել ըստ ակտիվների շահութաբերության (RoA) նվազման հետևանքով, մինչդեռ լևերիջի աճը դրական է անդրադարձել ըստ կապիտալի շահութաբերության (RoE) վրա: Ըստ ակտիվների շահութաբերության (RoA) նվազումը հիմնականում

---

[4] ԿԲ ներկայացվող հաշվետվությունների և ՖՀՄՍ համաձայն՝ շահույթի մեծությունների խոշոր տարբերությունը հիմնականում պայմանավորված է ստանդարտ ակտիվների գծով 1%-ի չափով ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին հատկացումներ կատարելու փաստով, քանի որ բանկերը այդչափով ծախս են ճանաչում:

[5] Սույն վերլուծության իմաստով՝ բանկերի ըստ կապիտալի շահութաբերությունը ներկայացվում է հետևյալ բաղկացուցիչների տեսքով.

$$RoE = \frac{P}{E} = \frac{P}{A} x \frac{A}{E} = L x RoA = L x \left(\frac{II}{A} + \frac{NII}{A} + \frac{IE}{A} + \frac{NIE}{A} + \frac{NLLP}{A}) + \frac{PT}{A}\right)$$

որտեղ՝ P-ն զուտ շահույթ է, E-ն՝ միջին կապիտալը, A-ն՝ միջին ակտիվները, II-ը՝ տոկոսային եկամուտը, NII-ը՝ ոչ տոկոսային եկամուտը, IE-ն՝ տոկոսային ծախսը, NIE-ն՝ ոչ տոկոսային ծախսը, NLLP-ն՝ զուտ մասհանումները, PT-ն՝ շահութահարկը:

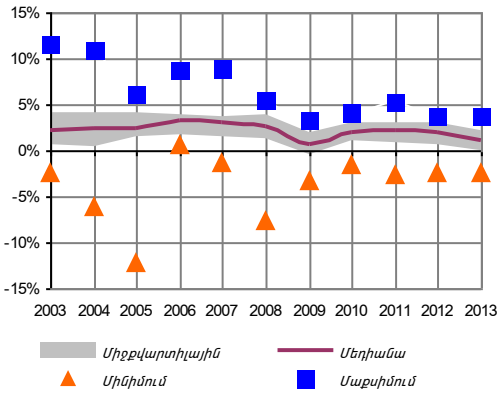
[6] Զուտ գործառնական մարժան հավասար է զուտ տոկոսային եկամտի և զուտ ոչ տոկոսային եկամտի հանրագումարի և ընդհանուր ակտիվների միջին տարեկան մեծության հարաբերակցությանը:

պայմանավորված է տոկոսադրույքների սպրեդի նվազման հետևանքով զուտ տոկոսային մարժայի նվազմամբ, ինչպես նաև չաշխատող վարկերի տեսակարար կշռի աճի հետևանքով զուտ մասհանում/ ակտիվներ հարաբերակցության աճով: Տարվա ընթացքում զուտ տոկոսային մարժան նվազել է 0.6 տոկոսային կետով և կազմել 4.5%: «Զուտ մասհանումներ/ակտիվներ» հարաբերակցությունը աճել է 0.3 տոկոսային կետով և կազմել 1.2%: Ըստ ակտիվների շահութաբերության (RoA) վրա դրական է անդրադարձել «ոչ տոկոսային ծախս/ակտիվ» հարաբերակցության 0.3 տոկոսային կետով նվազումը:

Ըստ ակտիվների շահութաբերության (RoA) քվարտիլային վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ նախորդ տարվա համեմատ նվազել է բանկերի միջև ըստ ակտիվների շահութաբերության մակարդակի ցրվածությունը: Ըստ ակտիվների շահութաբերության միջքվարտիլային միջակայքը նվազել է 0.2 տոկոսային կետով և կազմել 2.2%: Միջքվարտիլային միջակայքը նվազել է մեդիանայի և 1-ին քվարտիլի տարբերության 0.2 տոկոսային կետ նվազման հաշվին: Արդյունքում՝ «3-րդ քվարտիլի և մեդիանայի տարբերությունը» և «մեդիանայի և 1-ին քվարտիլի տարբերությունը» կազմել են համապատասխանաբար 1.1% և 1.1% (նախորդ տարի՝ համապատասխանաբար 1.1% և 1.3%):

Գրաֆիկ 23.

Բանկային համակարգի՝ ըստ ակտիվների շահութաբերության մակարդակը (RoA)



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

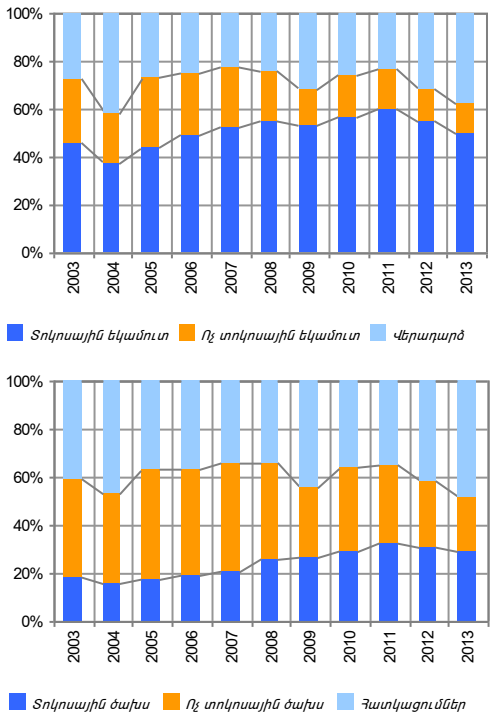
Բանկային համակարգի եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքը

2013 թվականին բանկային համակարգի համախառն եկամուտներն ավելացել են 24.7%-ով, իսկ համախառն ծախսերը՝ 26.9%-ով: Համախառն եկամուտների կազմում տոկոսային եկամուտներն ավելացել են 12.8%-ով, ոչ տոկոսային եկամուտները՝ 18.9%-ով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներից վերադարձը՝ 47.6%-ով:

Ծախսային մասում, նախորդ տարվա համեմատ, տոկոսային ծախսերն ավելացել են 21.5%-ով, ոչ տոկոսային ծախսերը՝ 9.9%-ով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին հատկացումները՝ 48.8%-ով:

Գրաֆիկ 24.

Բանկային համակարգի եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Եկամուտների և ծախսերի նշված աճի արդյունքում համախառն եկամտի կազմում տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռները նվազել են համապատասխանաբար 5.2 և 0.6 տոկոսային կետով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձի տեսակարար կշիռը աճել է 5.8 տոկոսային կետով: Համախառն ծախսերի կառուցվածքում տոկոսային և ոչ տոկոսային ծախսերի տեսակարար կշիռները նվազել են համապատասխանաբար 2.0 և 4.2 տոկոսային կետով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումների տեսակարար կշիռն աճել է 6.2 տոկոսային կետով: Եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքում փոփոխությունները հիմնականում պայմանավորվել են տարվա ընթացքում չաշխատող վարկերի համեմատաբար բարձր տատանողականությամբ:

Բանկային համակարգի տոկոսային եկամուտների աճը հիմնականում պայմանավորվել է տնտեսությանը տրամադրված վարկերից (ներառյալ՝ օվերդրաֆտից, վարկային գծերից, վարկային քարտերից) ստացած եկամուտների աճով, ընդ որում՝ վերջիններիս տեսակարար կշիռը ընդհանուր տոկոսային եկամուտներում կազմել է 83.9% (նախորդ տարի՝ 83.6%):

Ոչ տոկոսային եկամուտների կազմում հիմնականում ավելացել են միջնորդավճարներից ստացվող եկամուտները և շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատումից զուտ եկամուտները: Ոչ տոկոսային եկամուտների առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեն միջնորդավճարներից ստացվող եկամուտները և արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված եկամուտները՝ համապատասխանաբար 45.9% և 22.0% (նախորդ տարի՝ համապատասխանաբար 44.7% և 25.7%):

Տոկոսային ծախսերը հիմնականում աճել են ժամկետային ավանդների գծով տոկոսավճարների հաշվին: Ընդհանուր տոկոսային ծախսերում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն ժամկետային ավանդների դիմաց և առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների դիմաց տոկոսավճարների գծով ծախսերը՝ համապատասխանաբար 54.0% և 18.6% (նախորդ տարի՝ համապատասխանաբար 48.3% և 21.5%):

Ոչ տոկոսային ծախսերի աճը հիմնականում պայմանավորվել է աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների աճով, որոնց բաժին է ընկել ոչ տոկոսային ծախսերի 47.7%-ը (նախորդ տարի՝ 41.7%-ը):

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

2013 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի հիմնական հաշվեկշռային ցուցանիշների մասով շարունակել է արձանագրվել զգալի աճ: Այդուհանդերձ, հաշվետու տարում նախորդ տարվա համեմատ դանդաղել է վարկերի աճի տեմպը, ինչը ավանդների աճի տեմպերի պահպանման պայմաններում հանգեցրել է բանկային համակարգի ընդհանուր իրացվելիության աճին: Վերոնշյալ զարգացումները ընդհանուր առմամբ դրական են գնահատվում բանկային ռիսկերի զսպման տեսանկյունից:

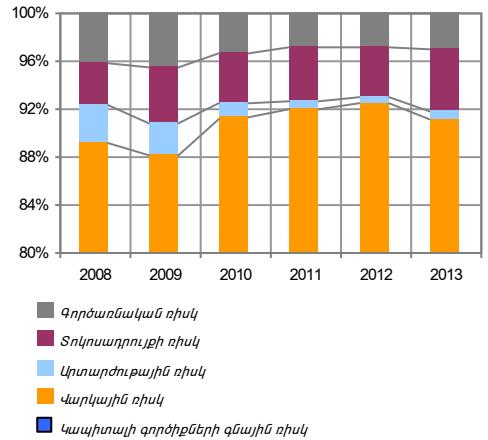
Հաշվետու տարում ևս բոլոր առևտրային բանկերը գործել են պահանջվող նորմատիվային սահմանաչափերի ներքո, իսկ բանկային համակարգի կապիտալի համարժեքության և իրացվելիության ցուցանիշները գտնվել են պահանջվող նվազագույն նորմատիվային սահմանաչափերից բավականին բարձր մակարդակում:

Աղյուսակ 7. Առևտրային բանկերի նորմատիվային ցուցանիշները

Նորմատիվային ցուցանիշ	31.12.12	31.12.13	Փոփոխություն	Նորմատիվային սահմանաչափ
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի համարժեքություն	16.8%	16.7%	-0.1	≥ 12%
Ընդհանուր իրացվելիություն	25.6%	29.1%	+3.5	≥ 15%
Ընթացիկ իրացվելիություն	126.1%	142.3%	+16.2	≥ 60%
Մեկ խոշոր փոխառուի գծով ռիսկ	16.7%	16.1%	-0.6	≤ 20%
Բոլոր խոշոր փոխառուների գծով ռիսկ	164.3%	157.0%	-7.3	≤ 500%
Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկ	2.9%	2.8%	-0.1	≤ 5%
Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկ	10.1%	9.2%	-0.9	≤ 20%

Գրաֆիկ 25.

Առևտրային բանկերի ռիսկով կշռված ակտիվների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Վարկային ռիսկ

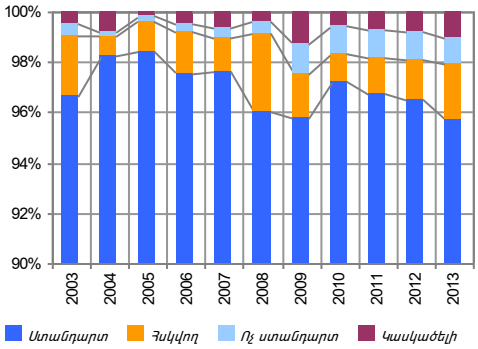
ՀՀ բանկային համակարգում վարկային ռիսկը շարունակում է դիտարկվել որպես կարևորագույն ռիսկ: Առևտրային բանկերի ռիսկով կշռված ակտիվներում վարկային ռիսկի մասնաբաժինը կազմել է 91.1% (նախորդ տարի՝ 92.4%): Այս համատեքստում վարկային ռիսկի պատշաճ կառավարումը խիստ կարևորվում է ողջ բանկային համակարգի կայունության ապահովման տեսանկյունից:

Ըստ վարկային ներդրումների ռիսկայնության՝ հաշվետու տարում չաշխատող վարկերը և դեբիտորական պարտքերը աճել են 37.3%-ով (22.1 մլրդ դրամով) և կազմել 81.4 մլրդ դրամ, իսկ ստանդարտ վարկերը և դեբիտորական պարտքերը աճել են 11.2%-ով (184.6 մլրդ դրամով) և կազմել 1 տրլն 832.1 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ նախորդ տարվա համեմատ չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (հսկվող, ոչ ստանդարտ, կասկածելի վարկային ռիսկի դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր) տեսակարար կշիռը ընդհանուր վարկերում և դեբիտորական պարտքերում աճել է 0.8 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 4.3%: Հատկանշական է, որ չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի տեսակարար կշռի աճը հիմնականում տեղի է ունեցել համեմատաբար ցածր ռիսկային հսկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի տեսակարար կշռի աճի հաշվին՝ պայմանավորված նախորդ 3 տարիներին վարկերի բարձր աճի տեմպերով (միջին տարեկան 30%): Այս համատեքստում նշենք, որ հաշվետու տարում վարկերի աճի տեմպի դանդաղումը դրական է գնահատվում վարկային ռիսկի զսպման տեսանկյունից:

Ըստ տնտեսության ճյուղերի՝ տարվա ընթացքում չաշխատող վարկերի տեսակարար կշռի զգալի աճ արձանագրվել է շինարարության և սպառողական վարկերում. նշված ճյուղերի չաշխատող վարկերի տեսակարար կշիռներն աճել են համապատասխանաբար 5.8 և 2.4 տոկոսային կետով և կազմել 8.3% և 6.0%: Արդյունքում՝ աճել է շինարարության և սպառողական վարկերի մասնակցությունը ընդհանուր վարկային պորտֆելում չաշխատող վարկերի ձևավորմանը:

Գրաֆիկ 26.

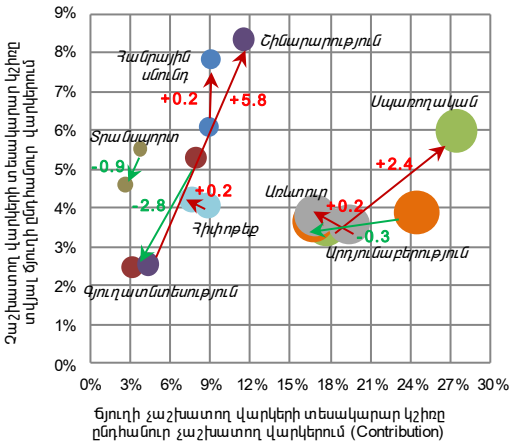
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքը ըստ ռիսկի դասերի



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 27.

Ըստ տնտեսության ճյուղերի՝ վարկային պորտֆելի որակի փոփոխությունը 2012-2013 թթ.[7]



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

[7] *Գծապատկերում շրջանակների տրամագիծը ուղիղ համեմատական է բանկային համակարգի ընդհանուր վարկային պորտֆելում տնտեսության համապատասխան ճյուղի վարկային ներդրումների տեսակարար կշռին: Շրջանակների միջև սլաքի ուղղությունը և մեծությունը ներկայացնում են 2012-2013 թթ. ընթացքում տվյալ ճյուղի չաշխատող վարկերի տեսակարար կշռի փոփոխությունը:*

Ըստ ռեզիդենտության՝ տարեվերջին չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի 97%-ը բաժին է ընկել ռեզիդենտներին, իսկ 3%-ը՝ ոչ ռեզիդենտներին (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 99.6%-ը և 0.4%-ը):

Ըստ ռիսկայնության դասերի՝ ընդհանուր վարկերում և դեբիտորական պարտքերում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի և դեբիտորական պարտքերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 2.2%, 1.1% և 1.0% (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ համապատասխանաբար 1.6%, 1.1%, 0.8%):

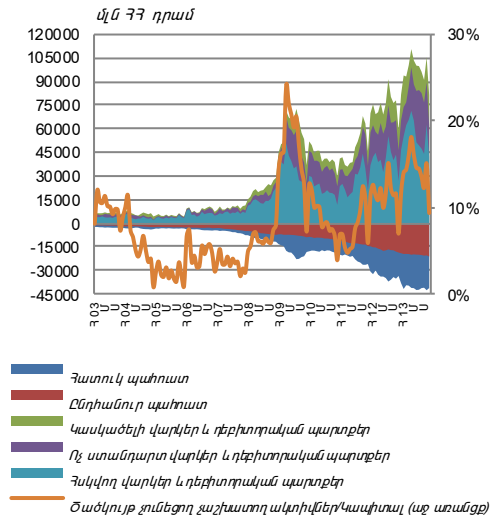
2013 թվականին ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումների և միջին ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը աճել է 0.3 տոկոսային կետով և կազմել 1.2%:

Նախորդ տարվա համեմատ՝ ծածկույթ չունեցող չաշխատող վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի և նորմատիվային ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցության ցուցանիշը աճել է 2.0 տոկոսային կետով և կազմել 9.4%՝ հիմնականում պայմանավորված տարվա ընթացքում հսկվող վարկային ռիսկի դասի վարկերի աճով: Այդուհանդերձ, ծածկույթ չունեցող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի[9] ամբողջական դուրսգրման դեպքում (անտեսելով գրավադրված գույքի արժեքը) բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվային ցուցանիշը կլինի նվազագույն սահմանաչափից բավականին բարձր՝ 15.4%:

Վարկային ռիսկի գնահատման սթրես-թեստերի[10] արդյունքների համաձայն՝ բանկային համակարգի հնարավոր կորստի մեծությունը տարեսկզբին իրականացված նույն սթրես-թեստերի արդյունքների համեմատ աճել է՝ հիմնականում պայմանավորված վարկերում և դեբիտորական պարտքերում չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի տեսակարար կշռի աճով:

Գրաֆիկ 28.

Չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով ձևավորված հնարավոր կորուստների պահուստները[8]



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

[8] Անհուսալի վարկային ռիսկի դաս ունեցող ակտիվները և դրանց գծով ձևավորված հնարավոր կորուստների պահուստը չեն ներկայացվել գծապատկերում: Անհուսալի ճանաչված ակտիվների գծով բանկերը ձևավորում են 100%-ի չափով հնարավոր կորուստների պահուստ և դուրսգրում հաշվեկշռից:

[9] Ծածկույթ չունեցող չաշխատող վարկերը և դեբիտորական պարտքերը սահմանվում են որպես չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի և ձևավորված հնարավոր կորուստների պահուստի տարբերություն:

[10] Սթրես-սցենարները կառուցված են բանկերի վարկերի անփոփոխ ծավալների և գրավադրված գույքի անտեսման ենթադրությունների պայմաններում (ըստ որոնց՝ վարկերն անհուսալի դասակարգվելու սցենարում վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի օտարման հնարավորությունը չի դիտարկվում):

Աղյուսակ 8. Վարկային ռիսկի գնահատման սթրես-սցենարներ [11]

31.12.2013 թ.	Դիտարկվող սթրեսային սցենարներ		
	Միաժամանակ հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի դասերի վարկերի 25%-ի դասակարգում անհուսալի դասի վարկերի	Կասկածելի դասի վարկերի 75%-ի դասակարգում անհուսալի դասի վարկերի	Ստանդարտ դասի վարկերի 30%-ի դասակարգում հսկվող դասի վարկերի
Բանկային համակարգի վնասի մեծությունը	15.0 մլրդ դրամ կամ համակարգի նորմատիվային կապիտալի 3.5%-ը	6.1 մլրդ դրամ կամ համակարգի նորմատիվային կապիտալի 1.4%-ը	51.9 մլրդ դրամ կամ համակարգի նորմատիվային կապիտալի 12.1%-ը
Բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալի համարժեքությունը սթրես-սցենարի դրսևորվելու դեպքում	16.2%	16.5%	15.0%

Արտարժութային ռիսկ

2013 թվականի ընթացքում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ դրամի միջին տարեկան փոխարժեքը արժեզրկվել է 1.9%-ով և կազմել 409.6: Արտարժույթի նկատմամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով բանկային համակարգը արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում կրել է 477 մլն դրամի վնաս (նախորդ տարի՝ 1.7 մլրդ դրամ վնաս), ընդ որում՝ արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում 15 բանկ կրել է վնաս, իսկ 7 բանկ ունեցել է օգուտ: Միևնույն ժամանակ, բանկային համակարգն արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների արդյունքում հաշվետու տարում ապահովել է 14.8 մլրդ դրամ զուտ եկամուտ (նախորդ տարի՝ 14.6 մլրդ դրամ): Արտարժույթի ռիսկի գնահատման VAR (Value at risk) մեթոդաբանությամբ կատարված հաշվարկները ցույց են տալիս, որ 31.12.2013 թ. դրությամբ բանկային համակարգի արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում տասնօրյա հնարավոր վնասները 95% հավանականությամբ չեն գերազանցի 92.7 մլն դրամը (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ 51 մլն դրամը):

[11] *Հաշվետվությունում ներկայացված այս և հաջորդ սթրես-սցենարները չեն կանխատեսում այս կամ այն ռիսկերի դրսևորումը, այլ նպատակ ունեն բացահայտելու ֆինանսական համակարգի թույլ կողմերը, գնահատելու վերջինիս կողմից ռիսկերը չեզոքացնելու ունակությունը:*

Աղյուսակ 9. Արտարժութային ռիսկի գնահատման սթրես-սցենարներ

31.12.2013 թ.	Դիտարկվող սթրես-սցենարներ		
	ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ դրամի յուրաքանչյուր 5%-ով արժեզրկման, (արժևորման) դեպքում օգուտ (վնաս)	Եվրոյի նկատմամբ ՀՀ դրամի յուրաքանչյուր 5%-ով արժեզրկման, (արժևորման) դեպքում օգուտ (վնաս)	Հնարավոր առավելագույն տասնօրյա վնասը՝ գնահատված VaR մոդելով
Բանկային համակարգի օգուտը/վնասը՝ արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում	189.9 մլն դրամ կամ նորմատիվային կապիտալի 0.04%-ը (189.9 մլն դրամ)	56.0 մլն դրամ կամ նորմատիվային կապիտալի 0.01%-ը (56.0 մլն դրամ)	92.7 մլն դրամ կամ նորմատիվային կապիտալի 0.07 %-ը

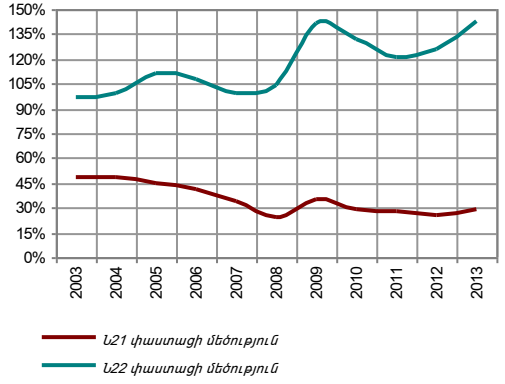
Արտարժութային ռիսկի գնահատման սթրես-թեստերի արդյունքների համաձայն՝ արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից բանկային համակարգի վնասները նշանակալի չեն, ինչը պայմանավորված է բանկերի կողմից արտարժութային ռիսկի պատշաճ կառավարմամբ: 31.12.2013 թ. դրությամբ բանկային համակարգի արտարժութային զուտ կարճ դիրքը (ածանցյալ գործիքները ներառյալ) կազմել է 370 մլն դրամ կամ ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի 0.1%-ը (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ դրական 5.9 մլրդ դրամ կամ ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի 1.6%-ը):

Իրացվելիության ռիսկ

2013 թվականի ընթացքում վարկային պորտֆելի աճի տեմպերի դանդաղմանը զուգընթաց արձանագրվել է բանկային համակարգի իրացվելիության աճ: Տարեսկզբի համեմատ՝ առևտրային բանկերի բարձր իրացվելի ակտիվներն ավելացել են 33.6%-ով, այն դեպքում, երբ իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշների հաշվարկին մասնակցող ընդհանուր ակտիվներն ավելացել են 17.3%-ով, իսկ ցպահանջ պարտավորությունները՝ 18.3%-ով: Արդյունքում՝ առևտրային բանկերի ընդհանուր և ընթացիկ իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշներն աճել են համապատասխանաբար 3.5 և 16.3 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 29.1% և 142.3% (նվազագույն սահմանաչափերը՝ համապատասխանաբար 15% և 60%):

Գրաֆիկ 29.

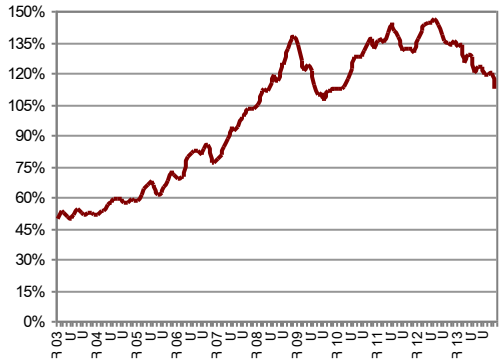
Առևտրային բանկերի ընդհանուր և ընթացիկ իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշների շարժը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 30.

Առևտրային բանկերի վարկերի և ավանդների հարաբերակցության ցուցանիշի շարժը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Բանկային համակարգի պարտավորությունների կենտրոնացվածության տեսանկյունից՝ հաշվետու տարվա ընթացքում խոշոր պարտավորությունների[12] տեսակարար կշիռը մնացել է անփոփոխ՝ 26.2%:

Վարկերի ֆինանսավորման միջոցների կայունության տեսանկյունից՝ հաշվետու տարում պահպանվել է վարկերի և ավանդների հարաբերակցության ցուցանիշի նվազման միտումը: Վարկերի և ավանդների հարաբերակցության ցուցանիշը տարեսկզբի համեմատ նվազել է 23.3 տոկոսային կետով և կազմել 112.3%: Ընդ որում՝ վարկերի և ավանդների հարաբերակցությունը հիմնականում բարելավվել է վարկերի նկատմամբ ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների առաջանցիկ աճի տեմպերի պահպանման հաշվին: Դիտարկվող օրինաչափությունը դրական է գնահատվում վարկերի ֆինանսավորման միջոցների կայունության բարելավման համատեքստում:

Աղյուսակ 10. Իրացվելիության ռիսկի գնահատման սթրես-սցենարներ

31.12.2013 թ.	Դիտարկվող սթրես-սցենարներ		
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի մարում	Ցպահանջ միջոցների 25%-ի մարում	Ցպահանջ միջոցների 25%-ի և ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի մարում
Բանկային համակարգի բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ	23.6%	25.3%	19.2%
Բանկային համակարգի բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ	107.0%	156.0%	109.3%

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման սթրես-թեստերի արդյունքների համաձայն՝ ընդհանուր և ընթացիկ իրացվելիության նորմատիվները բարելավվել են տարեսկզբին իրականացված նույն սթրես-թեստերի արդյունքների համեմատ՝ պայմանավորված հաշվետու տարվա ընթացքում բանկային համակարգի իրացվելիության աճով: Ըստ դիտարկվող վատթարագույն սցենարի՝ որոշ բանկերում արձանագրվում են ընդհանուր և ընթա-

[12] *Այն բոլոր միջոցների հանրագումարը, որոնք առանձին վերցրած գերազանցում են բանկի ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը՝ առանց հաշվի առնելու փոխկապվածությունը:*

ցիկ իրացվելիության նորմատիվների խախտումներ, այդուհանդերձ նշված բանկերում բարձր իրացվելի ակտիվների ծավալն ամբողջությամբ բավարար է պարտավորությունների արտահոսքը ծածկելու համար:

Գնային ռիսկ

Տարեսկզբի համեմատ՝ բանկային համակարգի շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների տեսակարար կշիռն ընդհանուր ակտիվներում աճել է 1.9 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 6.8%: Այդուհանդերձ, գնային ռիսկը ՀՀ բանկային համակարգում շարունակում է գնահատվել բավականին ցածր:

2013 թ. շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից բանկային համակարգն ունեցել է 2.4 մլրդ դրամի օգուտ (ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի 0.5%-ը):

Աղյուսակ 11. Անշարժ գույքի գների փոփոխության սթրես-սցենարներ

Անշարժ գույքի 30% արժեզրկման սցենար	31.12.2013թ.
Բանկային համակարգի վնասը՝ պայմանավորված բանկի սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի վերագնահատմամբ *(գնային ռիսկ)*	12.9 մլրդ դրամ (կամ բանկային համակարգի կապիտալի 3.0%-ը)
Բանկային համակարգի վնասը՝ պայմանավորված սթրես-սցենարի դրսևորման դեպքում խոցելի վարկային պորտֆելի[13] 30%-ի չվերադարձմամբ (հաշվի առնելով այդ վարկերի դիմաց գրավադրված գույքի՝ արժեզրկված գնով իրացումը) *(վարկային ռիսկ)*	6.1 մլրդ դրամ (կամ բանկային համակարգի կապիտալի 1.4%-ը)
Բանկային համակարգի վնասը՝ պայմանավորված սթրես-սցենարի դրսևորման դեպքում խոցելի վարկային պորտֆելի 100%-ով չվերադարձմամբ (հաշվի առնելով այդ վարկերի դիմաց գրավադրված գույքի՝ արժեզրկված գնով իրացումը) *(վարկային ռիսկ)*	20.3 մլրդ դրամ (կամ բանկային համակարգի կապիտալի 4.7%-ը)

Գնային ռիսկի գնահատման սթրես-թեստերի արդյունքների համաձայն՝ դիտարկվող վատթարագույն սցենարներում բանկային համակարգի հնարավոր վնասները զգալի չեն: Այս համատեքստում անշարժ գույքի գների տատանողականությունից

[13] Խոցելի վարկային պորտֆելը բանկի այն վարկերի մնացորդների հանրագումարի մեծությունն է, որոնց մնացորդային մեծությունները գերազանցում են դրանց դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի 30% արժեզրկված արժեքները:

բխող վարկային և գնային ռիսկերի հնարավոր բացասական ազդեցությունը բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա գնահատվում է բավականին փոքր:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Հաշվետու տարում պահպանվել է ավանդների տոկոսադրույքների աճի և վարկերի տոկոսադրույքների նվազման միտումը: Տնտեսությանը տրամադրված վարկերի միջին կշռված տոկոսադրույքը 2013 թվականի ընթացքում նվազել է 0.25 տոկոսային կետով, իսկ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից ներգրավված ավանդների միջին կշռված տոկոսադրույքն աճել է 0.35 տոկոսային կետով: Արդյունքում՝ վարկերի և ավանդների տոկոսադրույքի սպրեդը նվազել է 0.6 տոկոսային կետով և կազմել 6.4%:

Աղյուսակ 12. Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման սթրես-սցենարներ

31.12.2013 թ.	Դիտարկվող սթրեսային սցենարներ	
	Շուկայական տոկոսադրույքների 2 տոկոսային կետով նվազման (աճի) ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա՝ գնահատված *«դյուրացիայի մեթոդով»*	Շուկայական տոկոսադրույքների 2 տոկոսային կետով նվազման (աճի) դեպքում առաջիկա երեք ամսվա զուտ տոկոսային եկամտի՝ սպասվող եկամտից շեղում՝ գնահատված *«տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մեթոդով»*
Բանկային համակարգի օգուտ/վնաս	3.5 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 0.8%-ը (-3.5 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 0.8%-ը)	383.6 մլն դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 0.1%-ը (-386.6 մլն դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 0.1%-ը)

Բանկային համակարգի ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնության ճեղքվածքը վերջին տարիներին գրեթե չի փոփոխվում՝ տատանվելով կես տարվա շրջակայքում: Այս պայմաններում շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների դեպքում բանկերը կարող են բավականին արագ արձագանքել և վերանայել տոկոսադրույքները:

Տոկոսադրույքի գնահատման սթրես-թեստերի արդյունքների համաձայն՝ շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների արդյունքում ըստ առանձին բանկերի հնարավոր կորուստները

ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նկատմամբ տատանվում են միջինում 2.1%-ի շրջանակներում: Այս տեսանկյունից տոկոսադրույքի ռիսկը կառավարելի շրջանակներում է:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՀ տարածքում գործող վարկային ընկերություններ

2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են երեսուներեք վարկային կազմակերպություններ, որոնցից երեքը լիզինգային կազմակերպություններ են, մեկը՝ վարկային միություն, քսանյոթը՝ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն և երկուսը՝ վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն: Տարվա ընթացքում վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերի քանակն ավելացել է 5-ով և տարեվերջին կազմել 126:

Կենտրոնացվածությունը ՀՀ վարկային կազմակերպություններում

Աղյուսակ 13. Վարկային կազմակերպությունների կենտրոնացվածության մակարդակը

Նորմատիվային ցուցանիշ	31.12.13	31.12.12	Փոփոխություն
Ընդհանուր ակտիվներ			
ԿԳ 4	44.2	45.6	-1.4
ԿԳ 10	74.4	75.0	-0.6
Ընդհանուր պարտավորություններ			
ԿԳ 4	48.3	50.0	-1.7
ԿԳ 10	77.4	78.0	-0.6
Ընդհանուր կապիտալ			
ԿԳ 4	57.5	56.6	+0.9
ԿԳ 10	80.4	81.1	-0.7
Տնտեսությանը տրամադրված վարկերը (ներառյալ՝ լիզինգ)			
ԿԳ 4	44.8	46.5	-1.7
ԿԳ 10	73.6	75.2	-1.6

Վարկային կազմակերպությունների կենտրոնացվածության մակարդակը տարվա ընթացքում գրեթե չի փոխվել: Տարբեր ամփոփ ցուցանիշների՝ Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը տատանվում է 0.07-ից 0.1-ի միջակայքում՝ վկայելով համակարգի թույլ կենտրոնացվածության մասին:

Հաշվետու տարում խոշոր և մանր վարկային կազմակերպությունների միջև բևեռացվածության նվազում է արձանագրվել գրեթե բոլոր ցուցանիշների գծով՝ բացառությամբ ընդհանուր պարտավորությունների:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԿԱՊԻՏԱԼԸ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

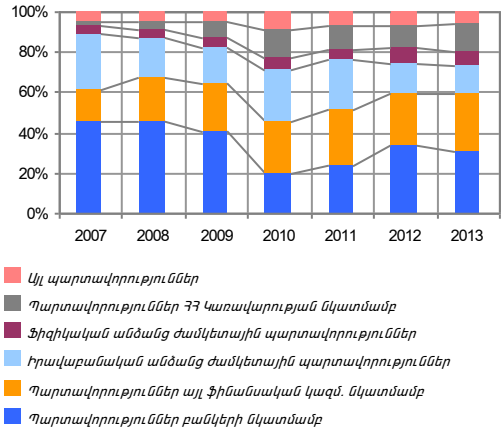
Վարկային կազմակերպությունների կապիտալը

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալը տարվա ընթացքում ավելացել է 23.4%-ով՝ հիմնականում պայմանավորված կանոնադրական հիմնադրամի աճով:

Վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցության տեսակարար կշիռը հաշվետու տարվա ընթացքում նվազել է 10.1 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 22.8%: Ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցությամբ 14 վարկային կազմակերպություններից 6-ը ամբողջությամբ օտարերկրյա մասնակցությամբ ընկերություն են: Ամբողջությամբ օտարերկրյա մասնակցությամբ ընկերությունների ակտիվների տեսակարար կշիռը վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվներում կազմել է 22.5% (31.12.2012 թ. դրությամբ՝ 35.2%):

Գրաֆիկ 31.

Վարկային կազմակերպությունների պարտավորությունների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Վարկային կազմակերպությունների պարտավորությունները

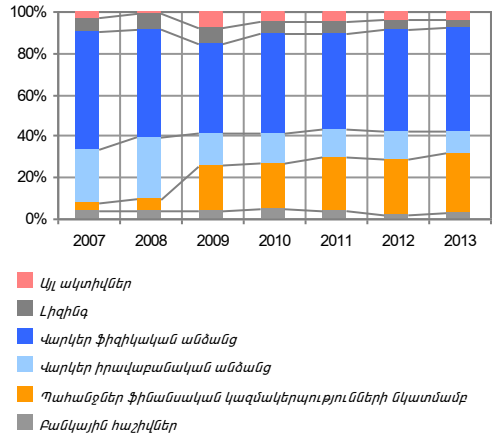
Պարտավորություններն ավելացել են 25.2%-ով և կազմել 132.2 մլրդ դրամ: Պարտավորությունների կազմում հիմնականում ավելացել են պարտավորությունները ՀՀ Կառավարության նկատմամբ՝ 55.1%-ով (6.4 մլրդ դրամով), բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ՝ 43.3%-ով (11.5 մլրդ դրամով):

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ պարտավորությունները ավելացել են 16.2%-ով (4.0 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 28.9 մլրդ դրամ: Ըստ ժամկետային կառուցվածքի՝ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ ցպահանջ և ժամկետային պարտավորությունները համապատասխանաբար ավելացել են 28.9%-ով և 15.8%-ով՝ տարեվերջին կազմելով 877.4 մլն դրամ և 28.0 մլրդ դրամ: Ըստ արժութային կառուցվածքի՝ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մեջ դրամային պարտավորություններն աճել են 19.2%-ով, իսկ արտարժութային պարտավորությունները՝ 12.1%-ով:

2013 թվականին վարկային կազմակերպությունների պարտավորությունների կառուցվածքում 3.5 տոկոսային կետով նվազել է բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների տեսակարար կշիռը, իսկ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և ՀՀ Կառավարության նկատմամբ պարտավորություններն աճել են համապատասխանաբար 3.6 և 2.6 տոկոսային կետով:

Գրաֆիկ 32.

Վարկային կազմակերպությունների ակտիվների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Վարկային կազմակերպությունների ակտիվները

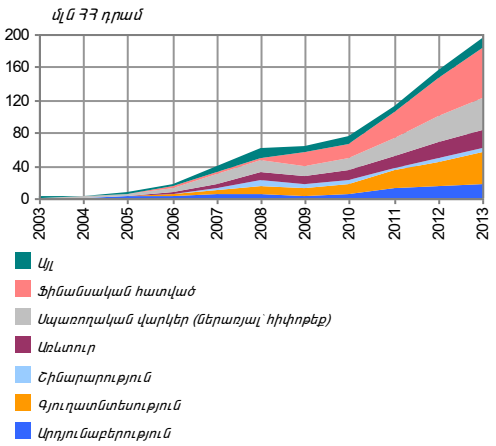
Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվները տարվա ընթացքում ավելացել են 24.5%-ով և տարեվերջին կազմել 209.8 մլրդ դրամ (բանկային համակարգի ակտիվների 7.1%-ը): Գործող կազմակերպություններից 28-ում տարեվերջին արձանագրվել է ակտիվների աճ, իսկ 5-ում՝ նվազում:

Ակտիվների կազմում 19.8%-ով ավելացել են տնտեսությանը տրամադրված վարկերը (ներառյալ՝ լիզինգը), 31.1%-ով՝ բանկերի նկատմամբ պահանջները՝ համապատասխանաբար կազմելով 135.7 մլրդ դրամ և 53.2 մլրդ դրամ:

Վարկավորման աճ արձանագրվել է տնտեսության գրեթե բոլոր ոլորտներում, բացառությամբ շինարարության ոլորտի: Հատկապես բարձր աճի տեմպեր է արձանագրվել գյուղատնտեսության, ֆինանսական հատվածի և սպառողական վարկերում՝ համապատասխանաբար 34.5%, 28.3% և 21.3%: Վարկային ներդրումներում առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեն ֆինանսական հատվածի, գյուղատնտեսության ոլորտի և սպառողական

Գրաֆիկ 33.

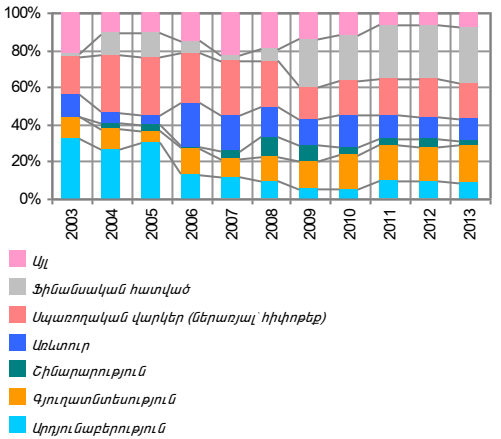
Վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների փոփոխությունը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 34.

Վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

(ներառյալ՝ հիփոթեքային) վարկերը՝ համապատասխանաբար 30.1%, 19.9%_և 19.8%:

Վարկային կազմակերպությունների չաշխատող («հսկվող», «ոչ ստանդարտ» և «կասկածելի» դասերի) ակտիվների տեսակարար կշիռը տարվա ընթացքում աճել է 0.2 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 3.9%: Չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը ավելի մեծ է հանրային սննդի և սպասարկման, շինարարության և սպառողական (ներառյալ՝ հիփոթեքային) վարկերում՝ 14.4%, 7.7% և 7.6%:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվների կառուցվածքում զգալի փոփոխություններ են արձանագրվել բանկերի նկատմամբ պահանջների, բանկային հաշիվների և իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի մասով. իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի տեսակարար կշիռը նվազել է 2.6 տոկոսային կետով, իսկ բանկերի նկատմամբ պահանջների և բանկային հաշիվների տեսակարար կշիռներն աճել են համապատասխանաբար 1.3 և 1.1 տոկոսային կետով:

Վարկային կազմակերպությունների ֆինանսական արդյունքները

Վարկային կազմակերպությունների վերահսկողական հաշվետվությունների հիման վրա հաշվարկված զուտ շահույթի մեծությունը 2013 թվականին կազմել է 5.9 մլրդ դրամ, ընդ որում՝ շահույթով է աշխատել 30, իսկ վնասով՝ 3 վարկային կազմակերպություն: Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր զուտ շահույթի մեծությունը կազմել է 5.9 մլրդ դրամ:

Նախորդ տարվա համեմատ՝ վարկային կազմակերպությունների շահութաբերությունը ըստ ակտիվների (RoA) և ըստ կապիտալի (RoE) համապատասխանաբար նվազել են 0.2 և 0.7 տոկոսային կետով՝ կազմելով 3.1% և 8.1%:

2013 թվականին վարկային կազմակերպությունների զուտ շահույթը՝ հաշվարկված ըստ ՖՀՄՍ-ի[14], կազմել է 6.2 մլրդ դրամ,

[14] *ԿԲ ներկայացվող հաշվետվությունների և ՖՀՄՍ համաձայն հաշվարկված շահույթի մեծությունների խոշոր տարբերության հիմնական պատճառը ստանդարտ ակտիվների գծով 1%-ի չափով ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին հատկացումներ կատարելն է, քանի որ կազմակերպությունները այդչափով ծախս են ճանաչում:*

շահութաբերությունն ըստ ակտիվների (RoA)՝ 3.2%, իսկ ըստ կապիտալի (RoE)՝ 8.6%:

Վարկային կազմակերպությունների տոկոսային եկամուտներն ավելացել են 25.6%-ով՝ հիմնականում պայմանավորված առևտրային բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներից ստացված տոկոսների աճով: Վարկերից ստացված տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռը ընդհանուր տոկոսային եկամուտների կազմում մնացել է անփոփոխ՝ 76.3%: Առևտրային բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներից ստացված տոկոսների տեսակարար կշիռը ընդհանուր տոկոսային եկամուտների կազմում աճել է 1.4 տոկոսային կետով՝ կազմելով 16.1%:

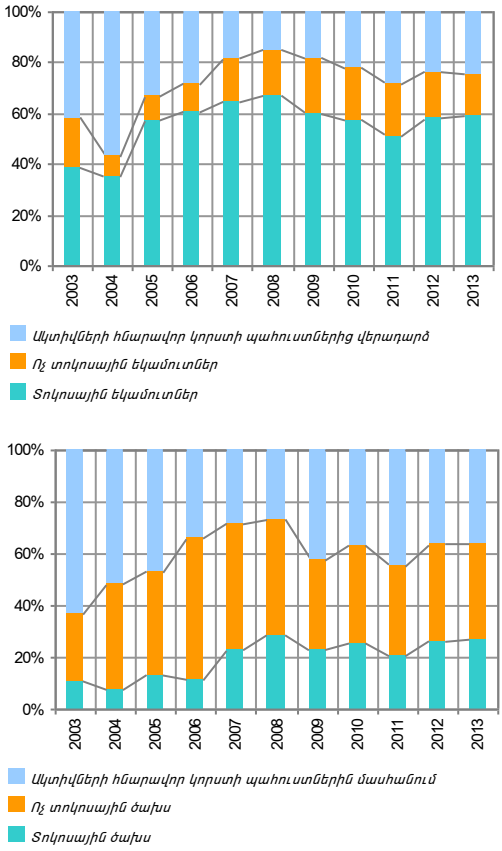
Ոչ տոկոսային եկամուտներն աճել են 13.8%-ով՝ պայմանավորված ստացված միջնորդավճարների աճով: Վերջիններիս տեսակարար կշիռը ընդհանուր ոչ տոկոսային եկամուտներում աճել է 3.4 տոկոսային կետով և կազմել 76.1%:

Տոկոսային ծախսերն ավելացել են 31.6%-ով՝ հիմնականում պայմանավորված առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների դիմաց վճարվելիք տոկոսային ծախսերի և ժամկետային փոխառությունների դիմաց վճարվելիք տոկոսների աճով: Տոկոսային ծախսերում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների դիմաց վճարվելիք տոկոսների և ժամկետային փոխառությունների դիմաց վճարվելիք տոկոսների տեսակարար կշիռները՝ համապատասխանաբար 47.6% և 28.1% (նախորդ տարի՝ համապատասխանաբար 46.1% և 29.7%):

Ոչ տոկոսային ծախսերն ավելացել են 23.2%-ով՝ մեծ մասամբ պայմանավորված հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների աճով: Վերջինս կազմել է ոչ տոկոսային ծախսերի 60.5%-ը (նախորդ տարի՝ 55.3%-ը):

Գրաֆիկ 35.

Վարկային կազմակերպությունների եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

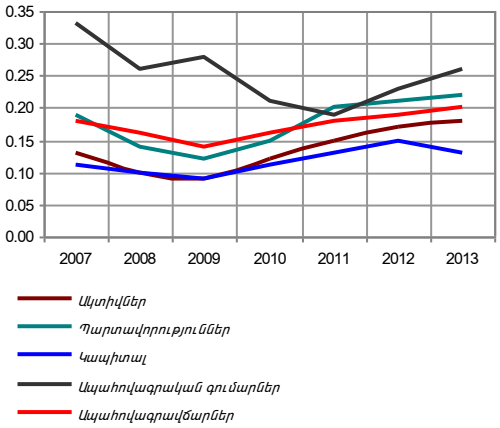
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՀ տարածքում գործող ապահովագրական ընկերություններ

31.12.2013 թ. դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապահովագրական գործունեության լիցենզիա են ունեցել 9 ապահովագրական ընկերություններ՝ 23 մասնաճյուղերով[15]: Տարվա ընթացքում ապահովագրական գործունեության լիցենզիա է ստացել «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալությունը», դադարեցվել է «Կասկադ Ինշուրանս» ընկերության գործունեության լիցենզիան: Բոլոր ապահովագրական ընկերություններն իրականացրել են ոչ կյանքի ապահովագրություն:

Գրաֆիկ 36.

Հիմնական ցուցանիշների կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակիցը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Կենտրոնացվածությունը ՀՀ ապահովագրական համակարգում

Ապահովագրական համակարգի կենտրոնացվածությունը բնութագրող Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակիցը ըստ հիմնական ցուցանիշների 2013 թվականին ունեցել է աճի միտում՝ բացառությամբ կապիտալի:

Աղյուսակ 14. Կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակիցը

	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Ակտիվներ	0.15	0.17	0.18
Պարտավորություններ	0.20	0.21	0.22
Կապիտալ	0.13	0.15	0.13
Ապահովագրական գումարներ	0.19	0.23	0.26
Ապահովագրավճարներ	0.18	0.19	0.20

[15] *31.12.2013 թ. ամփոփված են փաստացի գործող և հաշվետու 8 ապահովագրական ընկերությունների ցուցանիշները, քանի որ 1 ընկերություն, ունենալով ապահովագրական գործունեության լիցենզիա, գործունեություն չի իրականացնում:*

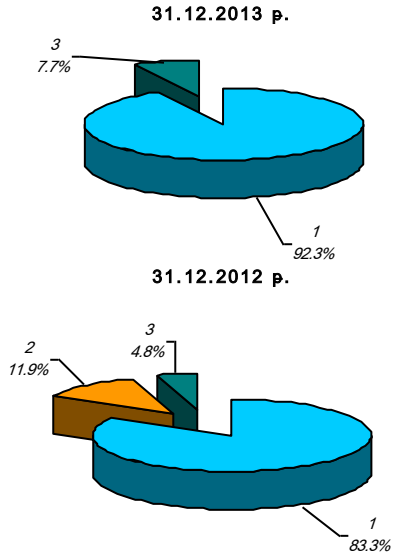
Աղյուսակ 15. Ապահովագրական համակարգի կենտրոնացվածության մակարդակը (%)

	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Ակտիվներ			
ԿԳ 2 (խոշորագույն **երկու** ընկերությունների ակտիվների տեսակարար կշիռն ընդհանուր համակարգի ակտիվներում)	43	49	50
ԿԳ 5 (խոշորագույն **հինգ** ընկերությունների ակտիվների տեսակարար կշիռն ընդհանուր համակարգի ակտիվներում)	76	84	85
Պարտավորություններ			
ԿԳ 2	57	57	58
ԿԳ 5	87	91	93
Կապիտալ			
ԿԳ 2	29	36	32
ԿԳ 5	66	76	73
Ապահովագրական գումարներ			
ԿԳ 2	53	62	66
ԿԳ 5	86	89	94
Ապահովագրավճարներ			
ԿԳ 2	51	54	52
ԿԳ 5	83	90	91

Ապահովագրական ընկերությունների միջև բևեռացվածությունը նախորդ տարվա համեմատ աճել է: Ընդ որում՝ աղյուսակ 15-ում ներկայացված բոլոր ցուցանիշների կենտրոնացվածության մակարդակն աճել է՝ բացառությամբ կապիտալի:

Գրաֆիկ 37.

Ապահովագրական համակարգի ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը



1. Կանոնադրական կապիտալ,
2. Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթ,
3. Ընդհանուր կապիտալի այլ տարրեր

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՊԻՏԱԼ

Ապահովագրական համակարգի ընդհանուր կապիտալը 2013 թվականին աճել է 16.3%-ով՝ կազմելով 16.0 մլրդ դրամ: Կանոնադրական կապիտալն աճել է 28.9%-ով՝ կազմելով 14.7 մլրդ դրամ:

Ապահովագրական ընկերությունների կապիտալի համարժեքության նորմատիվը կազմել է 139.4%՝ գերազանցելով պահանջվող սահմանաչափը 39.4 տոկոսային կետով (կապիտալի համարժեքության նորմատիվի սահմանաչափը կազմել է 100%):

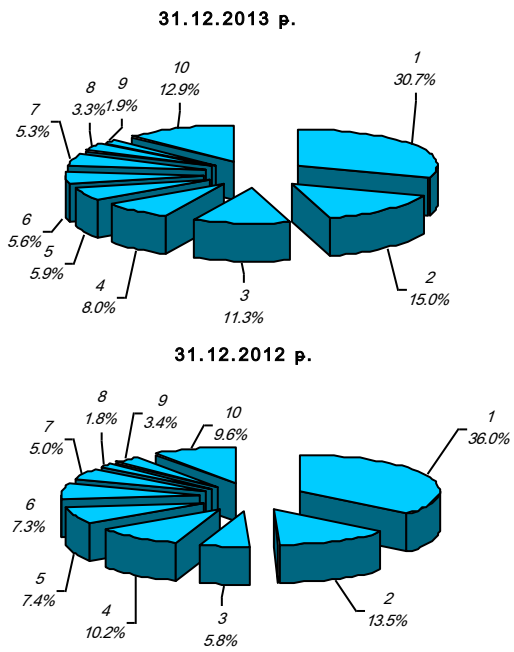
31.12.2013 թ. դրությամբ ապահովագրական ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցության տեսակարար կշիռը կազմել է 42.6%: Ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցությամբ 3 ապահովագրական ընկերություններից 1-ում ոչ ռեզիդենտների մասնակցությունը կազմել է 100%:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

Ապահովագրական ընկերությունների ակտիվները հաշվետու տարում ավելացել են 30.3%-ով և 31.12.2013 թ. դրությամբ կազմել են 50.0 մլրդ դրամ:

Գրաֆիկ 38.

Ապահովագրական ընկերությունների ակտիվների կառուցվածքը

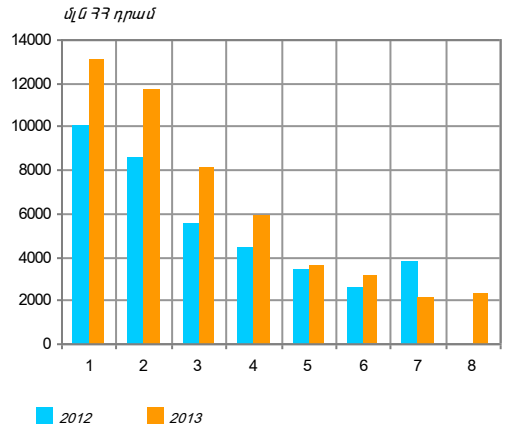


1. Ավանդներ բանկերում, 2. Ստացվելիք գումարներ ուղղակի ապահովագրության գծով, 3. Ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթեր, 4. Պետական և ոչ պետական արժեթղթեր, 5. Հիմնական միջոցներ, 6. Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր և ապահովագրության գծով կանխավճարներ, 7. Վերաապահովագրողի բաժինն ապահովագրական պահուստներում, 8. Տրամադրված փոխառություններ, 9. Բանկային հաշիվներ, 10. Այլ ակտիվներ

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 39.

Ապահովագրական ընկերությունների ակտիվների շարժը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Ընթացիկ տարում ավանդները բանկերում ավելացել են 10.9%-ով՝ կազմելով 15.3 մլրդ դրամ: Տարեվերջի դրությամբ ապահովագրական համակարգի ակտիվների մեջ մեծ տեսակարար կշիռ են կազմել ավանդները բանկերում (30.6%), ապահովադիրներից ստացվելիք գումարներն ուղղակի ապահովագրության գծով (15.0%) և պետական արժեթղթերը (7.4%): Ավանդների 87.6%-ը բաժին է ընկել ռեզիդենտ բանկերում ներդրված ընթացիկ ավանդներին, իսկ 12.4%-ը՝ ռեզիդենտ բանկերում ներդրված ոչ ընթացիկ ավանդներին:

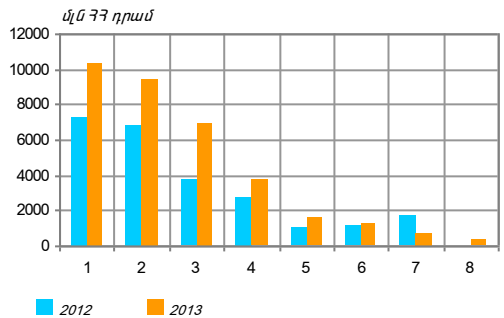
Ապահովագրական համակարգի ակտիվները հիմնականում տեղաբաշխված են բարձր իրացվելի ակտիվներում, ինչը նպաստել է իրացվելիության բարելավմանը: Ընդ որում՝ 2013 թվականի ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների կողմից իրացվելիության նորմատիվի խախտում չի արձանագրվել:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ապահովագրական ընկերությունների պարտավորությունները 2013 թվականի ընթացքում ավելացել են 38.1%-ով՝ տարեվերջին կազմելով 34.0 մլրդ դրամ:

Գրաֆիկ 40.

Ապահովագրական ընկերությունների պարտավորությունների շարժը

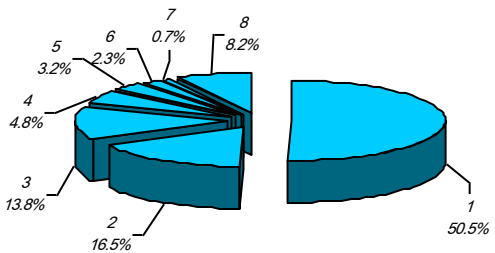


Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

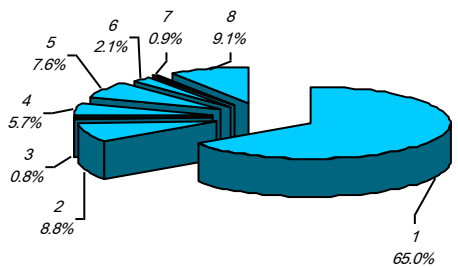
Գրաֆիկ 41.

Ապահովագրական ընկերությունների պարտավորությունների կառուցվածքը

31.12.2013 թ.



31.12.2012 թ.



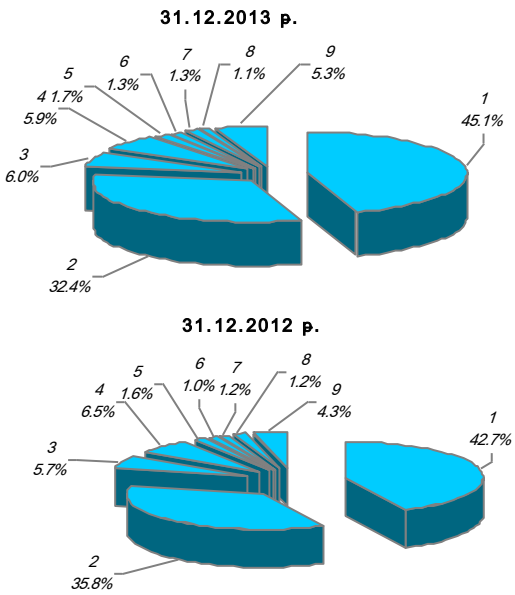
1. Տեխնիկական պահուստներ, 2. Ռեպո համաձայնագրեր, 3. Ներգրավված փոխառություններ, 4. Վերաապահովագրողներին փոխանցվելիք ապահովագրավճարներ, 5. Ապահովագրության գծով ստացված կանխավճարներ, 6. Վճարվելիք գումարներ միջնորդներին, 7. Վճարվելիք հատուցումներ ուղղակի ապահովագրության գծով, 8. Այլ պարտավորություններ

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

31.12.2013 թ. դրությամբ պարտավորությունների կազմում մեծ տեսակարար կշիռ են ունեցել տեխնիկական պահուստները (50.6%), ռեպո համաձայնագրերը (16.5%) և ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված փոխառությունները (13.8%):

Գրաֆիկ 42.

Ապահովագրական համակարգի հաշվեգրված ապահովագրավճարների կառուցվածքը



1. Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ԱՊՊԱ), 2. Առողջության, 3. Ցամաքային տրանսպորտի, 4. Հրդեհից և բնական աղետներից, 5. Փոխադրվող գույքի (բեռների), 6. Դժբախտ պատահարներից, 7. Աջակցության, 8. Ընդհանուր պատասխանատվության, 9. Ապահովագրության այլ դասեր

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Ապահովագրական ընկերությունների վերահսկողական հաշվետվությունների հիման վրա հաշվարկված զուտ վնասի մեծությունը 2013 թվականին կազմել է 758.4 մլն դրամ: Ապահովագրական ընկերությունների վնասաբերությունն ըստ ակտիվների կազմել է 1.6%, վնասաբերությունն ըստ կապիտալի՝ 5.0%: Հարկ է նշել, որ չորս ապահովագրական ընկերություններ աշխատել են շահույթով, չորսը՝ վնասով, ընդ որում՝ շահույթով աշխատած ընկերությունների շահույթը 710 մլն դրամ է, իսկ վնասով աշխատածների վնասը՝ 1.5 մլրդ դրամ:

ՖՀՄՍ համաձայն՝ ապահովագրական ընկերությունների զուտ վնասը 2013 թվականին կազմել է 927.6 մլն դրամ, վնասաբերությունն ըստ ակտիվների՝ 2.0%, վնասաբերությունն ըստ կապիտալի՝ 6.2%:

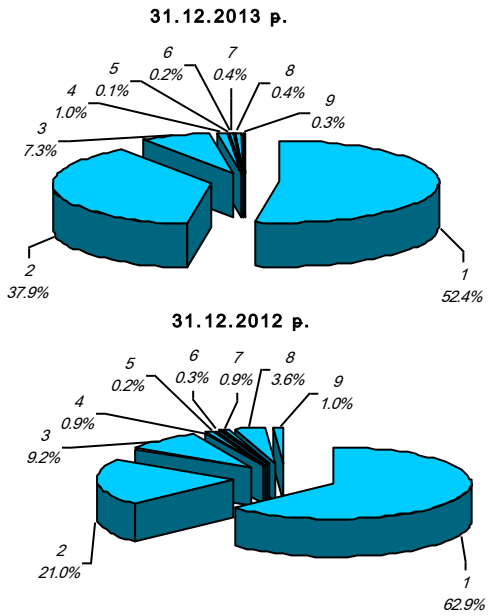
2013 թվականին ապահովագրական ընկերությունների կողմից հաշվեգրված ապահովագրավճարների մեծությունը կազմել է 35.8 մլրդ դրամ (2012 թվականին՝ 35.5 մլրդ դրամ): Հաշվեգրված ապահովագրավճարների 45.1%-ը բաժին է ընկել ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը, իսկ 32.4%-ը՝ առողջության ապահովագրությանը:

Ապահովագրական ընկերությունների կողմից հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների մեծությունը 2013 թ. կազմել է 19.7 մլրդ դրամ (2012 թվականին՝ 14.5 մլրդ դրամ): Հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների 52.5%-ը բաժին է ընկել ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը, իսկ 37.9%-ը՝ առողջության ապահովագրությանը: 2013 թվականի ընթացքում առողջության ապահովագրության գծով հատուցումները գերազանցել են 2012 թվականի համապատասխան ցուցանիշը 2.5 անգամ՝ կազմելով 7.5 մլրդ դրամ:

Ապահովագրական ընկերությունների եկամուտների կառուցվածքում շարունակել են մեծ կշիռ կազմել վաստակած ապահովագրավճարները՝ 90.7%: Ծախսերի կառուցվածքում մեծ կշիռ են կազմել ապահովագրական հատուցումները և զուտ տեխնիկական պահուստները՝ 53.4%: Ապահովագրական ընկերությունների զուտ տոկոսային եկամուտների մեծությունը կազմել է 1.6 մլրդ դրամ: Տոկոսային եկամուտների 62.4%-ը (կամ 1.5 մլրդ դրամ) բաժին է ընկել բանկերում ներդրված ընթացիկ ավանդների և բանկերին տրամադրված ընթացիկ փոխառությունների գծով տոկոսային եկամուտներին: Տարվա ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների ոչ տոկոսային ծախսերի մեծությունը գերազանցել է ոչ տոկոսային եկամուտների մեծությանը 8.6 մլրդ դրամով: Ոչ տոկոսային ծախսերի 50.9%-ը (կամ 4.7 մլրդ դրամ) բաժին է ընկել ապահովագրական ընկերությունների աշխատակազմի գծով ծախսերին: Ապահովագրական համակարգի վնասաբերության ցուցանիշի մեծությունը կազմել է 62.2%[16], նախորդ տարվա համեմատ աճել է 3.0 տոկոսային կետով, իսկ ծախսատարության ցուցանիշը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 2.0 տոկոսային կետով և տարեվերջի դրությամբ կազմել է 30.3%[17]:

Գրաֆիկ 43.

Ապահովագրական համակարգի հաշվեգրված հատուցումների կառուցվածքը



1. Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ՍՊՊԱ),
2. Առողջության,
3. Ցամաքային տրանսպորտի,
4. Հրդեհից և բնական աղետներից,
5. Փոխադրվող գույքի (բեռների),
6. Դժբախտ պատահարներից,
7. Աջակցության,
8. Ընդհանուր պատասխանատվության,
9. Ապահովագրության այլ դասեր

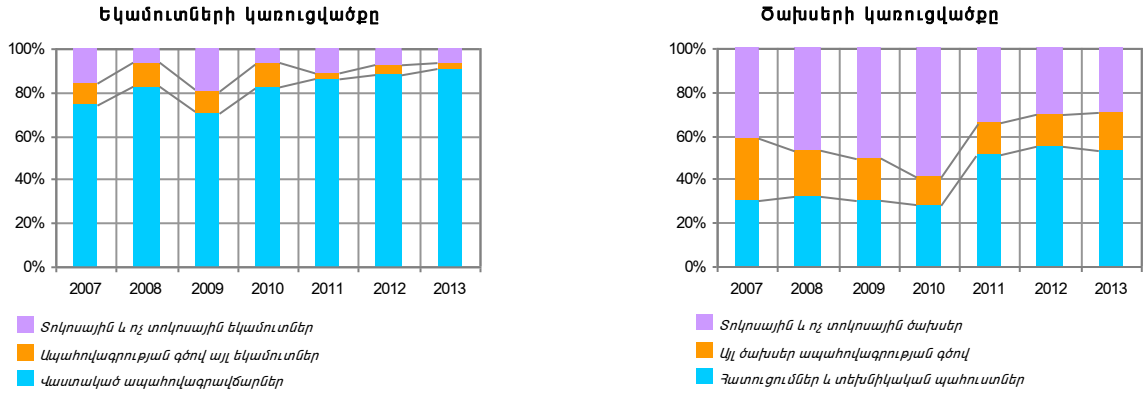
Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

[16] *Վնասաբերության ցուցանիշը հաշվարկվել է հետևյալ բանաձևով՝ (զուտ հաշվեգրված հատուցումներ + զուտ հատկացումներ տեխնիկական պահուստներին (բացառությամբ ՀԱՊ) + այլ գործառնական ծախսեր ապահովագրության գծով) / (զուտ վաստակած ապահովագրավճարներ - դադարեցված պայմանագրերի գծով հետվերադարձվող գումարներ):*

[17] *Ծախսատարության ցուցանիշը հաշվարկվել է հետևյալ բանաձևով՝ ոչ տոկոսային ծախսեր / (զուտ վաստակած ապահովագրավճարներ - դադարեցված պայմանագրերի գծով հետվերադարձվող գումարներ):*

Գրաֆիկ 44.

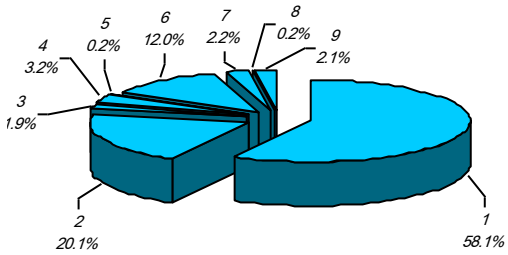
Ապահովագրական համակարգի եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 45.

31.12.2013թ. դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերի կառուցվածքը



1. Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ԱՊՊԱ), 2. Առողջության, 3. Ցամաքային տրանսպորտի, 4. Հրդեհից և բնական աղետներից, 5. Փոխադրվող գույքի (բեռների), 6. Դժբախտ պատահարներից, 7. Աջակցության, 8. Ընդհանուր պատասխանատվության, 9. Ապահովագրության այլ դասեր

Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

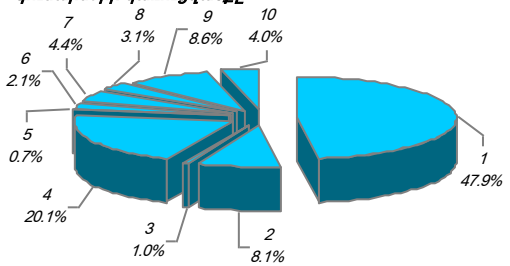
Հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերի քանակը կազմել է 563.1 հազար, ինչը 28.3%-ով ավելի է 31.12.2012 թ. դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերի քանակից: Ապահովագրական գումարները 2013 թվականի վերջի դրությամբ կազմել են 8.2 տրլն դրամ՝ 29.6%-ով գերազանցելով 2012 թվականի համապատասխան ցուցանիշը: Ապահովագրական պայմանագրերի և գումարների աճը հիմնականում պայմանավորված է տարեվերջին ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պարտադիր ապահովագրության պայմանագրերի ավելացմամբ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կտրուկ աճել են օդանավերի և օդանավերի օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրության դասերի գծով ապահովագրական գումարները՝ 31.12.2013 թ. կազմելով 701.9 մլրդ դրամ:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏԱՆՁՆԱԾ ՌԻՍԿԵՐԻ ՎԵՐԱԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2013 թ. վերջի դրությամբ վերաապահովագրական գումարների մեծությունը կազմել է 2.5 տրլն դրամ կամ ապահովագրական ընկերությունների ստանձնած ռիսկերի 30.4%-ը: 2013 թվականի ընթացքում վերաապահովագրողներին փոխանցվող ապահովագրավճարների մեծությունը կազմել է 3.3 մլրդ դրամ կամ ապահովագրավճարների 9.1%-ը, իսկ վերաապահովագրողներից ստացվող գումարների մեծությունն ապահովագրական հատուցումների գծով կազմել է 819.6 մլն դրամ կամ հաշվետու տարվա ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների 4.2%-ը:

Գրաֆիկ 46.

31.12.2013 թ. դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերով նախատեսված ապահովագրական գումարների կառուցվածքը



1. Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ԱՊՊԱ), 2. Առողջության, 3. Ցամաքային տրանսպորտի, 4. Հրդեհից և բնական աղետներից, 5. Փոխադրվող գույքի (բեռների), 6. Դժբախտ պատահարներից, 7. Աջակցության, 8. Ընդհանուր պատասխանատվության, 9. Օդանավերի և օդանավերի օգտագործումից բխող պատասխանատվության, 10. Ապահովագրության այլ դասեր

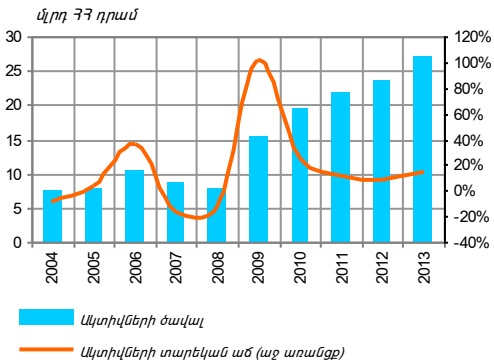
Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՇՈՒԿԱՅԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

31.12.2013 թ. դրությամբ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություններ են մատուցել 21 ՀՀ առևտրային բանկեր և 8 ներդրումային ընկերություններ: Ներդրումային ընկերություններից բոլորը կարող են իրենց կամ հաճախորդի անունից և հաճախորդի հաշվին արժեթղթերով գործարքներ իրականացնել, միևնույն ժամանակ, վեցը կարող են իրենց անունից և իրենց հաշվին արժեթղթերով գործարքներ իրականացնել, յոթը՝ հաճախորդներից արժեթղթերով գործարքների կատարման հանձնարարականներ ընդունել ու հաղորդել, վեցը՝ արժեթղթերով ներդրումների հետ կապված խորհրդատվություն տրամադրել, վեցը՝ իրականացնել արժեթղթերի տեղաբաշխման գործունեություն և երեքը՝ արժեթղթերի փաթեթի կառավարում:

Գրաֆիկ 47.

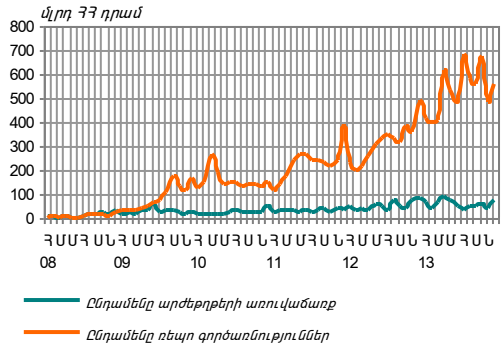
Ներդրումային ընկերությունների ակտիվների ծավալը և աճի տեմպը 2004-2013 թթ.



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 48.

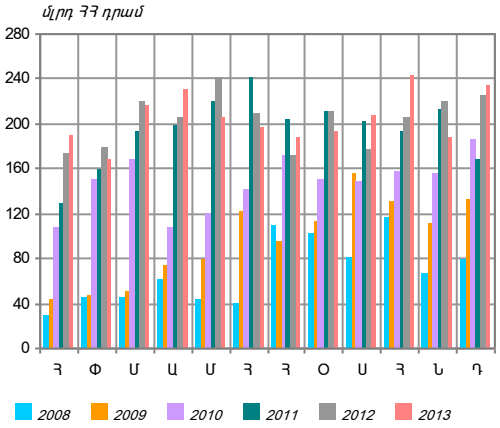
2008-2013 թթ. ներդրումային ընկերությունների կողմից իրականացված արժեթղթերի առուվաճառքի և ռեպո գործառնությունների ծավալները



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 49.

Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից իրականացված արժեթղթերով գործառնությունների ծավալները (առանց Կենտրոնական բանկի գործառնությունների) 2008-2013 թթ.



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

2013 թվականի վերջի դրությամբ ՀՀ ֆինանսական շուկայում գրանցված են եղել նաև 3 ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, որոնցից երկուսն ունեն պարտադիր, իսկ մեկը՝ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման իրավունք: Վերջիններիս կողմից հիմնադրվել են 9 պայմանագրային ներդրումային ֆոնդեր, որոնցից՝

- վեցը՝ որպես պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդ,
- երկուսը՝ որպես կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդ,
- մեկը՝ ներդրումային ֆոնդ:

Բացի վերը նշվածից, ՀՀ ԿԲ կողմից կորպորատիվ ֆոնդի կարգավիճակով գրանցվել է նաև 1 վենչուրային ֆոնդ:

Տարվա ընթացքում ներդրումային ընկերությունների կենտրոնացվածության մակարդակը ակտիվների հատվածում մնացել է անփոփոխ, պարտավորությունների մասով արձանագրվել է նվազում, իսկ կապիտալի հատվածում՝ աճ:

Աղյուսակ 16. Կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակիցը

Ցուցանիշներ	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Ընդհանուր ակտիվներ	0.19	0.19	0.19
Ընդհանուր պարտավորություններ	0.20	0.20	0.19
Ընդհանուր կապիտալ	0.18	0.17	0.19

Ներդրումային ընկերությունների ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են 14.5%-ով՝ կազմելով 27.0 մլրդ դրամ: Ընդհանուր կապիտալն ավելացել է 36.1%-ով՝ տարեվերջին կազմելով 5.2 մլրդ դրամ: Տարվա ընթացքում երեք ընկերություն համալրել է կանոնադրական կապիտալ՝ ընդհանուր 285 մլն դրամի չափով: 2013 թվականին ներդրումային ընկերությունների զուտ շահույթը կազմել է 874 մլն դրամ, ընդ որում՝ շահույթ են ապահովել ընկերություններից վեցը, իսկ երկուսը տարին ավարտել են վնասով:

ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ներդրումային գործունեության շրջանակներում իրականացված գործառնությունների ընդհանուր ծավալը (ներառյալ ռեպո գործառնությունները՝ առանց ՀՀ ԿԲ հետ գործառնությունների) ավելացել է 0.9%-ով և կազմել 2 տրլն 456 մլրդ դրամ:

ՀՀ արժեթղթերի շուկայում իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը (առանց ՀՀ ԿԲ հետ իրականացված գործառնությունների) կազմել է արժեթղթերի շուկայի ընդհանուր շրջանառության 71.8%-ը: Ռեպո գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 2.8%-ով և կազմել 1 տրլն 765 մլրդ դրամ:

Կնքված ռեպո գործառնությունների մեջ գրեթե բոլորը՝ 99.8%-ը, կազմել են պետական արժեթղթերով կատարված գործարքները, ընդ որում՝ մեծ մասը՝ 75.3%-ը, շարունակել են կազմել պետական միջնաժամկետ պարտատոմսերը, 24.5%-ը՝ երկարաժամկետ պարտատոմսերը և 0.1%-ը՝ կարճաժամկետ պարտատոմսերը:

Արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից իրականացված արժեթղթերի առուվաճառքի գործառնությունների մեջ ևս գերակշռել են պետական արժեթղթերով իրականացվող գործառնությունները՝ կազմելով 418.4 մլրդ դրամ կամ ընդհանուր առուվաճառքի գործառնությունների 60.5%-ը:

Կորպորատիվ պարտատոմսերի առուվաճառքի գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 23.5%-ով և կազմել է 252.5 մլրդ դրամ կամ ընդհանուր շրջանառության 36.5%-ը: Գրեթե կրկնակի աճել է բաժնետոմսերով իրականացված գործառնությունների ծավալը (9.9 մլրդ դրամով)՝ կազմելով 20.5 մլրդ դրամ կամ արժեթղթերի առուվաճառքի գործառնությունների ընդհանուր ծավալի 3.0%-ը:

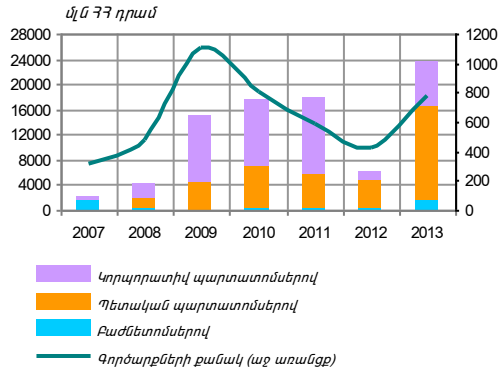
Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից իրականացված արժեթղթերի առուվաճառքի ընդհանուր գործառնություններում բորսայական առուվաճառքի տեսակարար կշիռը կազմել է 3.1%:

2013 թվականին կարգավորվող շուկայում արժեթղթերով իրականացված գործառնությունների ծավալը գրեթե քառապատկվել է (աճել է 17.6 մլրդ դրամով):

Կարգավորվող շուկայում արժեթղթերով իրականացված ռեպո գործառնությունները կազմել են ընդհանուր շրջանառության 7.5%-ը (նախորդ տարի՝ 15.7%-ը): Ընդ որում՝ գրեթե բոլոր ռեպո գործառնությունները իրականացվել են կորպորատիվ պարտատոմսերով: Պետական պարտատոմսերով գործառնությունները կազմել են կարգավորվող շուկայի ընդհանուր գործառնությու-

Գրաֆիկ 50.

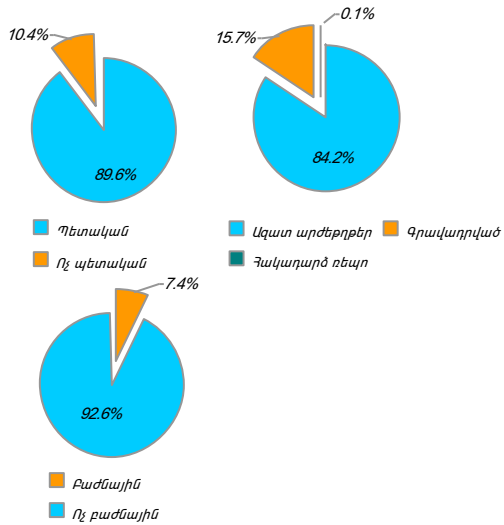
Կարգավորվող շուկայում իրականացված գործառնությունների կառուցվածքը 2007-2013 թթ.



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 51.

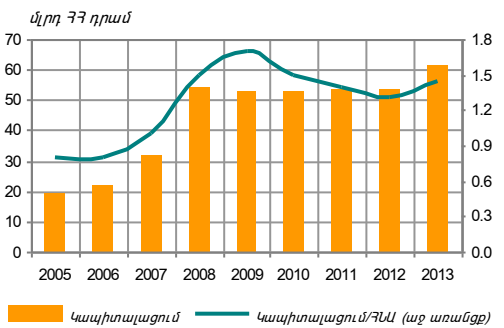
Ներդրումային ծառայություն մատուցող անձանց արժեթղթերի փաթեթի կառուցվածքը 31.12.2013 թ. դրությամբ



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 52.

ՀՀ արժեթղթերի շուկայի կապիտալացման և կապիտալացում/ՀՆԱ ցուցանիշը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ների 64.3%-ը, կորպորատիվ արժեթղթերով գործառնությունները՝ 29.3%-ը, իսկ բաժնային արժեթղթերով գործառնությունները՝ 6.4%-ը:

Արժեթղթերի փաթեթի կառավարման շրջանակներում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից հավատարմագրային կառավարման վերցված միջոցների ծավալը 31.12.2013 թ. դրությամբ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 43.0%-ով և կազմել է 1.5 մլրդ դրամ:

31.12.2013 թ. դրությամբ ներդրումային ընկերությունների արժեթղթերի փաթեթի 92.6%-ը կազմել են ոչ բաժնային արժեթղթերը (փաթեթի 89.6%-ը բաժին է ընկել պետական արժեթղթերին): Ընդ որում, ըստ ձեռք բերված արժեթղթերի կարգավիճակի՝ փաթեթի 84.2%-ը կազմել են ազատ կարգավիճակով արժեթղթերը, 15.7%-ը՝ հակադարձ ռեպոյով ձեռք բերված արժեթղթերը և 0.1%-ը՝ գրավադրված արժեթղթերը:

ՀՀ արժեթղթերի շուկայի կապիտալացման մակարդակը [18] կազմել է 61.7 մլրդ դրամ, իսկ կապիտալացում/ՀՆԱ ցուցանիշը՝ 1.5%՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով 0.2 տոկոսային կետով: Վերջինս պայմանավորվել է ՀՆԱ-ի նկատմամբ կապիտալացման առաջանցիկ աճով:

31.12.2013 թ. դրությամբ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում վարվել են 2046 անվանական արժեթղթերի սեփականատեր ընկերությունների ռեեստրներ, իսկ ՀԿԴ-ում ռեեստր վարող արժեթղթերի սեփականատերերի թիվը կազմել է 107001:

Տարեվերջին ՀՀ արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված են եղել 14 հաշվետու թողարկողների 21 արժեթղթեր, ընդ որում՝ թողարկողներից 2-ը հաշվետու են ինչպես բաժնետոմսերի, այնպես էլ պարտատոմսերի գծով: Հաշվետու թողարկողներից 11-ը թողարկել են 12 բաժնետոմս, իսկ 5-ը՝ 9 պարտատոմս: Թողարկված պարտատոմսերից 5-ը արտարժութային են, որոնց կշիռը ընդհանուր ծավալում կազմել է գրեթե 74%:

[18] *Հաշվետու թողարկողների կողմից թողարկված հասարակ անվանական բաժնետոմսերի քանակի և դրանցով կնքված վերջին գործարքի գնի արտադրյալ:*

31.12.2013 թ. դրությամբ հաշվետու թողարկողների կողմից թողարկված բաժնետոմսերի ընդհանուր ծավալը կազմել է 53.4 մլրդ դրամ, իսկ պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը՝ 10.5 մլրդ դրամ: Թողարկված պարտքային արժեթղթերի 34.0%-ը բաժին է ընկել 2 ֆինանսական կազմակերպությունների, իսկ 3 ֆինանսական կազմակերպությունների մասնակցությունը բաժնային արժեթղթերում կազմել է 25%:

ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

31.12.2013 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 7 վճարահաշվարկային կազմակերպություններ, այդ թվում՝ 4 ընկերություն ունեն միայն դրամական փոխանցում իրականացնելու լիցենզիա, 2 ընկերություն՝ դրամական փոխանցում և վճարային գործիքների պրոցեսինգ/քլիրինգ իրականացնելու լիցենզիա և 1 ընկերություն՝ միայն վճարային գործիքների պրոցեսինգ/քլիրինգ իրականացնելու լիցենզիա:

Վճարային գործիքների պրոցեսինգ/քլիրինգի և դրամական փոխանցման լիցենզիա ունեցող ընկերությունների ակտիվները 2013 թ. ընթացքում աճել են 38%-ով՝ տարեվերջին կազմելով 3.4 մլրդ դրամ, պարտավորություններն աճել են 21%-ով՝ կազմելով 2.1 մլրդ դրամ, իսկ կապիտալն աճել է 81%-ով՝ կազմելով 1.3 մլրդ դրամ:

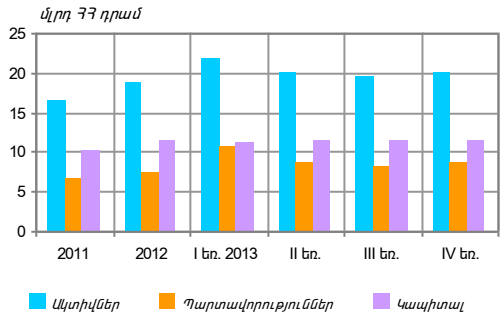
Միայն դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների ակտիվները, պարտավորությունները և կապիտալը տարվա ընթացքում աճել են համապատասխանաբար 8%, 18% և 1%-ով՝ կազմելով 20.0 մլրդ, 8.6 մլրդ և 11.4 մլրդ դրամ:

Վճարային գործիքների պրոցեսինգ/քլիրինգի և դրամական փոխանցման լիցենզիա ունեցող ընկերությունները հաշվետու տարում ապահովել են 913 մլն դրամ շահույթ, իսկ միայն դրամական փոխանցում իրականացնող ընկերությունները՝ 615 մլն դրամ:

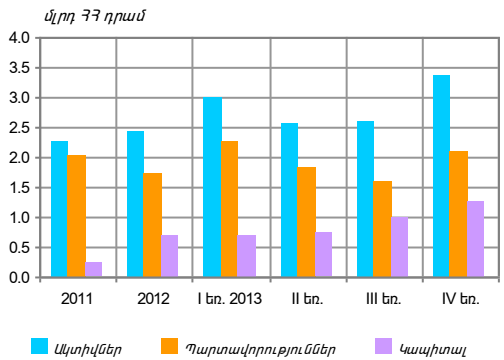
Գրաֆիկ 53.

Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների ֆինանսական վիճակը 2013 թվականին

Միայն դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպություններ



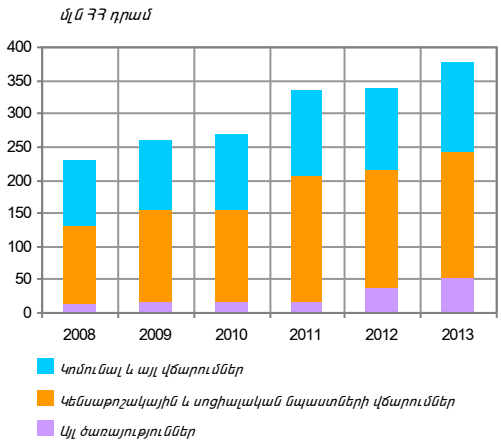
Վճարային գործիքների պրոցեսինգ/քլիրինգ և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպություններ



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 54.

Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ 5 վճարահաշվարկային կազմակերպություններ ավտոմատ ինքնասպասարկման տերմինալների և գրանցված մասնաճյուղերի միջոցով իրականացրել են կոմունալ վճարումների, հեռախոսի և բջջային կապի դիմաց վճարումների, վարկերի մարմանն ուղղված միջոցների, բյուջե ուղղված տուգանքների և պետական տուրքերի, ինտերնետային կապի ծառայությունների դիմաց վճարների ընդունում: Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից իրականացված գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 12%-ով՝ կազմելով 375.5 մլրդ դրամ:

Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից շահագործվող ինքնասպասարկման տերմինալների քանակը 2013 թվականին ավելացել է 285-ով՝ տարեվերջին կազմելով 1108: Վերջիններիս միջոցով իրականացվել է 59.5 մլրդ դրամի (23.1 մլն գործառնություն) միջոցների հավաքագրում (նախորդ տարվա համեմատությամբ նշված ծավալն աճել է 31%-ով):

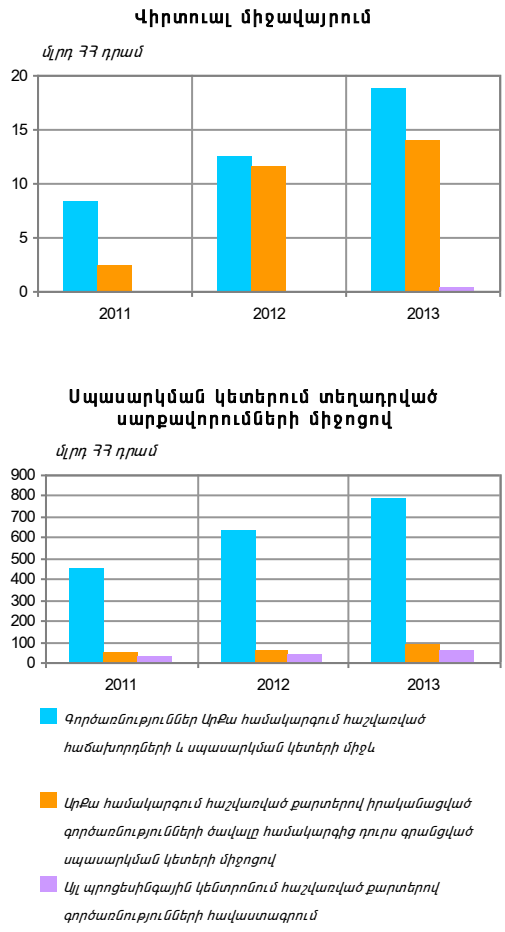
Վճարահաշվարկային կազմակերպությունները պրոցեսինգային ծառայություններ են մատուցել մի շարք առևտրային բանկերի և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների: Վճարահաշվարկային կազմակերպությունները պրոցեսինգային/ քլիրինգային ծառայություններ են մատուցել մի շարք առևտրային բանկերի, որոնց միջոցով հավաքագրված կոմունալ ծառայությունների դիմաց միջոցները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 18%-ով՝ կազմելով 5.3 մլրդ դրամ (1.6 մլն գործառնություն):

Արտասահմանից Հայաստանի Հանրապետություն ուղղված վճարումները կատարվում են առևտրային բանկերի և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով: 2013 թ. ընթացքում դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն կատարվել է 2.0 մլրդ դրամի փոխանցում (նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 22%-ով): Միևնույն ժամանակ, նույն կազմակերպությունների կողմից արտասահման կատարվել է 132 մլն դրամի փոխանցում (2012 թ. համեմատ նվազել է 6%-ով):

Հաշվետու տարվա ընթացքում «ԱրՔա» պրոցեսինգային կենտրոնը ապահովել է 962.6 մլրդ դրամ ծավալի քարտային գործառնությունների իրականացում (2012 թ. համեմատ ավելացել են 28%-ով): Մասնավորապես՝ այլ պրոցեսինգային կենտրոնում գրանցված վճարային քարտերով իրականացվել է 54.6 մլրդ դրամ ծավալի գործառնության հավաստագրում (նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 31%-ով): «ԱրՔա» պրոցեսինգային կենտրոնում գրանցված վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը «ԱրՔա» համակարգից դուրս գրանցված սպասարկման կետերի միջոցով (այդ թվում նաև արտասահմանում) կազմել է 103.7 մլրդ դրամ (ավելացել է 50%-ով):

Գրաֆիկ 55.

ԱրՔա համակարգի կողմից մատուցված վճարային ծառայությունները քարտերով, էլեկտրոնային փողերով



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Վճարահաշվարկային համակարգի շարունակական զարգացման նպատակով Կենտրոնական բանկը հաշվետու տարում շարունակել է վճարային համակարգերի, վճարային գործիքների, ինչպես նաև անկանխիկ վճարումների զարգացման և իրավական դաշտի կարգավորման հետ կապված աշխատանքները:

ՀՀ վճարահաշվարկային բնագավառի հիմնական ցուցանիշները

2013 թ. վերջի դրությամբ բանկային համակարգում սպասարկվողների քանակը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 18%-ով՝ կազմելով 1.9 մլն հաճախորդ: Այդ աճը գրեթե լիովին պայմանավորվել է ֆիզիկական անձ հաճախորդների քանակի աճով, որն էլ, իր հերթին, տարեվերջին կազմել է 1.8 մլն: Բանկային համակարգում հաճախորդների հաշիվների քանակն ավելացել է 20%-ով՝ կազմելով 3.2 մլն հաշիվ (այդ թվում՝ 2.3 մլն՝ ընթացիկ հաշիվներ, 165 հազար՝ ժամկետային հաշիվներ, 697 հազար՝ վարկային հաշիվներ):

2013 թ. ընթացքում ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով իրականացվել է 1 տրլն դրամի 108.0 մլն գործառնություն: Քարտերով անկանխիկ վճարումների ծավալն ավելացել է 16%-ով և կազմել մոտ 105.8 մլրդ դրամ: Նշված անկանխիկ գործառնությունների ծավալում ինտերնետ միջավայրում իրականացված գործառնությունների ծավալը կազմել է 24.3 մլրդ դրամ (այդ թվում՝ էլեկտրոնային առևտուր՝ 2.9 մլրդ դրամ, քարտից քարտ փոխանցումներ՝ 21.4 մլրդ դրամ): Շրջանառության մեջ գտնվող քարտերի ընդհանուր քանակը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 18%-ով և կազմել է 1.6 մլն: Ընդ որում՝ քարտերով իրականացված անկանխիկ վճարումների (այդ թվում նաև ինտերնետ գործառնությունները) մասնաբաժինն ընդհանուր քարտային գործառնություններում 2012 թվականի համեմատ աճել է 0.4 տոկոսային կետով՝ կազմելով 9.5%:

Առևտրային բանկերի և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով ֆիզիկական անձանց ուղղված դրամական փոխանցումները նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են 5%-ով և կազմել 941.2 մլրդ դրամ (այդ թվում նաև ՍՎԻՖԹ-ի միջոցով), իսկ արտասահման կատարված փոխանցումների ծավալն աճել է 1%-ով և կազմել 334.3 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ զուտ ներհոսքը կազմել է 607.0 մլրդ դրամ, որը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցել է 8%-ով:

Հաշվետու տարում անկանխիկ վճարումների աճի տեմպը գերազանցել է ՀՆԱ աճի տեմպը, ինչի արդյունքում միջին օրական[19] անկանխիկ վճարումներ/ՀՆԱ հարաբերակցությունը 2012 թ. համեմատ աճել է 0.3 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 3.2 տոկոս:

ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարումների միջին օրական ծավալը կազմել է 138.0 մլրդ դրամ (քանակը՝ 64 հազար): Ընդ որում՝ տարվա ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով իրականացված անկանխիկ վճարումների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 10%-ով, իսկ քանակը նվազել է 9%-ով և կազմել համապատասխանաբար 116.2 մլրդ դրամ և 22 հազար վճարում:

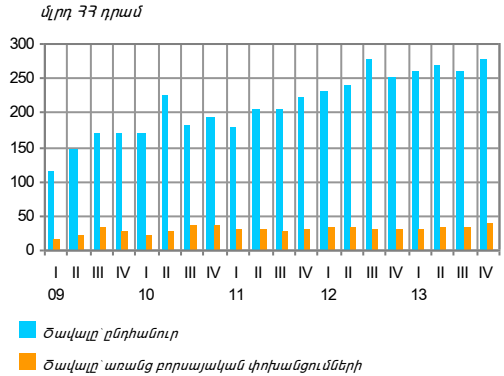
[19] *Տարվա ընթացքում իրականացված անկանխիկ վճարումների և գործառնական օրերի քանակի հարաբերությունը:*

Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով իրականացված դրամական փոխանցումների միջին օրական ծավալը աճել է 9%-ով՝ կազմելով 33.6 մլրդ դրամ, իսկ քանակը նվազել է 9%-ով՝ կազմելով 21 հազար: Արդյունքում՝ մեկ էլեկտրոնային փոխանցման միջին ծավալը կազմել է մոտ 1.6 մլն դրամ (ավելացել է 20%-ով):

Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված միջին օրական փոխանցումները տարվա ընթացքում ավելացել են 7%-ով՝ կազմելով 233.2 մլրդ դրամ: Առևտրային բանկերի կողմից բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված փոխանցումների միջին ծավալը ավելացել է 6%-ով՝ կազմելով 2.7 մլրդ դրամ:

Գրաֆիկ 56.

Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով կատարված միջին օրական փոխանցումները



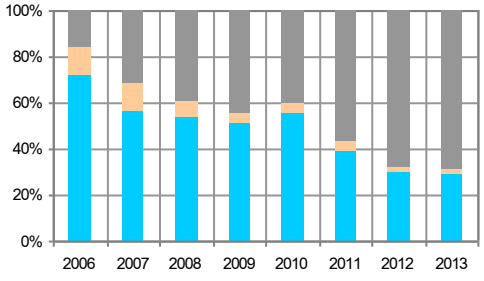
Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Համախառն թղթային վճարումների համակարգ

ՀՀ կենտրոնական բանկի միջոցով թղթային եղանակով իրականացված վճարումների միջին օրական ծավալն աճել է 12%-ով՝ կազմելով 80.3 մլրդ դրամ: Նշված փոխանցումները հիմնականում պայմանավորված են ավանդային և ռեպո գործառնություններով, ինչպես նաև վարկային հարթակում կատարված գործառնությունների արդյունքում տրամադրված մեկօրյա վարկի գործառնություններով (մեկօրյա վարկի միջոցները հաջորդ օրը առավոտյան վերադարձվում են տրամադրող բանկերի թղթակցային հաշիվներին):

Գրաֆիկ 57.

ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով կատարված վճարումների (առանց բորսայական գործառնությունների) ծավալային կառուցվածքը



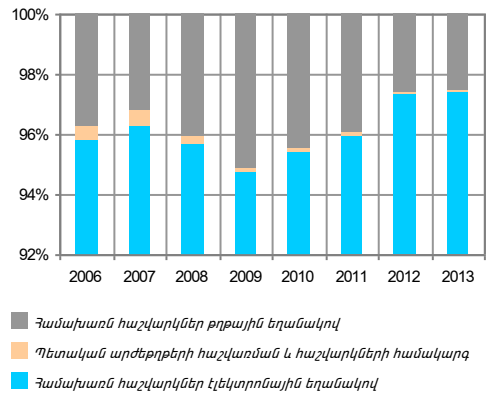
Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգ

2013 թ. վերջի դրությամբ Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգին անդամակցել են ՀՀ տարածքում գործող 7 գործակալ և 14 դիլեր բանկեր, Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամը, Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան, «ՆԱՍԴԱՔ Օ-էմ-էքս Արմենիա» ֆոնդային բորսան, մեկ ոչ բանկ դիլեր, ՀՀ ֆինանսների

Գրաֆիկ 58.

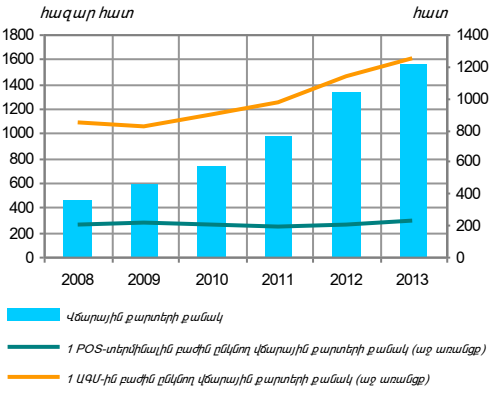
ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով կատարված վճարումների (առանց բորսայական գործառնությունների) քանակային կառուցվածքը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 59.

ԱԳՄ-ների և POS -տերմինալների միջոցով քարտերի սպասարկում



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

նախարարությունը (պետական պարտատոմսերի թողարկողի կարգավիճակով), Գանձապետական պահառուն, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկը (կենտրոնական պահառուի կարգավիճակով և թողարկողի կարգավիճակով՝ Կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի հետ կապված):

ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵՐ

31.12.2013 թ. դրությամբ հաճախորդներին վճարային քարտերի տրամադրումը կամ դրանց սպասարկումը իրականացվել է ՀՀ տարածքում գործող 19 առևտրային բանկերի կողմից: Ընդ որում՝ բոլոր այդ բանկերը անդամակցում են «ԱրՔա» քարտերով վճարումների միասնական համակարգին:

Հաշվետու տարում քարտերի սպասարկման նպատակով տեղադրվել են 85 նոր ավտոմատ գանձման մեքենաներ և տարեվերջի դրությամբ դրանց ընդհանուր քանակը կազմել է 1255: Առևտրային բանկերի կողմից տեղադրվել են նաև 160 POS-տերմինալներ, որոնց ընդհանուր քանակը 6834 է (այդ թվում՝ 670-ը տեղադրված է առևտրային բանկերի ստորաբաժանումներում):

Վճարային քարտերի քանակը 2013 թ. ավելացել է 18%-ով՝ կազմելով 1.6 մլն: Գործող «ԱրՔա» քարտերի քանակը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 15%-ով և կազմել 565 հազար: Միջազգային քարտային համակարգերի քարտերի քանակն ավելացել է 20%-ով, այդ թվում՝ «Visa»-ն՝ 25%-ով և կազմել 652 հազար, իսկ «MasterCard»-ը՝ 13%-ով և կազմել 300 հազար: Միջազգային այլ քարտերի քանակն ավելացել է 5%-ով՝ կազմելով 48 հազար:

Առևտրային բանկերի կողմից տրամադրված (շրջանառության մեջ գտնվող) քարտերում «ԱրՔա», «Visa», «MasterCard» քարտերի տեսակարար կշիռները համապատասխանաբար կազմել են 36%, 42% և 19%, իսկ մնացած 3%-ը կազմել են միջազգային այլ քարտային համակարգերի քարտերը, որոնցում ընդգրկված են նաև «HSBC debit» և «AmEx» քարտերը:

Աղյուսակ 17. Քարտեր սպասարկող սարքավորումների միջոցով կատարված գործարքները (2013 թ.)

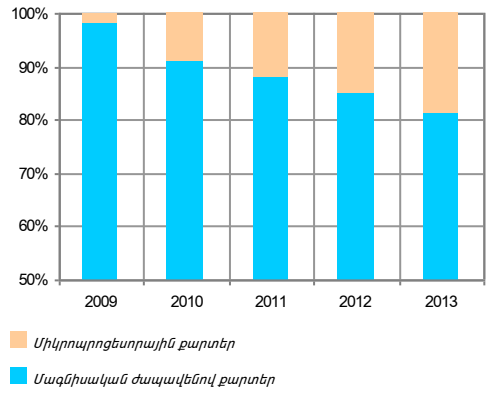
Սարքեր	Գործարքներ			
	ծավալը (մլն դրամ)	քանակը	այդ թվում՝ «ԱրՔա» քարտերով	
			ծավալը (մլն դրամ)	քանակը
Ավտոմատ գանձման սարքերի միջոցով	868714	16913948	220453	5589142
այդ թվում՝ անկանխիկ	1811	332674	180	137617
POS - տերմինալների/ իմպրինտերների միջոցով	214986	2415769	57300	672063
այդ թվում՝ անկանխիկ	79643	1952785	27823	464128
Ինտերնետ միջավայրում	24332	1211151	3909	354729
Ընդամենը	1108032	20540868	281662	6615934
այդ թվում՝ անկանխիկ	105786	3496610	31912	956474

ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունների ընդհանուր ծավալը (ներառյալ՝ արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված քարտերով գործառնությունները) ավելացել է 11%-ով՝ կազմելով 1.1 տրլն դրամ, իսկ քանակը՝ 9%-ով և կազմել 21 մլն: Ընդհանուր գործառնությունների ծավալի 25%-ը բաժին է ընկել «ԱրՔա», 51%-ը՝ «VISA», 16%-ը՝ «MasterCard» և 7%-ը՝ այլ քարտերով իրականացված գործառնություններին: Հաշվետու տարում «ԱրՔա» վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը նվազել է 3%-ով՝ կազմելով 281.7 մլրդ դրամ, իսկ «VISA» և «MasterCard» վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալներն աճել են համապատասխանաբար 27% և 3%-ով՝ կազմելով 570.4 մլրդ և 180.1 մլրդ դրամ: Միջազգային այլ քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը նվազել է 10%-ով և կազմել 75.9 մլրդ դրամ:

ՀՀ-ում գործող առևտրային բանկերի կողմից թողարկված VISA քարտերով արտասահմանում կատարված գործառնությունների ծավալն ավելացել է 17%-ով՝ կազմելով 37.1 մլրդ դրամ (քանակը ավելացել է 32%-ով և կազմել 726 հազար), MasterCard-ով կատարված գործառնությունների ծավալը նվազել է 30%-ով՝ կազմելով 22.2 մլրդ դրամ (քանակը նվազել է 30%-ով և կազմել 414 հազար), իսկ միջազգային այլ քարտերով կատարված գործառնությունների ծավալը ավելացել է 31%-ով և կազմել 5.4 մլրդ դրամ:

Գրաֆիկ 60.

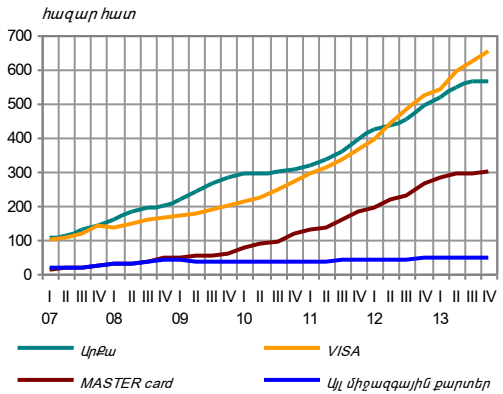
Շրջանառության մեջ գտնվող վճարային քարտերն ըստ տեխնիկական նկարագրի



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 61.

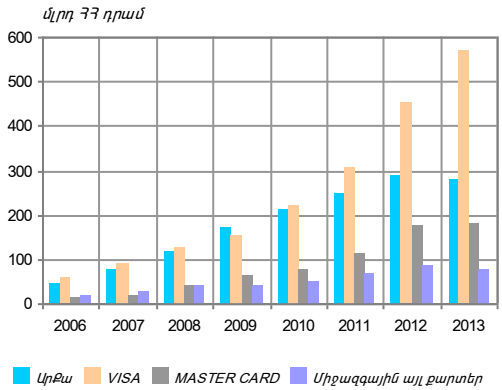
ՀՀ բանկերի կողմից վճարային քարտերի տրամադրման շարժը



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Գրաֆիկ 62.

ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունները



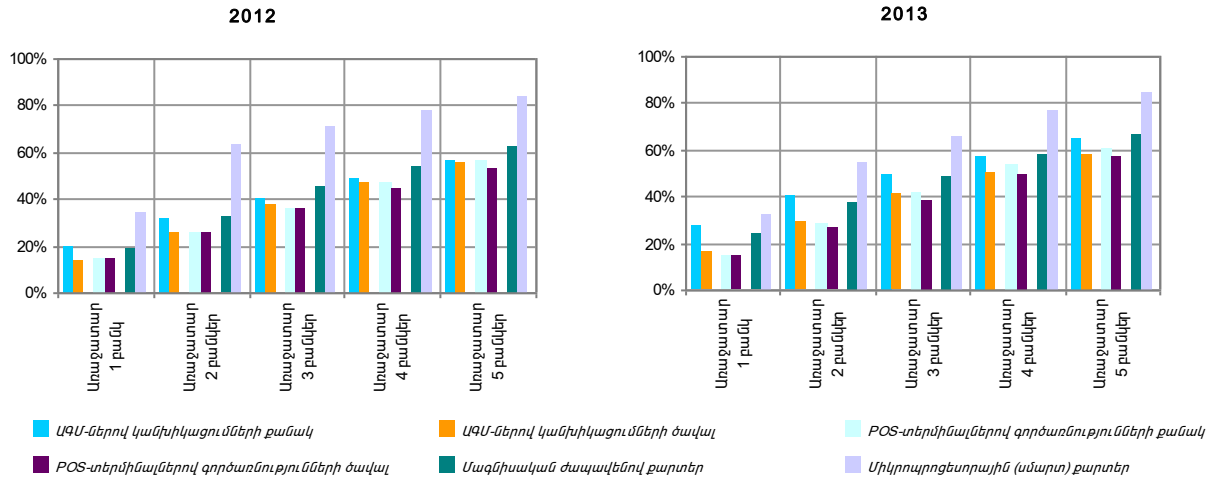
Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՀՀ տարածքում մեկ վճարային քարտով իրականացված ամսական կանխիկացման գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 5%-ով, իսկ անկանխիկը մնացել է անփոփոխ (կանխիկացումների քանակը նվազել է 10%-ով, իսկ անկանխիկը աճել է 5%-ով):

Կենտրոնացումը վճարային քարտերի տրամադրման և սպասարկման ոլորտում մնացել է գրեթե անփոփոխ: ԱԳՄ-ներով կանխիկացումներ, POS-տերմինալներով գործառնություններ իրականացնող և մագնիսական ժապավենով քարտեր տրամադրող առաջատար հինգ բանկերին բաժին է ընկել համակարգի կեսից ավելին: Նվազել է միկրոպրոցեսորային քարտերի տրամադրման կենտրոնացումը, որտեղ առաջատար երկու բանկերի բաժինը նվազել է մոտ 8 տոկոսային կետով՝ կազմելով համակարգի 55 տոկոսը:

Գրաֆիկ 63.

ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով գործառնություններ իրականացրած և քարտեր տրամադրած առաջատար բանկերի մասնաբաժինը 2012 և 2013 թթ.



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐ

Ֆիզիկական անձանց փոխանցումները, առանց բանկային հաշվի բացման, իրականացվում են ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված՝ դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով:

31.12.2013 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերը հաճախորդներին դրամական փոխանցումների իրականացման ծառայություններ մատուցելու նպատակով անդամակցել են 15 միջազգային համակարգերի:

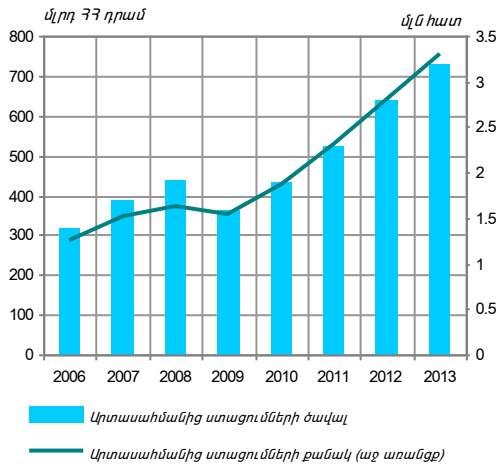
Միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերին մասնակից առևտրային բանկերի միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն փոխանցումների ծավալը 2013 թ. կազմել է 729.7 մլրդ դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 14%-ով: Այս համակարգերով Հայաստանի Հանրապետություն կատարված մեկ փոխանցման միջին ծավալը կազմել է 221 հազար դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 4%-ով:

Առևտրային բանկերի միջոցով միջազգային փոխանցումների համակարգերով դրամական միջոցների զուտ ներհոսքը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 14%-ով՝ կազմելով 642.6 մլրդ դրամ:

Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներով իրականացված փոխանցումներում ֆիզիկական անձանց ուղղված վճարումները նվազել են 17%-ով և կազմել 211.5 մլրդ դրամ. մեկ վճարման միջինը 2012 թ. համեմատ աճել է 23%-ով՝ կազմելով 3.8 մլն դրամ: Միաժամանակ, առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներով ֆիզիկական անձանց փոխանցումները արտասահման նվազել են 2%-ով և կազմել 247.1 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներով ֆիզիկական անձանց փոխանցումներում դիտարկվում է դրամական միջոցների զուտ արտահոսք՝ 35.6 մլրդ դրամ ծավալով:

Գրաֆիկ 64.

Միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերով ֆիզիկական անձանց կողմից արտասահմանից ստացումներ



Աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՀԵՌԱԿԱՌԱՎԱՐՎՈՂ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐ

Նորագույն տեխնոլոգիաներ ներդնելու միջոցով առևտրային բանկերը ընդլայնել և բարելավել են իրենց հաճախորդներին մատուցվող ծառայությունների ցանկը: Մի շարք առևտրային բանկերի կողմից ներդրվել են հեռակառավարվող սպասարկման համակարգեր՝ հնարավորություն տալով իրենց հաճախորդներին իրականացնելու բանկային հաշիվների հեռակառավարում: Հաճախորդները կարող են ներկայացնել հանձնարարականներ, ստանալ տեղեկատվություն բանկային հաշվի մնացորդի վերաբերյալ և իրականացնել այլ բանկային գործառնություններ:

Բանկային հեռակառավարվող սպասարկման համակարգերի միջոցով հաճախորդների նախաձեռնած ընդհանուր վճարումները 2013 թ. ավելացել են 47%-ով և կազմել 6.0 տրլն դրամ, իսկ քանակն ավելացել է 47%-ով՝ կազմելով 5.5 մլն: Նշված վճարումները հաճախորդների կողմից իրականացվել են բանկ-հաճախորդ համակարգերով (վճարումների ծավալը կազմել է 4.6 տրլն դրամ), ինտերնետ-բանկինգ ծառայության միջոցով (վճարումների ծավալը կազմել է 1.4 տրլն դրամ), ինչպես նաև հեռախոսային-բանկինգ ծառայության միջոցով (վճարումների ծավալը կազմել է 3.9 մլրդ դրամ): Հաճախորդների կողմից բանկ-հաճախորդ համակարգով և ինտերնետ-բանկինգ ծառայության միջոցով իրականացված մեկ վճարման միջին գումարը կազմել է 1.1-ական մլն դրամ, իսկ հեռախոսային բանկինգի միջոցով՝ 152 հազար դրամ:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

Հայաստանի ֆինանսական համակարգի կայունության, զարգացման, վճարահաշվարկային համակարգի կատարելագործման քաղաքականության ներքո Կենտրոնական բանկը 2014 թվականին կշարունակի կարգավորման ու վերահսկողության կատարելագործմանն ուղղված բարեփոխումները:

ՀՀ ֆինանսական համակարգի կարգավորման հեռանկարները

Կենտրոնական բանկը 2014 թվականին կշարունակի Բազել III-ի սկզբունքների ներդրման աշխատանքները, մասնավորապես՝ հատուկ ուշադրության կարժանանան իրացվելիության ռիսկի կառավարման նոր մոտեցումների ներդրման հնարավորությունների գնահատումը, համակարգային ռիսկի գնահատումը: Աշխատանքների արդյունքում ՀՀ բանկային համակարգի կարգավորման դաշտը առավելագույնս կհամապատասխանեցվի այդ ոլորտի համար կիրառվող միջազգային սկզբունքներին:

2014 թվականին կշարունակվեն ՀՀ-ում ֆինանսական ներգրավվածության բարձրացման նպատակով իրականացվող աշխատանքները, որոնք ուղղված են ՀՀ-ում ֆինանսական հասանելիության, ինչպես նաև մատուցվող ֆինանսական ծառայությունների օգտագործման մակարդակի բարձրացմանը:

Հաշվետու տարում սկսվել են ՀՀ ֆինանսական համակարգի զարգացման ռազմավարության մշակման աշխատանքներ, որի նպատակն է ուրվագծել ՀՀ ֆինանսական համակարգի հեռանկարային զարգացման ուղղությունները և առաջարկել անհրաժեշտ միջոցառումները: Ռազմավարության մշակման նպատակով ներգրավվել են նաև միջազգային փորձագետներ, որոնց հետ աշխատանքը կշարունակվի նաև 2014 թվականին:

Շարունակվում են ԱՊՊԱ համակարգի զարգացման ուղղությամբ կատարվող աշխատանքները: Մասնավորապես՝ իրականացված բարեփոխումների արդյունքում արդեն 2014 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ կմտնի նաև Բոնուս-Մալուս համակարգի Մալուս բաղադրիչը, որով ռիսկային վարորդների համար սահմանվում են ավելի բարձր ապահովագրավճարներ: 2013 թվականի ընթացքում ապահովվել է նաև ԱՊՊԱ տեղեկատվական համակարգի և Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային ոստիկանության տեղեկատվական-փնտրողական համակարգի միջև տվյալների համատեղումը, որը հնարավորություն է տալիս էլեկտրոնային եղանակով բացահայտելու ԱՊՊԱ վկայագիր չունեցող ավտոտրանսպորտային միջոցները:

Շարունակվելու են աշխատանքները նաև ապահովագրության այլ տեսակների զարգացման ուղղությամբ, մասնավորապես՝ կյանքի ապահովագրության ներդրման հեռանկարների բացահայտման նպատակով կշարունակվեն ոլորտի զարգացմանն ուղղված վերլուծական աշխատանքները:

2013 թվականին Կենտրոնական բանկը իրականացրել է հիփոթեքային շուկայի զարգացմանը նպատակաուղղված մի շարք միջոցառումներ, որոնք շարունակական կլինեն նաև հաջորդ տարի: Տարվա ընթացքում «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ն սկսել է գործունեություն ծավալել Ֆրանսիական զարգացման գործակալության հետ՝ բնակարանային էներգաարդյունավետության բարձրացման և միկրովարկերի ֆինանսավորման ծրագրի իրականացման նպատակով: Ծրագրի մեկնարկը նախատեսվում է

2014 թվականին: Ընկերությունը 2013 թվականին շարունակել է կարճաժամկետ կորպորատիվ պարտատոմսերի թողարկումը, իսկ 2014 թվականին նախատեսում է թողարկել ավելի երկար ժամկետայնությամբ պարտատոմսեր: Պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում հավաքագրված գումարներն ընկերությունն ուղղելու է իր գործընկեր ֆինանսական հաստատությունների կողմից քաղաքացիներին տրամադրված բնակարանային հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորմանը:

Կենտրոնական բանկն ակտիվորեն կշարունակի կենսաթոշակային և ներդրումային ֆոնդերի գործունեությունը կարգավորող ենթաօրենսդրական դաշտի ձևավորման գործընթացը:

2014 թվականին Կենտրոնական բանկը կշարունակի պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի ենթակառուցվածքի ծրագրային և տեխնիկական համակարգի ներդրման համար կնքված պայմանագրից բխող աշխատանքների իրականացումը, մասնակիցների կենսաթոշակային հաշիվների բացման և վարման կենտրոնացված համակարգի մշակումը: Նշված համակարգը հնարավորություն կտա կենտրոնացված կարգով և համեմատաբար ավելի փոքր սպասարկման վճարի դիմաց վարել մասնակիցների ռեեստրը, իրականացնել կենսաթոշակային ֆոնդերի ադմինիստրավորում (կուտակային վճարների հաշվին փայերի թողարկում, փայերի փոխանակում, միանվագ վճարների, ծրագրային վճարների կազմակերպում և այլն), սպասարկել ֆոնդերի կառավարիչներին ֆոնդերի կառավարման հետ կապված անհրաժեշտ տեղեկատվության փոխանակման, ինչպես նաև ֆոնդերի մասնակիցներին իրենց կենսաթոշակային հաշիվներին էլեկտրոնային մուտքի ապահովման և այլ տեղեկատվության տրամադրման հարցում:

Կենտրոնական բանկը կնախաձեռնի ՆԱՍԴԱՔ Օ-էմ-էքս-ի «Կապիտալի շուկայի հետազոտություն և նախագծման ուսումնասիրություն» միջոցառումների իրականացման, ինչպես նաև ՆԱՍԴԱՔ Օ-էմ-էքս-ի և ՀՀ Կառավարության միջև կնքված համագործակցության մասին համաձայնագրի դրույթների իրագործման աշխատանքներ՝ արժեթղթերի շուկայում պահառուական և հաշվարկաքլիրինգային համակարգերի անխափան և արդյունավետ գործունեության ապահովման, կենսաթոշակային բարեփոխումների իրականացման և կապիտալի շուկայի զարգացմանը նպաստելու նպատակով:

ՀՀ ֆինանսական համակարգի վերահսկողության զարգացման հեռանկարները

Հաշվետու տարում Կենտրոնական բանկը Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի և երկու առևտրային բանկերի ներգրավմամբ իրականացրել է ֆինանսական ճգնաժամերի վերաբերյալ սիմուլյացիոն խաղ: Այն նպատակ ունի բացահայտելու ֆինանսական ճգնաժամերի կառավարման գործընթացներում հնարավոր հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, ինչպես նաև բարձրացնելու ճգնաժամային իրավիճակներում մասնակիցների կողմից որոշումներ կայացնելու պատրաստվածության մակարդակը: Հետագա տարիներին ևս նախատեսվում է անցկացնել տարբեր ձևաչափերով սիմուլյացիոն խաղեր, որոնք ուղղված կլինեն ֆինանսական համակարգի կայունությունը խոցող հավանական ռիսկերի բացահայտման և ճգնաժամերի հանգուցալուծման սցենարների մշակմանը:

2014 թվականին Կենտրոնական բանկը շարունակելու է աշխատանքներ իրականացնել ռիսկերի վրա հիմնված վերահսկողության արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ մեթոդաբանության մշակման ուղղությամբ, մասնավորապես՝ նախատեսվում է միասնական վերահսկողական ձեռնարկի, ինչպես նաև դրան կից ուղեցույցների մշակում, ինչի արդյունքում նախադրյալներ կստեղծվեն նվազագույն ռե-

սուրսներով արդյունավետ վերահսկողություն իրականացնելու համար: Ռիսկերի վրա հիմնված վերահսկողության լիարժեք ներդրումը հնարավորություն կտա բարձրացնելու ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ վերահսկողության արդյունավետությունը նվազագույն ռեսուրսներով:

Կարևորելով սպառողների շահերի պաշտպանությունը և ֆինանսական գրագիտությունը՝ 2014 թվականին Կենտրոնական բանկում ստեղծվելու է «Սպառողների շահերի պաշտպանության և ֆինանսական կրթման» կենտրոն, որն ավելի կառուցողական հիմքերի վրա է դնելու Կենտրոնական բանկի ինստիտուցիոնալ կարողությունները: 2014 թվականին շարունակվելու են սպառողների շահերի պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումները՝ տեղերում ստուգումներ և հեռակա վերահսկողություն, օրենսդրական դաշտի կատարելագործում, տարատեսակ կրթական ծրագրերի իրականացում, վերահսկողական գործիքների կատարելագործում, ինչպես նաև վերահսկողական գործունեության արդյունավետությանն ուղղված մի շարք միջոցառումներ:

2014 թվականին Կենտրոնական բանկը կիրականացնի Արժեթղթերի հանձնաժողովների միջազգային կազմակերպության (IOSCO) «Խորհրդատվության, համագործակցության և տեղեկատվության փոխանակման վերաբերյալ բազմակողմ համաձայնության հուշագրին» միանալու հետ կապված ամփոփիչ աշխատանքները: Հուշագրին միանալու արդյունքում Կենտրոնական բանկը լծակ կունենա հուշագիրը ստորագրած՝ արժեթղթերի շուկան կարգավորող մարմիններից հնարավորինս լիակատար աջակցություն, այդ թվում՝ անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալու, որը կնպաստի Կենտրոնական բանկի կողմից արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողության իրականացմանը: Ավելին՝ հաշվի առնելով, որ հուշագրին միացումը հնարավոր է միայն IOSCO-ի՝ արժեթղթերի շուկայի կարգավորման սկզբունքներին համապատասխանության բարձր աստիճանի դեպքում, հուշագրին միացումը միջազգային ասպարեզում կփաստի ՀՀ արժեթղթերի շուկայի թափանցիկության և կարգավորման բարձր մակարդակի մասին:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

Ակտիվներ

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Արժույթ	31.12.11	31.12.12[1]	Փոփոխությունը 31.12.12-31.12.11	31.03.13[1]	Փոփոխությունը 31.03.13-31.12.12	30.06.13[1]	Փոփոխությունը 30.06.13-31.03.13
Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	49186976	55804033	13.5%	51243035	-8.2%	51866478	1.2%
	Ա	39977271	43236865	8.2%	45914671	6.2%	42442765	-7.6%
Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	163077744	179468343	10.1%	182879369	1.9%	170631268	-6.7%
	Ա	110207257	85508263	-22.4%	84366100	-1.3%	104551249	23.9%
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	32552193	17783838	-45.4%	15045766	-15.4%	16879159	12.2%
	Ա	116484718	147226432	26.4%	191335961	30.0%	220734197	15.4%
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	19217784	23393825	21.7%	27317114	16.8%	30403552	11.3%
	Ա	8949708	11605097	29.7%	10044952	-13.4%	11848200	18.0%
Պետական արժեթղթեր		167502233	181248427	8.2%	176194225	-2.8%	186919252	6.1%
Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	13118412	13350485	1.8%	13657285	2.3%	15070974	10.4%
	Ա	11059651	3561	-100.0%	4039	13.4%	148647	3580.3%
Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	150968994	153960455	2.0%	148692004	-3.4%	153904861	3.5%
	Ա	575572682	778448408	35.2%	788269723	1.3%	783958079	-0.5%
Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	281892775	353173803	25.3%	368300037	4.3%	388786654	5.6%
	Ա	142933367	186904734	30.8%	202942503	8.6%	207721039	2.4%
Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	18318595	21312122	16.3%	21014474	-1.4%	21663722	3.1%
	Ա	40808182	42537512	4.2%	49248462	15.8%	53977244	9.6%
Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-26088877	-34530972	32.4%	-40831603	18.2%	-42938259	5.2%
Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	Դ	8319695	8197772	-1.5%	9884419	20.6%	10418536	5.4%
	Ա	7786886	19629901	152.1%	20130443	2.5%	23070940	14.6%
Հիմնական միջոցներ		71873609	80130403	11.5%	79797971	-0.4%	79371581	-0.5%
Այլ արժեթղթեր	Դ	4906770	5450458	11.1%	5135515	-5.8%	5083002	-1.0%
	Ա	53195	230685	333.7%	1313850	469.5%	1535121	16.8%
Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)	Դ	14169433	8318066	-41.3%	8615557	3.6%	7435408	-13.7%
	Ա	9654628	3902863	-59.6%	4617452	18.3%	6913140	49.7%
Այլ ակտիվներ		34218880	91530634	167.5%	104880911	14.6%	88333992	-15.8%
Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**2066722761**	**2477826015**	**19.9%**	**2570014235**	**3.7%**	**2640730800**	**2.8%**

Ակտիվներ

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Արժույթ	30.09.13[1]	Փոփոխությունը 30.09.13-30.06.13	31.12.13[1]	Փոփոխությունը 31.12.13-30.09.13	Փոփոխությունը 31.12.13-31.12.12	
Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	52247027	0.7%	61942108	18.6%	6138074	11.0%
	Ա	46069930	8.5%	48063349	4.3%	4826484	11.2%
Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	181922516	6.6%	223349685	22.8%	43881342	24.5%
	Ա	128469513	22.9%	238814033	85.9%	153305771	179.3%
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	24352714	44.3%	18901750	-22.4%	1117912	6.3%
	Ա	201951125	-8.5%	149589222	-25.9%	2362790	1.6%
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	30808031	1.3%	32306847	4.9%	8913022	38.1%
	Ա	8830990	-25.5%	9065648	2.7%	-2539449	-21.9%
Պետական արժեթղթեր		201322813	7.7%	225674419	12.1%	44425992	24.5%
Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	15196827	0.8%	14879345	-2.1%	1528860	11.5%
	Ա	226671	52.5%	361907	59.7%	358346	10063.1%
Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	162910016	5.9%	181757349	11.6%	27796895	18.1%
	Ա	792875079	1.1%	819290251	3.3%	40841842	5.2%
Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	394464897	1.5%	418961966	6.2%	65788163	18.6%
	Ա	214166880	3.1%	219877460	2.7%	32972725	17.6%
Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	21697316	0.2%	20436487	-5.8%	-875635	-4.1%
	Ա	45952592	-14.9%	48557139	5.7%	6019626	14.2%
Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-42684920	-0.6%	-42985763	0.7%	-8454790	24.5%
Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	Դ	11134035	6.9%	11032398	-0.9%	2834626	34.6%
	Ա	20887235	-9.5%	23623843	13.1%	3993942	20.3%
Հիմնական միջոցներ		80076807	0.9%	83328760	4.1%	3198357	4.0%
Այլ արժեթղթեր	Դ	13311535	161.9%	13776072	3.5%	8325614	152.8%
	Ա	1552556	1.1%	3286275	111.7%	3055590	1324.6%
Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)	Դ	7968243	7.2%	10736554	34.7%	2418488	29.1%
	Ա	6850257	-0.9%	7580015	10.7%	3677152	94.2%
Այլ ակտիվներ		95599447	8.2%	101527272	6.2%	9996638	10.9%
Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**2718160132**	**2.9%**	**2943734392**	**8.3%**	**465908378**	**18.8%**

Հավելված 1. *(շարունակություն)*

Պարտավորություններ

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ		Արժույթ	31.12.11	31.12.12[1]	Փոփոխությունը 31.12.12-31.12.11	31.03.13[1]	Փոփոխությունը 31.03.13-31.12.12	30.06.13[1]	Փոփոխությունը 30.06.13-31.03.13
Բանկերի թղթակցային հաշիվները		Դ	1738927	2922585	68.1%	2077207	-28.9%	1784266	-14.1%
		Ա	6926903	4369337	-36.9%	4110855	-5.9%	5796944	41.0%
Այլ պարտավորություններ բանկերի (ներառյալ՝ ԿԲ) և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		Դ	206196946	249961443	21.2%	248197789	-0.7%	266775453	7.5%
		Ա	399768255	492412214	23.2%	457057826	-7.2%	440049699	-3.7%
Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	107808701	95693645	-11.2%	93614423	-2.2%	92620750	-1.1%
		Ա	138506666	106585451	-23.0%	161508943	51.5%	229283156	42.0%
Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	54285133	65659334	21.0%	63686376	-3.0%	69692391	9.4%
		Ա	75159889	87660435	16.6%	89939879	2.6%	90659338	0.8%
Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	35178714	31988981	-9.1%	37278503	16.5%	34438315	-7.6%
		Ա	93763788	153791344	64.0%	173472549	12.8%	162110973	-6.5%
Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	95163543	143423553	50.7%	156413983	9.1%	166012176	6.1%
		Ա	334353985	447644009	33.9%	488464011	9.1%	493646156	1.1%
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ		Դ	71419471	58306016	-18.4%	57529198	-1.3%	62148735	8.0%
		Ա	10509120	9703040	-7.7%	8199821	-15.5%	7483917	-8.7%
Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ		Դ	5079483	7425843	46.2%	8587278	15.6%	9385283	9.3%
		Ա	10669306	15327712	43.7%	15103345	-1.5%	14073025	-6.8%
Այլ պարտավորություններ		Դ	50209132	72861914	45.1%	60274846	-17.3%	54184536	-10.1%
		Ա	14058832	31372442	123.2%	39063001	24.5%	27396385	-29.9%
Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**1710796794**	**2077109299**	**21.4%**	**2164579835**	**4.2%**	**2227541500**	**2.9%**
Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			233945230	251626537	7.6%	251626818	0.0%	251626818	0.0%
Գլխավոր պահուստ			18642380	20033433	7.5%	20100930	0.3%	22012718	9.5%
Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր						-280		-280	
Չբաշխված շահույթ	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		31424467	42727017	36.0%	4104536	-90.4%	12382498	201.7%
	Նախորդ ժամանակաշրջանի		53950173	65913197	22.2%	108399309	64.5%	105665172	-2.5%
Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**355925967**	**400716716**	**12.6%**	**405434400**	**1.2%**	**413189300**	**1.9%**
Ստացված գրավ			2744589328	3351892668	22.1%	2881454259	-14.0%	3023621522	4.9%
այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			3632040	1721292	-52.6%	2692169	56.4%	2880500	7.0%
Ստացված երաշխավորություն			1901547561	2325723208	22.3%	1843019483	-20.8%	2048945455	11.2%
Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		41627201	49610233	19.2%	46751264	-5.8%	51478841	10.1%
	դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		3616435	4595170	27.1%	3677523	-20.0%	3739258	1.7%
	տոկոսներ		12115595	23906731	97.3%	18773362	-21.5%	21844671	16.4%
Տրամադրված երաշխավորություններ			46232449	7280524	-84.3%	5218597	-28.3%	5584005	7.0%
Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		3622574	2360597	-34.8%	2100048	-11.0%	2132993	1.6%
	այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր		1200050	230000	-80.8%				

Պասիվներ *հազար ՀՀ դրամ*

Ցուցանիշներ		Արժույթ	30.09.13[1]	Փոփոխությունը 30.09.13-30.06.13		31.12.13[1]	Փոփոխությունը 31.12.13-30.09.13		Փոփոխությունը 31.12.13-31.12.12	
Բանկերի թղթակցային հաշիվները		Դ	1468465	-17.7%		1369146	-6.8%		-1553439	-53.2%
		Ա	9409775	62.3%		9034957	-4.0%		4665620	106.8%
Այլ պարտավորություններ բանկերի (ներառյալ՝ ԿԲ) և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		Դ	297120855	11.4%		309201582	4.1%		59240139	23.7%
		Ա	439705501	-0.1%		446330699	1.5%		-46081515	-9.4%
Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	108614101	17.3%		117352041	8.0%		21658397	22.6%
		Ա	173544724	-24.3%		233992849	34.8%		127407398	119.5%
Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	71650181	2.8%		80700124	12.6%		15040790	22.9%
		Ա	88642014	-2.2%		90092068	1.6%		2431633	2.8%
Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	33249279	-3.5%		48618069	46.2%		16629089	52.0%
		Ա	194694370	20.1%		208802452	7.2%		55011108	35.8%
Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	173875484	4.7%		194810556	12.0%		51387003	35.8%
		Ա	519422617	5.2%		546886730	5.3%		99242721	22.2%
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ		Դ	63070124	1.5%		52850527	-16.2%		-5455490	-9.4%
		Ա	7072823	-5.5%		6595958	-6.7%		-3107081	-32.0%
Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ		Դ	10062192	7.2%		10136406	0.7%		2710563	36.5%
		Ա	16106341	14.4%		14951471	-7.2%		-376241	-2.5%
Այլ պարտավորություններ		Դ	48877077	-9.8%		82055916	67.9%		9194002	12.6%
		Ա	32841079	19.9%		33920318	3.3%		2547876	8.1%
Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**2289427000**	**2.8%**		**2487701871**	**8.7%**		**410592572**	**19.8%**
Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			258231709	2.6%		263029751	1.9%		11403214	4.5%
Գլխավոր պահուստ			22077579	0.3%		22655318	2.6%		2621885	13.1%
Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0			0				
Հաշվեկշռից դուրս գրված	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		24744635	99.8%		37928881	53.3%		-4798136	-11.2%
	Նախորդ ժամանակաշրջանի		102578942	-2.9%		98209091	-4.3%		32295894	49.0%
Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**428733132**	**3.8%**		**456032521**	**6.4%**		**55315805**	**13.8%**
Ստացված գրավ			3157951728	4.4%		3825638311	21.1%		473745643	14.1%
այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			1883646	-34.6%		627449	-66.7%		-1093843	-63.5%
Ստացված երաշխավորություն			2128432643	3.9%		3376097555	58.6%		1050374347	45.2%
Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		48036488	-6.7%		66590669	38.6%		16980436	34.2%
	դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		4998177	33.7%		5643898	12.9%		1048727	22.8%
	տոկոսներ		21614938	-1.1%		35718086	65.2%		11811355	49.4%
Տրամադրված երաշխավորություններ			6105953	9.3%		10090738	65.3%		2810214	38.6%
Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		2010888	-5.7%		2069188	2.9%		-291409	-12.3%
	այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր								-230000	-100.0%

Դ - ՀՀ դրամ *Ա – Արտարժույթ*

[1] *Ներառյալ՝ «Համահայկական բանկ» ԲԲԸ:*

Հավելված 2. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը *(%)*

Ակտիվներ

Ցուցանիշներ	Արժույթ	31.12.11	31.12.12[1]	Փոփոխությունը 31.12.12-31.12.11	31.03.13[1]	Փոփոխությունը 31.03.13-31.12.12	30.06.13[1]	Փոփոխությունը 30.06.12-31.03.12	30.09.13[1]	Փոփոխությունը 30.09.13-30.06.13	31.12.13 [1]	Փոփոխությունը 31.12.13-30.09.13	Փոփոխությունը 31.12.13-31.12.12
Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	2.4	2.3	-0.1	2.0	-0.3	2.0	0.0	1.9	0.0	2.1	0.2	-0.1
	Ա	1.9	1.7	-0.2	1.8	0.0	1.6	-0.2	1.7	0.1	1.6	-0.1	-0.1
Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	7.9	7.2	-0.6	7.1	-0.1	6.5	-0.7	6.7	0.2	7.6	0.9	0.3
	Ա	5.3	3.5	-1.9	3.3	-0.2	4.0	0.7	4.7	0.8	8.1	3.4	4.7
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	1.6	0.7	-0.9	0.6	-0.1	0.6	0.1	0.9	0.3	0.6	-0.3	-0.1
	Ա	5.6	5.9	0.3	7.4	1.5	8.4	0.9	7.4	-0.9	5.1	-2.3	-0.9
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	0.9	0.9	0.0	1.1	0.1	1.2	0.1	1.1	0.0	1.1	0.0	0.2
	Ա	0.4	0.5	0.0	0.4	-0.1	0.4	0.1	0.3	-0.1	0.3	0.0	-0.2
Պետական արժեթղթեր		8.1	7.3	-0.8	6.9	-0.5	7.1	0.2	7.4	0.3	7.7	0.3	0.4
Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0.6	0.5	-0.1	0.5	0.0	0.6	0.0	0.6	0.0	0.5	-0.1	0.0
	Ա	0.5	0.0	-0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	7.3	6.2	-1.1	5.8	-0.4	5.8	0.0	6.0	0.2	6.2	0.2	0.0
	Ա	27.8	31.4	3.6	30.7	-0.7	29.7	-1.0	29.2	-0.5	27.8	-1.3	-3.6
Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	13.6	14.3	0.6	14.3	0.1	14.7	0.4	14.5	-0.2	14.2	-0.3	0.0
	Ա	6.9	7.5	0.6	7.9	0.4	7.9	0.0	7.9	0.0	7.5	-0.4	-0.1
Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	0.9	0.9	0.0	0.8	0.0	0.8	0.0	0.8	0.0	0.7	-0.1	-0.2
	Ա	2.0	1.7	-0.3	1.9	0.2	2.0	0.1	1.7	-0.4	1.6	0.0	-0.1
Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.3	-1.4	-0.1	-1.6	-0.2	-1.6	0.0	-1.6	0.1	-1.5	0.1	-0.1
Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	Դ	0.4	0.3	-0.1	0.4	0.1	0.4	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.0
	Ա	0.4	0.8	0.4	0.8	0.0	0.9	0.1	0.8	-0.1	0.8	0.0	0.0
Հիմնական միջոցներ		3.5	3.2	-0.2	3.1	-0.1	3.0	-0.1	2.9	-0.1	2.8	-0.1	-0.4
Այլ արժեթղթեր	Դ	0.2	0.2	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.5	0.3	0.5	0.0	0.2
	Ա	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1
Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)	Դ	0.7	0.3	-0.3	0.3	0.0	0.3	-0.1	0.3	0.0	0.4	0.1	0.0
	Ա	0.5	0.2	-0.3	0.2	0.0	0.3	0.1	0.3	0.0	0.3	0.0	0.1
Այլ ակտիվներ		1.7	3.7	2.0	4.1	0.4	3.3	-0.7	3.5	0.2	3.4	-0.1	-0.2
Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**100.0**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**0.0**

Պասիվներ

Ցուցանիշներ	Արժույթ	31.12.11	31.12.12[1]	Փոփոխությունը 31.12.12-31.12.11	31.03.13[1]	Փոփոխությունը 31.03.13-31.12.12	30.06.13[1]	Փոփոխությունը 30.06.12-31.03.12	30.09.13[1]	Փոփոխությունը 30.09.13-30.06.13	31.12.13 [1]	Փոփոխությունը 31.12.13-30.09.13	Փոփոխությունը 31.12.13-31.12.12
Բանկերի թղթակցային հաշիվները	Դ	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	-0.1
	Ա	0.4	0.2	-0.2	0.2	0.0	0.3	0.1	0.4	0.2	0.4	0.0	0.2
Այլ պարտավորություններ բանկերի (ներառյալ՝ ԿԲ) և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	12.1	12.0	0.0	11.5	-0.6	12.0	0.5	13.0	1.0	12.4	-0.5	0.4
	Ա	23.4	23.7	0.3	21.1	-2.6	19.8	-1.4	19.2	-0.5	17.9	-1.3	-5.8
Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ	Դ	6.3	4.6	-1.7	4.3	-0.3	4.2	-0.2	4.7	0.6	4.7	0.0	0.1
	Ա	8.1	5.1	-3.0	7.5	2.3	10.3	2.8	7.6	-2.7	9.4	1.8	4.3
Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	Դ	3.2	3.2	0.0	2.9	-0.2	3.1	0.2	3.1	0.0	3.2	0.1	0.1
	Ա	4.4	4.2	-0.2	4.2	-0.1	4.1	-0.1	3.9	-0.2	3.6	-0.3	-0.6
Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ	Դ	2.1	1.5	-0.5	1.7	0.2	1.5	-0.2	1.5	-0.1	2.0	0.5	0.4
	Ա	5.5	7.4	1.9	8.0	0.6	7.3	-0.7	8.5	1.2	8.4	-0.1	1.0
Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ	Դ	5.6	6.9	1.3	7.2	0.3	7.5	0.2	7.6	0.1	7.8	0.2	0.9
	Ա	19.5	21.6	2.0	22.6	1.0	22.2	-0.4	22.7	0.5	22.0	-0.7	0.4
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	Դ	4.2	2.8	-1.4	2.7	-0.1	2.8	0.1	2.8	0.0	2.1	-0.6	-0.7
	Ա	0.6	0.5	-0.1	0.4	-0.1	0.3	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	-0.2
Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ	Դ	0.3	0.4	0.1	0.4	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.0
	Ա	0.6	0.7	0.1	0.7	0.0	0.6	-0.1	0.7	0.1	0.6	-0.1	-0.1
Այլ պարտավորություններ	Դ	2.9	3.5	0.6	2.8	-0.7	2.4	-0.4	2.1	-0.3	3.3	1.2	-0.2
	Ա	0.8	1.5	0.7	1.8	0.3	1.2	-0.6	1.4	0.2	1.4	-0.1	-0.1
Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ		**100.0**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**0.0**
Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		65.7	62.8	-2.9	62.1	-0.7	60.9	-1.2	60.2	-0.7	57.7	-2.6	-5.1
Գլխավոր պահուստ		5.2	5.0	-0.2	5.0	0.0	5.3	0.4	5.1	-0.2	5.0	-0.2	0.0
Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Չբաշխված շահույթ (վնաս) — Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		8.8	10.7	1.8	1.0	-9.7	3.0	2.0	5.8	2.8	8.3	2.5	-2.3%
Չբաշխված շահույթ (վնաս) — Նախորդ ժամանակաշրջանի		15.2	16.4	1.3	26.7	10.3	25.6	-1.2	23.9	-1.6	21.5	-2.4	5.1%
Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**100.0**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**100.0**	**x**	**0.0**

Դ - ՀՀ դրամ Ա – Արտարժույթ

[1] Ներառյալ՝ «Համահայկական բանկ» ԲԲԸ:

Հավելված 3. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի նորմատիվային կապիտալի հաշիվների փոփոխությունը

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Մեծությունը ժամանակաշրջանի սկզբին	Փոփոխություն ժամանակաշրջանի ընթացքում	Մեծությունը ժամանակաշրջանի վերջին
Ընդհանուր կապիտալ	375401623	55379199	430780822
Հիմնական կապիտալ	338877312	35210971	374088282
Կանոնադրական կապիտալ	244126537	11403213	255529750
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)	6829217	-472349	6356868
Գլխավոր պահուստ	20033433	2621885	22655318
Չբաշխված շահույթ	109012521	27415311	136427832
Հիմնական կապիտալից նվազեցվող գումարներ, այդ թվում՝	34295179	6229439	40524619
Երկարաժամկետ ստորադաս փոխատվություններ	0	0	0
Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր	0	0	0
Ոչ նյութական ակտիվներ (բացի Կանոնակարգ 2-ով նախատեսված բացառությունների)	782987	856592	1639579
Այլ բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և Կանոնակարգ 2-ով նախատեսված՝ այլ անձանց կանոնադրական կապիտալներում ներդրումներ	982073	0	982073
Բանկային գործունեության համար չօգտագործվող նյութական ակտիվներ և դրանց վրա կատարված կապիտալ ներդրումներ	22161788	3708405	25870194
Բանկային գործունեության համար օգտագործվող նյութական ակտիվների և դրանց վրա կատարված կապիտալ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի, հիմնական կապիտալի հաշվեկշռային մեծության՝ Կանոնակարգ 2-ով նախատեսված սահմանաչափը գերազանցող մասը	5274747	147628	5422375
Բանկի կողմից վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ ներդրումներ	4508838	1248506	5757344
Այլ առևտրային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալում կատարված ներդրումներ՝ ըստ Կանոնակարգ 2-ի 28.1-րդ կետի	584746	-95031	489715
Լրացուցիչ կապիտալ	36524311	21386898	57911209
Բանկի գործունեության համար անհրաժեշտ սեփական շենքերի և շինությունների վերագնահատման պահուստ	12517919	260048	12777967
Հաշվեկշռի միավորման ընթացքում առաջացած արտարժութային տարբերությունների պահուստ	0	0	0
Բանկի կողմից ներգրավված երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություններ	21785203	7289084	29074287
Այլ պահուստներ (բացի Կանոնակարգ 2-ով նախատեսված բացառությունների)	2221188	13837767	16058955

Հավելված 4. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կանոնադրական կապիտալում ոչ ռեզիդենտների մասնակցությունը

Ցուցանիշներ	31.12.10	Փոփոխությունը 31.12.11-31.12.10 ընթացքում	31.12.11	Փոփոխությունը 31.12.12-31.12.11 ընթացքում	31.12.12[1]	Փոփոխությունը 31.12.13-31.12.12 ընթացքում	31.12.13[1]
Կանոնադրական կապիտալը *(հազար ՀՀ դրամ)*	191371880	34713225	226085105	16920828	243005933	10055691	253061623
այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտներ *(հազար ՀՀ դրամ)*	151013348	18747478	169760826	8481169	178241995	10629101	188871096
ոչ ռեզիդենտների տես. կշիռը *(%)*	78.91	-3.82%	75.09	-1.74	73.35	1.29	74.63

[1] *Ներառյալ «Համահայկական բանկ» ԲԲԸ:*

Հավելված 5. ՀՀ տարածքում գործող բանկերի եկամուտները և ծախսերը

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.12.11	31.12.12	Փոփոխություն 31.12.12-31.12.11	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13[1]	Փոփոխություն 31.12.13-31.12.12
	1	2	3	4	5	6	7	8
Թղթակցային հաշիվներից	133670	150398	12.5%	47973	90159	170616	212569	41.3%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված միջոցներից	699027	1322218	89.2%	296726	428817	481095	576989	-56.4%
Առևտրային բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներից ստացված տոկոսներ	3198372	5039993	57.6%	1070857	2338051	3665490	4805082	-4.7%
Տնտեսությանը տրված վարկերից	137026369	156561502	14.3%	39998401	83072344	126428499	171084589	9.3%
Օվերդրաֆտից ստացված տոկոսներ	2248059	22202644	887.6%	7096789	14120171	21176080	28075331	26.5%
Վարկային քարտերից ստացված տոկոսներ	6960846	10435562	49.9%	3514404	7472361	11789185	16274242	55.9%
Պետական արժեթղթերից ստացված տոկոսներ	13370230	17060909	27.6%	4802432	9764845	15186235	20922268	22.6%
Ռեպո համաձայնագրերից	3641804	4133907	13.5%	934979	1953053	3056033	4110361	-0.6%
Այլ տոկոսային եկամուտներ	8205410	9109733	11.0%	2177031	4479769	6678781	8894997	-2.4%
Ընդամենը տոկոսային եկամուտներ	**175483787**	**226016866**	**28.8%**	**59939592**	**123719570**	**188632014**	**254956428**	**12.8%**

[1] *Ներառյալ՝ «Համահայկական բանկ» ԲԲԸ*

	1	2	3	4	5	6	7	8
Թղթակցային հաշիվների դիմաց վճարված տոկոսներ	84151	1023847	1116.7%	15285	30534	58735	71305	-93.0%
Բանկային հաշիվների ու ցպահանջ ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	3496244	4094127	17.1%	1070014	2156953	3163121	4379589	7.0%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ներգրավված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	6513908	9434663	44.8%	2997767	6128064	9491228	12568876	33.2%
Ռեպո համաձայնագրերի դիմաց	1002955	960661	-4.2%	76441	161411	218295	276904	-71.2%
Առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	16732500	23893853	42.8%	7353047	12813137	19099693	25178013	5.4%
Ժամկետային ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	36931825	53693135	45.4%	16532361	34495026	53135802	73009943	36.0%
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	5374980	8374721	55.8%	2345422	4706746	7180502	9589359	14.5%
Տոկոսային ծախսեր ավանդների ապահովագրության դիմաց	968713	1165338	20.3%	344409	710181	1091152	1485617	27.5%
Այլ տոկոսային ծախսեր	10357372	8524956	-17.7%	1986379	4256551	6444290	8560061	0.4%
Ընդամենը տոկոսային ծախսեր	**81462648**	**111165301**	**36.5%**	**32721125**	**65458603**	**99882818**	**135119667**	**21.5%**
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	***94021139***	***114851565***	***22.2%***	***27218467***	***58260967***	***88749196***	***119836761***	***4.3%***
Ստացված միջնորդավճարներ	23011093	25344952	10.1%	7051931	13620168	21709626	30934726	22.1%
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից ստացված եկամուտներ	1478961	1425614	-3.6%	351966	691406	1067854	1477896	3.7%
Ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտներ	-315863	794039	-351.4%	906947	6307	1016039	1004975	26.6%
Ֆակտորինգից ստացված զուտ եկամուտներ	3218649	910729	-71.7%	277317	638938	1079429	1633271	79.3%
Այլ կազմակերպություններում ներդրումներից ստացված եկամուտներ	419402	22574	-94.6%	1815	3769	14818	16310	-27.7%
Արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	2197732	5362621	144.0%	18085	-225955	27592	1041462	-80.6%
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	13685861	14573091	6.5%	2794516	6768001	10604628	14812439	1.6%
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված դրական (բացասական) փոխարժեքային տարբերություն	51866	-1702457	-3382.4%	-695486	-112223	-496025	-477368	-72.0%
Հիմնական միջոցների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	83838	-394459	-570.5%	-185244	-392131	-381008	-586035	48.6%
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտներ	-309351	-1082	-99.7%	0	0	0	-11299	944.3%
Ստացված տույժեր, տուգանքներ	4622126	9663900	109.1%	3346449	7529346	9801064	13525483	40.0%
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտներ	441164	651054	47.6%	669893	1505514	2333674	4013318	516.4%
Ընդամենը ոչ տոկոսային եկամուտներ	**48585478**	**56650576**	**16.6%**	**14538189**	**30033140**	**46777691**	**67385178**	**18.9%**
Հաշվարկված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ (տրված այլ փոխհատուցումներ և սոցիալական պահանջների ֆինանսավորում)	35182735	40487542	15.1%	11721205	24728122	36879767	50885134	25.7%
Գործուղման ծախսեր	777202	772278	-0.6%	98159	303387	469036	720805	-6.7%
Հատկացումներ Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին	3286875	3713775	13.0%	56166	118117	183254	249544	-93.3%
Հարկեր, տուրքեր և այլ պարտադիր վճարներ	2315297	2803004	21.1%	764729	1610742	2512394	3445912	22.9%
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	9370246	10947372	16.8%	2832113	5787404	8747485	11812655	7.9%
Բանկի շենքի և այլ հիմնական միջոցների վարձակալության վճար	4530357	5422979	19.7%	1516837	3061369	4536892	6127521	13.0%
Գովազդային, ներկայացուցչական ծախսեր	3923117	4195149	6.9%	953438	2012921	2910637	4426527	5.5%

	1	2	3	4	5	6	7	8
Գրասենյակային և տպագրական ծախսեր	1028696	1135304	10.4%	258289	538693	789530	1145566	0.9%
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	1085636	1107752	2.0%	268938	603946	871914	1254944	13.3%
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	1144741	1362246	19.0%	356761	755202	1146840	1606289	17.9%
Տրանսպորտային ծախսեր	648485	758748	17.0%	169758	349992	535203	744333	-1.9%
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	2130966	2149034	0.8%	524566	1061819	1604788	2151365	0.1%
Վճարված տույժեր, տուգանքներ	61041	66744	9.3%	31324	45593	89240	137681	106.3%
Ուսուցման ծախսեր	455537	463375	1.7%	62217	151712	254360	410614	-11.4%
Այլ ոչ տոկոսային ծախսեր	15651025	21800507	39.3%	4765961	10036583	15532742	21607984	-0.9%
Ընդամենը ոչ տոկոսային ծախսեր	**81591956**	**97145781**	**19.1%**	**24380461**	**51165602**	**77064082**	**106726874**	**9.9%**
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	***-33006478***	***-40495205***	***22.7%***	***-9842272***	***-21132462***	***-30286391***	***-39341696***	***-2.8%***
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստին	22682915	26274761	15.8%	7358344	15101683	22004342	29986311	14.1%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստին	56614484	117128015	106.9%	47768545	117354856	140650586	176926241	51.1%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստին	2965	1127	-62.0%	20	27	7343	9425	736.3%
Բանկային երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների պահուստներին	7082870	6475770	-8.6%	1222340	13393026	14520132	16077458	148.3%
Ընդամենը հատկացումներ	**86383234**	**149879673**	**73.5%**	**56349249**	**145849592**	**177182403**	**222999435**	**48.8%**
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստից	19427960	20948954	7.8%	6177033	15000653	21465079	28770603	37.3%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստից	42116618	102382190	143.1%	36826362	96496474	113858125	147215698	43.8%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստից	21175	25125	18.7%	0	11191	12707	14697	-41.5%
Բանկային երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների պահուստներից	6663042	6656016	-0.1%	1454792	13470345	14556143	15841747	138.0%
Ընդամենը վերադարձ	**68228795**	**130012285**	**90.6%**	**44458187**	**124978663**	**149892054**	**191842745**	**47.6%**
Զուտ մասհանումներ	***18154439***	***19867388***	***9.4%***	***11891062***	***20870929***	***27290349***	***31156690***	***56.8%***
Շահույթ մինչև հարկվելը	**42851751**	**54488972**	**27.2%**	**5485133**	**16257576**	**31172456**	**49338375**	**-9.5%**
Շահութահարկ	9668299	12064810	24.8%	1492413	4112617	6816639	11157087	-7.5%
Զուտ շահույթ	**33183452**	**42424162**	**27.8%**	**3992720**	**12144959**	**24355817**	**38181288**	**-10.0%**
Հաշվարկված շահաբաժիններ	196070	0	0.0%	0	0	0	340460	100.0%
Չբաշխված շահույթ	**32987382**	**42424162**	**28.6%**	**3992720**	**12144959**	**24355817**	**37840828**	**-10.8%**

Հավելված 6. ՀՀ բանկային համակարգի եկամտաբերությունն ըստ ակտիվների և եկամտաբերությունն ըստ կապիտալի

Ցուցանիշներ	2009	2010	2011	2012	2013
Եկամտաբերություն ըստ ակտիվների					
Բանկային համակարգ	0.74%	2.10%	1.80%	1.90%	1.44%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.10%	0.42%	0.26%	0.18%	0.27%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	3.20%	4.24%	5.16%	3.82%	3.71%
Եկամտաբերություն ըստ կապիտալի					
Բանկային համակարգ	3.43%	10.30%	9.79%	11.40%	9.07%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.20%	2.64%	0.91%	0.86%	1.14%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	19.80%	24.30%	24.34%	25.87%	22.84%

Հավելված 7. ՀՀ բանկային համակարգի վարկային ներդրումները

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2011					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	178905331	200796570	349875220	632480788	528780551	833277357
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	159760380	194623561	347737066	626991165	507497446	821614726
այդ թվում՝ վարկեր	107203236	137460959	329901944	603749355	437105180	741210314
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	25162353	43172706	0	10373355	25162353	53546061
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	16663515	2863966	2127652	5484370	18791167	8348336
այդ թվում՝ վարկեր	66468	2863967	196952	5484370	263420	8348337
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	6047369	0	0	0	6047369	0
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	2481436	3309043	10502	5252	2491938	3314295
այդ թվում՝ վարկեր	2076972	3118781	10502	0	2087474	3118781
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	10844441	38446697	2456797	16203503	13301238	54650200
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	10799046	38439243	511297	16203503	11310343	54642746
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0	0	1945500	0	1945500	0
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	45395	7454	0	0	45395	7454
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	165960213	157162850	349519100	621464307	515479313	778627157
3.1 արդյունաբերություն	9160887	43465906	52916766	163026373	62077653	206492279
հանքագործական	1227557	13193385	2602309	6526669	3829866	19720054
էներգետիկա	3101959	6620794	12362533	55429535	15464491	62050329
սննդի	2910195	9862664	22716523	54540674	25626719	64403338
թեթև	239921	706217	3569113	8250201	3809034	8956418
քիմիական	11202	613832	186666	6360250	197868	6974082
շինանյութերի	733441	6309453	6068588	18170915	6802029	24480368
թանկարժեք իրերի	21761	335021	1444947	3424777	1466708	3759798
մետալուրգիա	0	3587887	0	1109085	0	4696972
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	418863	358883	573198	3847234	992061	4206117
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	495988	1877770	3392889	5367033	3888877	7244802
3.2 գյուղատնտեսություն	2806181	9961284	19975166	40697207	22781347	50658491
3.3 շինարարություն	3700584	9656626	15590750	67026116	19291333	76682742
3.4 տրանսպորտ և կապ	529999	9608571	5467046	26920645	5997045	36529216
3.5 առևտուր	9881734	35343451	62267269	168227579	72149004	203571030
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1272708	4856931	20660915	37908600	21933622	42765531
3.7 ֆինանսական հատված	50828669	35199848	423820	9681242	51252489	44881090
3.8 սպառողական վարկեր	84572817	3780521	103301057	25722335	187873874	29502856
3.9 հիփոթեքային վարկեր	782193	1007218	60246744	48263398	61028937	49270616
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	2424441	4282494	8669568	33990813	11094008	38273307

Հավելված 7. *(շարունակություն)*

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2012					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	208813062	255877525	377459448	813554966	586272509	1069432491
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	177013000	224982866	377043584	806508018	554056584	1031490883
այդ թվում՝ վարկեր	142681543	186454930	374472155	793412701	517153698	979867630
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	8930472	37173834	900000	9510139	9830472	46683973
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	27945287	26300573	239075	7046948	28184361	33347521
այդ թվում՝ վարկեր	11330006	21847472	239075	7046948	11569080	28894420
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	2738215	4439380	0	0	2738215	4439380
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	3854775	4594086	176789	0	4031564	4594086
այդ թվում՝ վարկեր	3715412	4594086	176789	0	3892201	4594086
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	11973289	23369934	701606	20038310	12674895	43408244
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	11951755	23213295	690506	20038310	12642261	43251605
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	11428	13721	11100	0	22528	13721
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	10106	142918	0	0	10106	142918
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	187399145	202376658	386198469	823647589	573597614	1026024247
3.1 արդյունաբերություն	17955097	44627958	48711078	262369787	66666174	306997744
հանքագործական	438831	10665402	2264506	67718804	2703337	78384206
էներգետիկա	12437477	11597905	9301440	76357063	21738917	87954968
սննդի	3182162	16206830	23239013	63668182	26421176	79875012
թեթև	236116	1275786	3661015	7647144	3897131	8922930
քիմիական	163722	107951	600021	7394025	763743	7501976
շինանյութերի	715054	1954808	5634386	21934541	6349440	23889349
թանկարժեք իրերի	16848	353054	243567	3470440	260415	3823494
մետալուրգիա	76	416334	4140	4009579	4216	4425913
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	260025	254650	434053	3189148	694078	3443798
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	504785	1795238	3328936	6980861	3833721	8776098
3.2 գյուղատնտեսություն	3370216	12313776	27172370	45105797	30542586	57419573
3.3 շինարարություն	3176830	12837833	13410311	70668374	16587141	83506207
3.4 տրանսպորտ և կապ	874865	5075530	5752251	27944576	6627116	33020107
3.5 առևտուր	13502901	52728132	61650582	193099291	75153482	245827423
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	995595	4804849	21006382	60130754	22001977	64935603
3.7 ֆինանսական հատված	31632128	35917966	2634986	12246414	34267114	48164380
3.8 սպառողական վարկեր	111104294	9813508	133712688	40855334	244816982	50668842
3.9 հիփոթեքային վարկեր	613009	946246	63711980	62112772	64324990	63059018
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	4174210	23310860	8435842	49114490	12610051	72425350

Հավելված 7. *(շարունակություն)*

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2013					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	229351789	227553533	464247374	900519915	693599163	1128073448
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	185774004	183620866	458543054	872756025	644317059	1056376891
այդ թվում՝ վարկեր	136639575	158978600	451253846	863891284	587893421	1022869884
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	15488038	19748749	1000000	5729665	16488038	25478414
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	37417264	29862398	5238897	27140437	42656161	57002835
այդ թվում՝ վարկեր	24111474	27225737	5238897	27140437	29350371	54366174
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	498299	2636660	0	0	498299	2636660
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	6160520	14070270	465423	623453	6625943	14693723
այդ թվում՝ վարկեր	6098758	14069807	465423	623453	6564181	14693260
ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	12740283	23144260	609434	22779254	13349717	45923514
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	9819208	21294897	600262	22779254	10419470	44074151
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2886989	770645	9171	0	2896160	770645
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	34086	1078718	0	0	34086	1078718
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	212470502	219299481	538589118	1157011511	751059620	1376310993
3.1 արդյունաբերություն	15634132	49556720	55176041	244604339	70810173	294161058
հանքագործական	83030	13305111	4297411	21510604	4380441	34815715
էներգետիկա	12016677	11921553	18002792	88360870	30019470	100282423
սննդի	2185194	15175121	20252077	67633402	22437270	82808523
թեթև	230247	732403	2915336	13364603	3145583	14097006
քիմիական	13192	200464	634228	7088453	647420	7288917
շինանյութերի	611846	1410062	5284584	23074585	5896430	24484647
թանկարժեք իրերի	4590	535312	267562	1360110	272152	1895422
մետալուրգիա	1107	2352712	3119	3531448	4226	5884160
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	182557	70938	371464	6481394	554021	6552332
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	305694	3853043	3147467	12198870	3453161	16051913
3.2 գյուղատնտեսություն	664858	10003521	42539599	50014487	43204458	60018008
3.3 շինարարություն	10863071	12507602	10704101	75332957	21567172	87840559
3.4 տրանսպորտ և կապ	4481383	9996615	5729300	25223222	10210683	35219837
3.5 առևտուր	24080811	48615079	61302525	218325986	85383336	266941065
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	398331	3597216	15600959	72203984	15999291	75801200
3.7 ֆինանսական հատված	46832044	16451553	3056139	11816543	49888183	28268096
3.8 սպառողական վարկեր	90068187	9176790	209971117	56375527	300039305	65552317
3.9 հիփոթեքային վարկեր	356325	664875	67235707	74940340	67592032	75605215
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	3457226	9172791	12097589	83569787	15554815	92742578

Հավելված 8. ՀՀ բանկային համակարգի վարկային ներդրումները

Ցուցանիշներ	2011					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	13.7%	13.6%	28.3%	44.4%	42.0%	58.0%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	11.1%	12.6%	28.0%	42.9%	39.1%	55.4%
այդ թվում՝ վարկեր	8.3%	7.7%	27.5%	41.7%	35.8%	49.3%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1.7%	4.8%	0.0%	1.0%	1.7%	5.8%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2.7%	1.8%	0.0%	0.5%	2.7%	2.4%
այդ թվում՝ վարկեր	0.2%	1.0%	0.0%	0.5%	0.2%	1.5%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.6%	0.1%	0.0%	0.0%	0.6%	0.1%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.2%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%	0.2%
այդ թվում՝ վարկեր	0.2%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%	0.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1.2%	4.3%	0.1%	1.1%	1.2%	5.4%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.1%	3.5%	0.1%	1.1%	0.1%	4.6%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	1.1%	0.8%	0.0%	0.0%	1.1%	0.8%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	12.5%	9.3%	28.3%	43.3%	40.8%	52.6%
3.1 արդյունաբերություն	0.6%	1.6%	4.5%	13.3%	5.0%	14.9%
հանքագործական	0.0%	0.1%	0.4%	0.9%	0.4%	1.0%
էներգետիկա	0.2%	0.1%	0.8%	3.6%	1.0%	3.6%
սննդի	0.2%	0.7%	1.9%	4.9%	2.1%	5.6%
թեթև	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.2%	0.4%
քիմիական	0.0%	0.1%	0.0%	0.5%	0.0%	0.6%
շինանյութերի	0.1%	0.1%	0.4%	1.3%	0.6%	1.3%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.0%	0.3%	0.4%	0.3%	0.4%
մետալուրգիա	0.0%	0.2%	0.0%	0.7%	0.0%	0.9%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	0.1%	0.4%	0.7%	0.4%	0.9%
3.2 գյուղատնտեսություն	0.0%	1.0%	0.7%	3.4%	0.7%	4.4%
3.3 շինարարություն	0.3%	0.6%	1.5%	4.9%	1.8%	5.5%
3.4 տրանսպորտ և կապ	0.1%	0.2%	0.8%	1.4%	0.9%	1.6%
3.5 առևտուր	0.8%	2.6%	5.3%	9.3%	6.1%	11.9%
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.1%	0.2%	1.3%	2.3%	1.4%	2.6%
3.7 ֆինանսական հատված	3.9%	2.3%	0.1%	0.6%	3.9%	2.9%
3.8 սպառողական վարկեր	6.2%	0.3%	8.0%	1.5%	14.2%	1.8%
3.9 հիփոթեքային վարկեր	0.1%	0.1%	5.1%	3.3%	5.2%	3.4%
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	0.4%	0.5%	1.1%	3.0%	1.5%	3.5%

Հավելված 8. *(շարունակություն)*

Ցուցանիշներ	2012					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	12.6%	15.5%	22.8%	49.1%	35.4%	64.6%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	10.7%	13.6%	22.8%	48.7%	33.5%	62.3%
այդ թվում՝ վարկեր	8.6%	11.3%	22.6%	47.9%	31.2%	59.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.5%	2.2%	0.1%	0.6%	0.6%	2.8%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	1.7%	1.6%	0.0%	0.4%	1.7%	2.0%
այդ թվում՝ վարկեր	0.7%	1.3%	0.0%	0.4%	0.7%	1.7%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.2%	0.3%	0.0%	0.0%	0.2%	0.3%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.2%	0.3%	0.0%	0.0%	0.2%	0.3%
այդ թվում՝ վարկեր	0.2%	0.3%	0.0%	0.0%	0.2%	0.3%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.7%	1.4%	0.0%	1.2%	0.8%	2.6%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.7%	1.4%	0.0%	1.2%	0.8%	2.6%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	11.3%	12.2%	23.3%	49.7%	34.6%	62.0%
3.1 արդյունաբերություն	1.1%	2.7%	2.9%	15.8%	4.0%	18.5%
հանքագործական	0.0%	0.6%	0.1%	4.1%	0.2%	4.7%
էներգետիկա	0.8%	0.7%	0.6%	4.6%	1.3%	5.3%
սննդի	0.2%	1.0%	1.4%	3.8%	1.6%	4.8%
թեթև	0.0%	0.1%	0.2%	0.5%	0.2%	0.5%
քիմիական	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.5%
շինանյութերի	0.0%	0.1%	0.3%	1.3%	0.4%	1.4%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.2%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.3%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.2%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	0.1%	0.2%	0.4%	0.2%	0.5%
3.2 գյուղատնտեսություն	0.2%	0.7%	1.6%	2.7%	1.8%	3.5%
3.3 շինարարություն	0.2%	0.8%	0.8%	4.3%	1.0%	5.0%
3.4 տրանսպորտ և կապ	0.1%	0.3%	0.3%	1.7%	0.4%	2.0%
3.5 առևտուր	0.8%	3.2%	3.7%	11.7%	4.5%	14.8%
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.1%	0.3%	1.3%	3.6%	1.3%	3.9%
3.7 ֆինանսական հատված	1.9%	2.2%	0.2%	0.7%	2.1%	2.9%
3.8 սպառողական վարկեր	6.7%	0.6%	8.1%	2.5%	14.8%	3.1%
3.9 հիփոթեքային վարկեր	0.0%	0.1%	3.8%	3.8%	3.9%	3.8%
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	0.3%	1.4%	0.5%	3.0%	0.8%	4.4%

Հավելված 8. *(շարունակություն)*

Ցուցանիշներ	2013					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի		Ընդամենը	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	12.6%	12.5%	25.5%	49.4%	38.1%	61.9%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ	10.2%	10.1%	25.2%	47.9%	35.4%	58.0%
այդ թվում՝ վարկեր	7.5%	8.7%	24.8%	47.4%	32.3%	56.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.9%	1.1%	0.1%	0.3%	0.9%	1.4%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2.1%	1.6%	0.3%	1.5%	2.3%	3.1%
այդ թվում՝ վարկեր	1.3%	1.5%	0.3%	1.5%	1.6%	3.0%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.3%	0.8%	0.0%	0.0%	0.4%	0.8%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	0.8%	0.0%	0.0%	0.4%	0.8%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.7%	1.3%	0.0%	1.3%	0.7%	2.5%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.5%	1.2%	0.0%	1.3%	0.6%	2.4%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	11.7%	12.0%	29.6%	63.5%	41.2%	75.6%
3.1 արդյունաբերություն	0.9%	2.7%	3.0%	13.4%	3.9%	16.1%
հանքագործական	0.0%	0.7%	0.2%	1.2%	0.2%	1.9%
էներգետիկա	0.7%	0.7%	1.0%	4.9%	1.6%	5.5%
սննդի	0.1%	0.8%	1.1%	3.7%	1.2%	4.5%
թեթև	0.0%	0.0%	0.2%	0.7%	0.2%	0.8%
քիմիական	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.4%
շինանյութերի	0.0%	0.1%	0.3%	1.3%	0.3%	1.3%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%
մետալուրգիա	0.0%	0.1%	0.0%	0.2%	0.0%	0.3%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.4%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	0.2%	0.2%	0.7%	0.2%	0.9%
3.2 գյուղատնտեսություն	0.0%	0.5%	2.3%	2.7%	2.4%	3.3%
3.3 շինարարություն	0.6%	0.7%	0.6%	4.1%	1.2%	4.8%
3.4 տրանսպորտ և կապ	0.2%	0.5%	0.3%	1.4%	0.6%	1.9%
3.5 առևտուր	1.3%	2.7%	3.4%	12.0%	4.7%	14.7%
3.6 հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0%	0.2%	0.9%	4.0%	0.9%	4.2%
3.7 ֆինանսական հատված	2.6%	0.9%	0.2%	0.6%	2.7%	1.6%
3.8 սպառողական վարկեր	4.9%	0.5%	11.5%	3.1%	16.5%	3.6%
3.9 հիփոթեքային վարկեր	0.0%	0.0%	3.7%	4.1%	3.7%	4.2%
3.10 տնտեսության այլ ճյուղեր	0.2%	0.5%	0.7%	4.6%	0.9%	5.1%

Հավելված 9. Առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը

31.12.2013 թ. դրությամբ	Բանկ 1	Բանկ 2	Բանկ 3	Բանկ 4	Բանկ 5	Բանկ 6	Բանկ 7	Բանկ 8	Բանկ 9	Բանկ 10	Բանկ 11
Առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի											
1. արդյունաբերություն	22.2%	25.2%	9.0%	28.1%	13.4%	17.8%	28.7%	3.5%	8.8%	7.6%	15.5%
հանքագործական	8.5%	0.8%	0.2%	4.1%	5.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1.2%	0.0%
էներգետիկա	2.6%	3.6%	1.6%	8.3%	4.3%	6.2%	4.9%	0.2%	3.0%	3.3%	3.4%
սննդի	4.7%	8.0%	3.3%	7.7%	1.8%	4.1%	19.1%	0.9%	2.8%	1.8%	6.7%
թեթև	0.4%	9.6%	1.4%	0.3%	0.0%	1.5%	0.8%	0.4%	1.1%	0.3%	2.5%
քիմիական	2.0%	0.1%	0.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%
շինանյութերի	0.9%	0.7%	1.0%	6.7%	1.5%	1.1%	1.2%	0.9%	1.0%	0.3%	1.5%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.4%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	2.2%	0.4%	0.0%	0.3%	0.2%
մետալուրգիա	3.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0%	0.4%	0.2%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.1%	0.0%	0.2%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	1.7%	0.0%	0.8%	0.0%	4.8%	0.4%	0.4%	0.7%	0.2%	0.8%
2. գյուղատնտեսություն	3.3%	1.3%	0.4%	1.8%	4.6%	4.8%	0.2%	0.0%	0.8%	1.9%	1.4%
անասնապահություն	2.2%	0.6%	0.1%	0.1%	1.2%	1.3%	0.1%	0.0%	0.7%	0.8%	0.5%
բուսաբուծություն	1.1%	0.7%	0.3%	1.7%	3.4%	3.4%	0.2%	0.0%	0.1%	1.1%	0.9%
3. շինարարություն	13.3%	0.6%	3.6%	6.0%	6.3%	1.8%	10.8%	0.2%	3.7%	10.7%	2.9%
4. տրանսպորտ և կապ	6.9%	0.5%	1.2%	6.7%	0.7%	0.4%	4.0%	13.8%	2.6%	4.6%	2.3%
5. առևտուր	8.9%	18.2%	42.4%	24.8%	18.0%	20.5%	20.4%	21.3%	15.4%	9.9%	32.8%
մեծածախ առևտուր	5.8%	10.4%	13.3%	15.6%	11.7%	6.5%	7.8%	10.2%	8.9%	4.9%	22.5%
մանրածախ առևտուր	2.8%	7.2%	28.5%	8.0%	6.2%	13.7%	12.6%	11.1%	6.5%	4.6%	10.3%
6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	7.5%	14.7%	10.7%	9.4%	0.7%	10.2%	7.2%	2.0%	4.9%	3.5%	4.3%
7. ֆինանսական հատված	1.4%	0.9%	5.2%	5.7%	2.4%	3.8%	11.5%	18.9%	8.7%	1.8%	5.4%
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0%	0.0%	0.0%	1.7%	0.0%	0.0%	5.4%	5.3%	6.4%	0.0%	4.4%
8. սպառողական վարկեր	19.0%	26.1%	17.1%	9.1%	28.9%	30.9%	11.1%	32.6%	34.0%	34.9%	29.8%
9. հիփոթեքային վարկեր	11.8%	6.5%	5.0%	5.6%	6.9%	7.5%	5.6%	7.0%	14.1%	20.9%	4.8%
10. տնտեսության այլ ճյուղեր	5.7%	6.0%	5.3%	2.8%	18.2%	2.6%	0.6%	0.8%	6.9%	4.1%	0.7%
Ընդամենը ըստ բանկերի	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունն ըստ առևտրային բանկերի											
1. արդյունաբերություն	6.2%	2.7%	1.6%	13.5%	7.9%	2.1%	2.6%	0.1%	1.1%	1.6%	3.7%
հանքագործական	22.1%	0.8%	0.3%	18.6%	31.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	2.4%	0.0%
էներգետիկա	2.0%	1.1%	0.8%	11.2%	7.1%	2.0%	1.3%	0.0%	1.0%	1.9%	2.3%
սննդի	4.6%	2.9%	2.0%	12.9%	3.7%	1.6%	6.1%	0.1%	1.2%	1.3%	5.6%
թեթև	2.2%	21.5%	5.3%	3.0%	0.0%	3.8%	1.6%	0.2%	2.7%	1.2%	12.7%
քիմիական	26.2%	0.3%	4.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.6%	0.0%	0.1%
շինանյութերի	3.0%	0.8%	2.1%	39.0%	10.7%	1.6%	1.4%	0.2%	1.5%	0.8%	4.4%
թանկարժեք իրերի	0.0%	6.5%	20.1%	0.0%	0.0%	0.0%	34.4%	1.4%	0.2%	12.0%	9.8%
մետալուրգիա	54.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.3%	2.3%	1.7%	1.9%	0.9%	0.3%	0.0%	0.2%	0.8%	0.1%	3.0%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.1%	3.5%	0.1%	7.2%	0.2%	10.4%	0.7%	0.2%	1.7%	1.0%	3.7%
2. գյուղատնտեսություն	3.5%	0.5%	0.3%	3.2%	10.2%	2.0%	0.1%	0.0%	0.4%	1.5%	1.3%
անասնապահություն	4.9%	0.5%	0.2%	0.4%	5.8%	1.2%	0.1%	0.0%	0.6%	1.3%	1.0%
բուսաբուծություն	2.2%	0.5%	0.4%	5.7%	14.1%	2.8%	0.1%	0.0%	0.1%	1.7%	1.5%
3. շինարարություն	12.5%	0.2%	2.1%	9.7%	12.4%	0.7%	3.3%	0.0%	1.5%	7.5%	2.3%
4. տրանսպորտ և կապ	15.6%	0.5%	1.7%	26.1%	3.4%	0.3%	2.9%	2.3%	2.5%	7.7%	4.3%
5. առևտուր	2.6%	2.0%	7.6%	12.4%	11.0%	2.5%	1.9%	0.5%	1.9%	2.2%	8.1%
մեծածախ առևտուր	3.2%	2.2%	4.5%	14.8%	13.6%	1.5%	1.4%	0.4%	2.1%	2.0%	10.5%
մանրածախ առևտուր	1.9%	1.8%	11.6%	9.0%	8.6%	3.7%	2.7%	0.5%	1.8%	2.3%	5.7%
6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	8.4%	6.2%	7.4%	18.0%	1.7%	4.7%	2.6%	0.2%	2.4%	2.9%	4.1%
7. ֆինանսական հատված	1.8%	0.4%	4.2%	12.9%	6.6%	2.0%	4.9%	1.8%	4.9%	1.8%	6.0%
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0%	0.0%	0.0%	9.6%	0.0%	0.0%	5.7%	1.3%	8.9%	0.0%	12.2%
8. սպառողական վարկեր	5.3%	2.8%	3.0%	4.4%	17.1%	3.6%	1.0%	0.7%	4.1%	7.3%	7.1%
9. հիփոթեքային վարկեր	8.4%	1.8%	2.2%	6.9%	10.4%	2.2%	1.3%	0.4%	4.3%	11.2%	2.9%
10. տնտեսության այլ ճյուղեր	5.1%	2.0%	3.0%	4.4%	34.8%	1.0%	0.2%	0.1%	2.7%	2.8%	0.6%
Ընդամենը ըստ բանկերի	**5.8%**	**2.2%**	**3.6%**	**10.0%**	**12.3%**	**2.4%**	**1.9%**	**0.4%**	**2.5%**	**4.4%**	**4.9%**

31.12.2013 թ. դրությամբ	Բանկ 12	Բանկ 13	Բանկ 14	Բանկ 15	Բանկ 16	Բանկ 17	Բանկ 18	Բանկ 19	Բանկ 20	Բանկ 21	Ընդամենը ըստ ճյուղերի
Առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի											
1. արդյունաբերություն	3.7%	20.8%	30.7%	18.9%	7.5%	38.7%	9.9%	30.4%	38.1%	16.1%	20.7%
հանքագործական	0.0%	0.0%	0.2%	0.1%	0.9%	1.3%	0.4%	3.2%	3.6%	0.3%	2.2%
էներգետիկա	0.0%	10.7%	5.5%	4.7%	0.4%	25.7%	1.3%	22.3%	20.5%	0.5%	7.4%
սննդի	0.0%	5.7%	16.1%	9.6%	2.5%	6.0%	5.4%	1.7%	7.3%	1.4%	6.0%
թեթև	0.6%	0.4%	0.6%	0.6%	1.1%	0.2%	1.6%	0.3%	2.5%	4.2%	1.0%
քիմիական	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	2.6%	0.2%	1.3%	0.5%
շինանյութերի	2.5%	0.3%	0.0%	1.6%	0.4%	4.6%	0.5%	0.2%	2.2%	3.3%	1.7%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%	0.1%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	1.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.3%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.6%	3.4%	0.8%	1.6%	0.1%	0.9%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%	0.4%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	0.2%	5.6%	0.5%	2.1%	0.0%	0.5%	0.1%	1.6%	4.6%	1.1%
2. գյուղատնտեսություն	0.9%	7.3%	3.1%	29.9%	2.3%	6.9%	0.5%	2.1%	1.8%	13.2%	5.6%
անասնապահություն	0.9%	3.9%	0.0%	14.7%	1.8%	6.0%	0.4%	0.8%	1.8%	8.2%	2.6%
բուսաբուծություն	0.0%	3.4%	3.1%	15.2%	0.5%	0.9%	0.1%	1.2%	0.0%	4.9%	3.0%
3. շինարարություն	6.8%	0.0%	9.8%	1.6%	10.4%	12.2%	4.5%	5.0%	7.0%	1.2%	6.2%
4. տրանսպորտ և կապ	0.1%	5.4%	1.2%	0.7%	0.1%	0.3%	2.8%	3.2%	0.1%	2.6%	2.6%
5. առևտուր	33.6%	18.2%	23.9%	11.6%	7.9%	15.9%	24.0%	19.9%	12.5%	42.1%	20.0%
մեծածախ առևտուր	30.4%	16.6%	13.0%	2.5%	0.7%	7.4%	6.0%	17.1%	8.5%	9.4%	10.5%
մանրածախ առևտուր	3.2%	1.6%	10.9%	9.2%	6.9%	8.5%	16.2%	2.6%	4.0%	22.2%	8.8%
6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.4%	0.3%	9.9%	3.1%	2.6%	5.0%	6.6%	0.5%	2.4%	6.2%	5.2%
7. ֆինանսական հատված	26.3%	16.2%	5.0%	4.0%	6.2%	1.7%	0.0%	7.0%	1.2%	4.5%	4.4%
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	26.3%	14.9%	3.0%	2.0%	0.0%	1.7%	0.0%	1.3%	0.0%	3.9%	1.8%
8. սպառողական վարկեր	1.8%	9.6%	4.1%	26.1%	21.9%	13.5%	30.9%	23.4%	11.0%	1.8%	20.7%
9. հիփոթեքային վարկեր	22.6%	22.2%	9.3%	3.3%	16.5%	2.5%	13.2%	3.6%	10.5%	8.3%	8.1%
10. տնտեսության այլ ճյուղեր	3.8%	0.1%	3.1%	0.9%	24.6%	3.2%	7.6%	5.0%	15.3%	4.1%	6.4%
Ընդամենը ըստ բանկերի	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունն ըստ առևտրային բանկերի											
1. արդյունաբերություն	0.1%	1.7%	12.5%	8.8%	1.4%	9.9%	3.0%	14.7%	2.9%	1.9%	100.0%
հանքագործական	0.0%	0.0%	0.7%	0.5%	1.5%	3.0%	1.0%	14.3%	2.6%	0.3%	100.0%
էներգետիկա	0.0%	2.5%	6.3%	6.1%	0.2%	18.3%	1.1%	30.2%	4.4%	0.2%	100.0%
սննդի	0.0%	1.6%	22.8%	15.5%	1.6%	5.3%	5.7%	2.9%	2.0%	0.6%	100.0%
թեթև	0.2%	0.7%	5.3%	5.9%	4.3%	1.0%	10.6%	2.9%	4.0%	10.9%	100.0%
քիմիական	0.0%	0.0%	2.6%	0.0%	0.1%	0.0%	0.6%	57.1%	0.6%	7.2%	100.0%
շինանյութերի	0.5%	0.3%	0.0%	9.0%	0.8%	14.0%	1.7%	1.3%	2.1%	4.9%	100.0%
թանկարժեք իրերի	0.0%	0.0%	0.0%	6.7%	0.1%	2.9%	0.9%	0.0%	1.3%	3.7%	100.0%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	45.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.5%	14.3%	16.5%	38.9%	1.2%	12.2%	3.6%	0.0%	0.1%	1.3%	100.0%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0%	0.3%	42.5%	4.6%	7.2%	0.0%	2.8%	1.1%	2.4%	10.5%	100.0%
2. գյուղատնտեսություն	0.1%	2.2%	4.7%	51.4%	1.6%	6.5%	0.6%	3.7%	0.5%	5.9%	100.0%
անասնապահություն	0.1%	2.5%	0.1%	53.8%	2.6%	11.9%	1.0%	3.2%	1.1%	7.8%	100.0%
բուսաբուծություն	0.0%	1.9%	8.7%	49.3%	0.6%	1.7%	0.3%	4.2%	0.0%	4.2%	100.0%
3. շինարարություն	0.4%	0.0%	13.3%	2.5%	6.4%	10.3%	4.6%	8.0%	1.8%	0.5%	100.0%
4. տրանսպորտ և կապ	0.0%	3.6%	3.8%	2.7%	0.1%	0.6%	6.8%	12.5%	0.1%	2.5%	100.0%
5. առևտուր	0.6%	1.5%	10.1%	5.6%	1.5%	4.2%	7.5%	9.9%	1.0%	5.3%	100.0%
մեծածախ առևտուր	1.0%	2.7%	10.4%	2.2%	0.2%	3.7%	3.6%	16.2%	1.3%	2.2%	100.0%
մանրածախ առևտուր	0.1%	0.3%	10.4%	10.0%	2.9%	5.1%	11.5%	2.9%	0.7%	6.3%	100.0%
6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0%	0.1%	16.0%	5.7%	1.9%	5.1%	7.9%	1.0%	0.7%	3.0%	100.0%
7. ֆինանսական հատված	2.1%	6.2%	9.5%	8.6%	5.3%	2.1%	0.0%	15.8%	0.5%	2.5%	100.0%
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	5.1%	14.1%	14.1%	10.9%	0.0%	5.1%	0.0%	7.2%	0.0%	5.5%	100.0%
8. սպառողական վարկեր	0.0%	0.8%	1.7%	12.1%	4.0%	3.4%	9.4%	11.3%	0.9%	0.2%	100.0%
9. հիփոթեքային վարկեր	1.0%	4.6%	9.7%	3.9%	7.7%	1.6%	10.2%	4.5%	2.1%	2.6%	100.0%
10. տնտեսության այլ ճյուղեր	0.2%	0.0%	4.0%	1.3%	14.5%	2.6%	7.5%	7.7%	3.8%	1.6%	100.0%
Ընդամենը ըստ բանկերի	**0.4%**	**1.7%**	**8.5%**	**9.6%**	**3.8%**	**5.3%**	**6.3%**	**10.0%**	**1.6%**	**2.5%**	**100.0%**

Հավելված 10. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի չաշխատող և անհուսալի վարկային ներդրումները և դեբիտորական պարտքերը

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ	
	ՀՀ դրամ	արտարժ.	ՀՀ դրամ	արտարժ.
2011				
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	14523755	31393824	18958138	26285492
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	14424144	31357096	18741657	25816433
1.1. արդյունաբերություն	1653891	9412009	2327545	5654097
հանքագործություն	36865	180124	31317	25016
էներգետիկա	0	327368	0	93345
սննդի	1057399	6576428	1768679	3337990
թեթև	121436	221452	369496	510338
քիմիական	0	113	7236	22933
շինանյութերի	122028	564237	76528	207786
թանկարժեք իրերի	10187	0	9904	485469
մետալուրգիա	0	0	547	6614
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	33612	1023356	3679	161761
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	272364	518932	60159	802845
1.2. գյուղատնտեսություն	263295	3176107	631019	2045911
1.3. շինարարություն	679789	2591063	434376	4803427
1.4. տրանսպորտ և կապ	341543	119430	93585	73671
1.5. առևտուր	2026142	9478695	2643943	5491864
1.6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1633067	1732323	478454	951419
1.7. ֆինանսական հատված	27396	17016	33462	512704
1.8. սպառողական վարկեր	5068281	1988705	7262913	1627083
1.9. հիփոթեքային վարկեր	2094628	2231531	2974639	2562761
1.10. տնտեսության այլ ճյուղեր	636112	610217	1861722	2093495
2. Ոչ ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	99611	36728	216481	469060
2012				
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	17814975	41462044	32577752	44773477
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	17772829	41242623	32302272	44383993
1.1. արդյունաբերություն	800156	13633986	2703626	8794769
հանքագործություն	7540	341191	82238	115626
էներգետիկա	15953	1475009	0	94199
սննդի	325157	9566312	1663656	4296065
թեթև	60037	49857	445990	900618
քիմիական	29619	0	20748	36987

շինանյութերի	185738	760536	169266	497964
թանկարժեք իրերի	58731	1114675	20533	770386
մետալուրգիա	0	0	0	0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0	84206	42711	317385
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	117380	242200	258484	1765539
1.2. գյուղատնտեսություն	531567	4116850	956965	7056420
1.3. շինարարություն	473485	2079583	532255	3818478
1.4. տրանսպորտ և կապ	348848	1838516	164637	327483
1.5. առևտուր	2224552	9366447	5877192	10118050
1.6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2502496	2727794	536786	1907081
1.7. ֆինանսական հատված	0	0	62384	547825
1.8. սպառողական վարկեր	8267237	2174082	12548246	4875353
1.9. հիփոթեքային վարկեր	1994897	3179562	5154692	3675243
1.10. տնտեսության այլ ճյուղեր	629591	2125803	3765490	3263292
2. Ոչ ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	42146	219421	275480	389484
2013				
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	29525974	51830635	40633039	67332186
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	29452169	50314534	40279471	66858922
1.1. արդյունաբերություն	1034536	12207015	2890834	12973343
հանքագործություն	112186	104367	78707	250996
էներգետիկա	8148	635985	0	94097
սննդի	230397	9037624	1766794	7382821
թեթև	437529	229301	475766	801415
քիմիական	2188	0	22030	37176
շինանյութերի	67353	602913	180378	1033872
թանկարժեք իրերի	1848	68241	90615	1607233
մետալուրգիա	0	0	0	0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	19625	1097888	4337	341077
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	155261	430696	272208	1424655
1.2. գյուղատնտեսություն	809953	1777937	995095	14372141
1.3. շինարարություն	1252106	7883212	755327	4511569
1.4. տրանսպորտ և կապ	346443	1741278	189131	704830
1.5. առևտուր	1906819	11825781	6801104	14245402
1.6. հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2944047	4243017	667345	3022551
1.7. ֆինանսական հատված	0	35656	55303	550623
1.8. սպառողական վարկեր	17167364	4686251	18169296	6420754
1.9. հիփոթեքային վարկեր	3013317	3035361	5344370	4755792
1.10. տնտեսության այլ ճյուղեր	977584	2879025	4411667	5301917
2. Ոչ ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	73805	1516101	353568	473264

Հավելված 11. Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը *(հազար ՀՀ դրամ)*

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.11				
1. Ստանդարտ	1229980313	96.6	13162306	1.07
2. Հսկվող	18774073	1.5	2109546	11.24
3. Ոչ ստանդարտ	15609789	1.2	3614822	23.16
4. Կասկածելի	9313812	0.7	5343356	57.37
Ընդամենը	**1273677988**	**100.0**	**24230031**	**1.90**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.12				
1. Ստանդարտ	1569215822	96.4	17424867	1.11
2. Հսկվող	26525293	1.6	3011251	11.35
3. Ոչ ստանդարտ	18997649	1.2	4409892	23.21
4. Կասկածելի	12849453	0.8	7316699	56.94
Ընդամենը	**1627588217**	**100.0**	**32162710**	**1.98**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.13				
1. Ստանդարտ	1712712238	95.55	19736063	1.15
2. Հսկվող	41364295	2.31	4684593	11.33
3. Ոչ ստանդարտ	19533781	1.09	4437335	22.72
4. Կասկածելի	18787163	1.05	10594634	56.39
Ընդամենը	**1792397477**	**100**	**39452625**	**2.20**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.11				
1. Ստանդարտ	135603274	98.39	1438510	1.06
2. Հսկվող	1896053	1.38	210110	11.08
3. Ոչ ստանդարտ	115053	0.08	23231	20.19
4. Կասկածելի	208798	0.15	107055	51.27
Ընդամենը	**137823178**	**100**	**1778906**	**1.29**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.12				
1. Ստանդարտ	83914150	98.94	2088963	2.49
2. Հսկվող	396138	0.47	39746	10.03
3. Ոչ ստանդարտ	385893	0.45	82773	21.45
4. Կասկածելի	117695	0.14	60692	51.57
Ընդամենը	**84813876**	**100**	**2272174**	**2.68**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.13				
1. Ստանդարտ	119387884	98.62	1528154	1.28
2. Հսկվող	835990	0.69	87133	10.42
3. Ոչ ստանդարտ	623630	0.52	126687	20.31
4. Կասկածելի	212399	0.18	106524	50.15
Ընդամենը	**121059903**	**100**	**1848498**	**1.53**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.11				
1. Ստանդարտ	263638969	99.69	1698805	0.64
2. Հսկվող	176871	0.07	18880	10.67
3. Ոչ ստանդարտ	470954	0.18	110695	23.50
4. Կասկածելի	58259	0.02	29428	50.51
5. Անհուսալի	104839	0.04	104839	100.00
Ընդամենը	**264449891**	**100**	**1962648**	**0.74**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.12				
1. Ստանդարտ	212976319	99.61	1788537	0.84
2. Հսկվող	632309	0.30	66825	10.57
3. Ոչ ստանդարտ	78764	0.04	18450	23.42
4. Կասկածելի	18542	0.01	10046	54.18
5. Անհուսալի	98921	0.05	98921	100.00
Ընդամենը	**213804854**	**100**	**1982778**	**0.93**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ ր	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% ընդհանուրից
31.12.13				
1. Ստանդարտ	200387604	99.60	2045283	1.02
2. Հսկվող	510913	0.25	56618	11.08
3. Ոչ ստանդարտ	135247	0.07	31473	23.27
4. Կասկածելի	77429	0.04	40914	52.84
5. Անհուսալի	74360	0.04	74360	100.00
Ընդամենը	201185552	100	2248647	1.12

Հավելված 12. ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ

Ցուցանիշներ	31.12.12	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13
Ընդհանուր կապիտալի համարժեքություն	16.8%	16.4%	16.3%	16.5%	16.7%
Ընդհանուր իրացվելիություն	25.6%	26.1%	26.1%	26.3%	29.4%
Ընթացիկ իրացվելիություն	126.1%	136.1%	127.1%	136.9%	143.1%
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը [1]	17.2%	17.9%	17.6%	17.6%	17.1%
Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը [1]	142.2%	132.7%	118.6%	124.4%	113.4%
Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը [1]	3.1%	2.5%	3.4%	3.0%	2.7%
Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը [1]	9.7%	10.5%	11.3%	8.6%	9.0%

[1] *Նշված ցուցանիշների համար ներկայացվել է մեդիանան:*

Հավելված 13. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

Ցուցանիշներ		31.12.2011	31.12.2012	Փոփոխություն 31.12.12-31.12.11	31.03.2013	Փոփոխություն 31.03.13-31.12.12	30.06.2013
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	1192897	312354	-73.8%	496069	58.8%	631357
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	4702861	3770851	-19.8%	4454483	18.1%	6648777
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	31910202	44684212	40.0%	44896930	0.5%	48110308
	Պետական արժեթղթեր	1751616	2502413	42.9%	2880561	15.1%	3396060
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	16575147	23551649	42.1%	25193996	7.0%	26486671
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	55836609	77864195	39.5%	84224654	8.2%	87550050
	Վարկեր՝ կապված անձանց և աշխատակիցներին	2254304	3495946	55.1%	3563157	1.9%	3743504
	Հիմնական միջոցներ	3259486	2711286	-16.8%	3051511	12.5%	3024101
	Լիզինգ, ֆակտորինգ	6121636	8331996	36.1%	9315622	11.8%	9238305
	Այլ արժեթղթեր	114876	29865	-74.0%	445807	1392.7%	135518
	Այլ ակտիվներ	3527589	5755477	63.2%	1320001	-77.1%	625451
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	795033	1193396	50.1%	1433397	20.1%	1464420
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ	-4191281	-5672867	35.3%	-6172990	8.8%	-6634381
	Ընդհանուր ակտիվներ	**123850974**	**168530773**	**36.1%**	**179842791**	**6.7%**	**189590102**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ	315542	680804	115.8%	731636	7.5%	781013
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	39492154	62489606	58.2%	63596676	1.8%	71999625
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ	4029012	7989836	98.3%	8504360	6.4%	9051243
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ [1]	28084080	27833807	-0.9%	30594986	9.9%	29987858
	Վճարվելիք տոկոսներ	1051203	2218664	111.1%	2744488	23.7%	1774698
	Այլ պարտավորություններ	4034466	4441113	10.1%	4552910	2.5%	3540937
	Ընդհանուր պարտավորություններ	**77006457**	**105653830**	**37.2%**	**110725056**	**4.8%**	**117135374**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ	37092773	50300238	36%	54816486	9.0%	57977998
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն	13704211	16053990	17%		-100.0%	
	Գլխավոր պահուստ	982613	1485912	51%	1663103	11.9%	1806054
	Վարկային կազմակերպությունների կողմից հետգնված կապիտալ	0	0		0		0
	Չբաշխված շահույթ (վնաս) — Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	2,766,763	4,645,344	68%	2,634,850	-43.3%	3,155,917
	Չբաշխված շահույթ (վնաս) — Նախորդ ժամանակաշրջանի	5,904,156	6,336,255	7%	9,704,529	53.2%	9,161,081
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ	**46844518**	**62877084**	**34.2%**	**69118245**	**9.9%**	**72454728**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների քանակ	**32**	**32**		**33**	**0**	**33**

Ցուցանիշներ			Փոփոխություն 30.06.13-31.03.13	30.09.2013	Փոփոխություն 30.09.13-30.06.13	31.12.2013	Փոփոխություն 31.12.13-30.09.13	Փոփոխություն 31.12.13-31.12.12
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		27.3%	854880	35.4%	830360	-2.9%	165.8%
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		49.3%	7675999	15.4%	7058990	-8.0%	87.2%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		7.2%	51909221	7.9%	58724075	13.1%	31.4%
	Պետական արժեթղթեր		17.9%	3126468	-7.9%	3506126	12.1%	40.1%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		5.1%	25962307	-2.0%	23859349	-8.1%	1.3%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		3.9%	89445630	2.2%	98981067	10.7%	27.1%
	Վարկեր կապված անձանց և աշխատակիցներին		5.1%	4143990	10.7%	4156192	0.3%	18.9%
	Հիմնական միջոցներ		-0.9%	3231144	6.8%	3296802	2.0%	21.6%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		-0.8%	8904535	-3.6%	8677821	-2.5%	4.2%
	Այլ արժեթղթեր		-69.6%	127058	-6.2%	124341	-2.1%	316.3%
	Այլ ակտիվներ		-52.6%	1023897	63.7%	626476	-38.8%	-89.1%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		2.2%	1527906	4.3%	1634827	7.0%	37.0%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		7.5%	-6679067	0.7%	-6817310	2.1%	20.2%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**5.4%**	**196405129**	**3.6%**	**209841599**	**6.8%**	**24.5%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ		6.7%	826931	5.9%	877356	6.1%	28.9%
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		13.2%	73903102	2.6%	78392713	6.1%	25.4%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		6.4%	9058145	0.1%	10033564	10.8%	25.6%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ[1]		-2.0%	31671889	5.6%	36019155	13.7%	29.4%
	Վճարվելիք տոկոսներ		-35.3%	2329603	31.3%	2042968	-12.3%	-7.9%
	Այլ պարտավորություններ		-22.2%	4806567	35.7%	4877411	1.5%	9.8%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**5.8%**	**122596238**	**4.7%**	**132243167**	**7.9%**	**25.2%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		5.8%	58649408	1.2%	60782552	3.6%	20.8%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն							-100.0%
	Գլխավոր պահուստ		8.6%	1840359	1.9%	1840361	0.0%	23.9%
	Վարկային կազմակերպությունների կողմից հետգնված կապիտալ			0		0		
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	19.8%	4362798	38.2%	5746469	31.7%	23.7%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-5.6%	8613126	-6.0%	8419572	-2.2%	32.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**4.8%**	**73808891**	**1.9%**	**77598432**	**5.1%**	**23.4%**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների քանակ		**0**	**33**	**0**	**33**	**0.0%**	**3.1%**

[1] *Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

Հավելված 14. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

Ցուցանիշներ		31.12.2011	31.12.2012	Փոփոխություն 31.12.12-31.12.11	31.03.2013	Փոփոխություն 31.03.13-31.12.12	30.06.2013
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	1.0%	0.2%	-0.8%	0.3%	0.1%	0.3%
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	3.8%	2.2%	-1.6%	2.5%	0.2%	3.5%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25.8%	26.5%	0.7%	25.0%	-1.5%	25.4%
	Պետական արժեթղթեր	1.4%	1.5%	0.1%	1.6%	0.1%	1.8%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	13.4%	14.0%	0.6%	14.0%	0.0%	14.0%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	45.1%	46.2%	1.1%	46.8%	0.6%	46.2%
	Վարկեր՝ կապված անձանց և աշխատակիցներին	1.8%	2.1%	0.3%	2.0%	-0.1%	2.0%
	Հիմնական միջոցներ	2.6%	1.6%	-1.0%	1.7%	0.1%	1.6%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ	4.9%	4.9%	0.0%	5.2%	0.2%	4.9%
	Այլ արժեթղթեր	0.1%	0.0%	-0.1%	0.2%	0.2%	0.1%
	Այլ ակտիվներ	2.8%	3.4%	0.6%	0.7%	-2.7%	0.3%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	0.6%	0.7%	0.1%	0.8%	0.1%	0.8%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ	-3.4%	-3.4%	0.0%	-3.4%	-0.1%	-3.5%
	Ընդհանուր ակտիվներ	**100.0%**	**100.0%**	**x**	**97.4%**	**x**	**97.3%**
Պարտավորություններ և սեփական միջոցներ	Ցպահանջ պարտավորություններ	0.4%	0.6%	0.2%	0.7%	0.0%	0.7%
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	51.3%	59.1%	7.9%	57.4%	-1.7%	61.5%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ	5.2%	7.6%	2.3%	7.7%	0.1%	7.7%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ [1]	36.5%	26.3%	-10.1%	27.6%	1.3%	25.6%
	Վճարվելիք տոկոսներ	1.4%	2.1%	0.7%	2.5%	0.4%	1.5%
	Այլ պարտավորություններ	5.2%	4.2%	-1.0%	4.1%	-0.1%	3.0%
	Ընդհանուր պարտավորություններ	**100.0%**	**100.0%**	**x**	**100.0%**	**x**	**100.0%**
Իրավիճակ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ	79.2%	80.0%	0.8%	79.3%	-0.7%	80.0%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն	29.3%	25.5%	-3.7%	0.0%	-25.5%	0.0%
	Գլխավոր պահուստ	2.1%	2.4%	0.3%	2.4%	0.0%	2.5%
	Վարկային կազմակերպությունների կողմից հետգնված կապիտալ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս) Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	5.9%	7.4%	1.5%	3.8%	-3.6%	4.4%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս) Նախորդ ժամանակաշրջանի	12.6%	10.1%	-2.5%	14.0%	4.0%	12.6%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ	**100.0%**	**100.0%**	**x**	**100.0%**	**x**	**100.0%**

Ցուցանիշներ			Փոփոխություն 30.06.13 - 31.03.13	30.09.2013	Փոփոխություն 30.09.13 - 30.06.13	31.12.2013	Փոփոխություն 31.12.13 - 30.09.13	Փոփոխություն 31.12.13 - 31.12.12
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		0.1%	0.4%	0.1%	0.4%	0.0%	0.2%
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		1.0%	3.9%	0.4%	3.4%	-0.5%	1.1%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		0.4%	26.4%	1.1%	28.0%	1.6%	1.5%
	Պետական արժեթղթեր		0.2%	1.6%	-0.2%	1.7%	0.1%	0.2%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		0.0%	13.2%	-0.8%	11.4%	-1.8%	-2.6%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		-0.7%	45.5%	-0.6%	47.2%	1.6%	1.0%
	Վարկեր՝ կապված անձանց և աշխատակիցներին		0.0%	2.1%	0.1%	2.0%	-0.1%	-0.1%
	Հիմնական միջոցներ		-0.1%	1.6%	0.1%	1.6%	-0.1%	0.0%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		-0.3%	4.5%	-0.3%	4.1%	-0.4%	-0.8%
	Այլ արժեթղթեր		-0.2%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%
	Այլ ակտիվներ		-0.4%	0.5%	0.2%	0.3%	-0.2%	-3.1%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.0%	0.8%	0.0%	0.8%	0.0%	0.1%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-0.1%	-3.4%	0.1%	-3.2%	0.2%	0.1%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**x**	**97.4%**	**x**	**97.5%**	**x**	**x**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ		0.0%	0.7%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		4.0%	60.3%	-1.2%	59.3%	-1.0%	0.1%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		0.0%	7.4%	-0.3%	7.6%	0.2%	0.0%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		-2.0%	25.8%	0.2%	27.2%	1.4%	0.9%
	Վճարվելիք տոկոսներ		-1.0%	1.9%	0.4%	1.5%	-0.4%	-0.6%
	Այլ պարտավորություններ		-1.1%	3.9%	0.9%	3.7%	-0.2%	-0.5%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**x**	**100.0%**	**x**	**100.0%**	**x**	**x**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		0.7%	79.5%	-0.6%	78.3%	-1.1%	-1.7%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-25.5%
	Գլխավոր պահուստ		0.1%	2.5%	0.0%	2.4%	-0.1%	0.0%
	Վարկային կազմակերպությունների կողմից հետգնված կապիտալ		0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	0.5%	5.9%	1.6%	7.4%	1.5%	0.0%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-1.4%	11.7%	-1.0%	10.9%	-0.8%	0.8%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**x**	**100.0%**	**x**	**100.0%**	**x**	**x**

[1] Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:

Հավելված 15. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների եկամուտները և ծախսերը

Ցուցանիշներ	31.12.11	31.12.12	Փոփոխություն 31.12.12 - 31.12.11	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13	Փոփոխություն 31.12.13 - 31.12.12
Տոկոսային եկամուտներ	14961885	20348604	36.0%	5765429	12091583	18818606	25553892	25.6%
Տոկոսային ծախսեր	4820894	7503681	55.6%	2200128	4549942	7136673	9872513	31.6%
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	10140991	12844923	26.7%	3565301	7541641	11681933	15681379	22.1%
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	6184429	6306889	2.0%	1774754	3450800	5078938	7176348	13.8%
Ոչ տոկոսային ծախսեր	8060057	10865806	34.8%	2883636	6172527	9523212	13384680	23.2%
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	-1875628	-4558917	143.1%	-1108882	-2721727	-4444274	-6208332	36.2%
Հատկացումներ հնարավոր կորուստների պահուստին	10444282	10422763	-0.2%	2939750	6026706	9562535	12969718	24.4%
Վերադարձ հնարավոր կորուստների պահուստից	8301254	8364768	0.8%	2360828	4962554	7602655	10786593	29.0%
Զուտ մասհանումներ	2143028	2057995	-4.0%	578922	1064152	1959880	2183125	6.1%
Համախառն եկամուտներ	29447568	35020261	18.9%	9901011	20504937	31500199	43516833	24.3%
Համախառն ծախսեր	23325233	28792250	23.4%	8023514	16749175	26222420	36226911	25.8%
Շահույթ մինչև հարկվելը	6122334	6228011	1.7%	1877497	3755762	5277779	7289922	17.1%
Զուտ շահույթ	4930540	4847791	-1.7%	1638960	3231719	4434047	5852591	20.7%
Չբաշխված շահույթ	2801819	4809541	71.7%	1638960	3195719	4398047	5746591	19.5%

Հավելված 16. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումները

Ճյուղեր	31.12.11	31.12.12	Փոփոխություն 31.12.12 - 31.12.11	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13	Փոփոխություն 31.12.13 - 31.12.12
Արդյունաբերություն	10844891	14958716	37.9%	18474151	19501398	19222944	17110576	14.4%
Գյուղատնտեսություն	22345799	29288596	31.1%	33923970	35135765	34327450	39010362	33.2%
Շինարարություն	3306975	5798321	75.3%	4906700	6028540	5576713	5690585	-1.9%
Տրանսպորտ և կապ	793879	1059020	33.4%	1453255	1442433	1480511	1594301	50.5%
Առևտուր	14804062	19381117	30.9%	20316988	20964079	20955709	22234666	14.7%
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	4067043	5735000	41.0%	6071656	5893266	6039002	6070214	5.8%
Ֆինանսական հատված	33102937	45471539	37.4%	45301012	48380058	52192584	58972155	29.7%
Սպառողական վարկեր (ներառյալ՝ հիփոթեքային)	8692986	14954308	72.0%	15525111	16500084	17279636	18803401	25.7%
Հիփոթեքային (բնակարանային) վարկեր	12187519	17406315	42.8%	17689253	17650566	18979872	19964642	14.7%
Այլ ճյուղեր	2621407	3517739	34.2%	3949423	4253900	5094381	6273514	78.3%
Ընդամենը	**112767498**	**157570671**	**39.7%**	**167611519**	**175750089**	**181148802**	**195724416**	**24.2%**

Հավելված 17. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի

Ճյուղեր	31.12.11	31.12.12	Փոփոխություն 31.12.12 - 31.12.11	31.03.13	30.06.13	30.09.13	31.12.13	Փոփոխություն 31.12.13 - 31.12.12
Արդյունաբերություն	9.6%	9.5%	-0.1%	11.0%	11.1%	10.6%	8.7%	-0.8%
Գյուղատնտեսություն	19.8%	18.6%	-1.2%	20.2%	20.0%	18.9%	19.9%	1.3%
Շինարարություն	2.9%	3.7%	0.7%	2.9%	3.4%	3.1%	2.9%	-0.8%
Տրանսպորտ և կապ	0.7%	0.7%	0.0%	0.9%	0.8%	0.8%	0.8%	0.1%
Առևտուր	13.1%	12.3%	-0.8%	12.1%	11.9%	11.6%	11.4%	-0.9%
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	3.6%	3.6%	0.0%	3.6%	3.4%	3.3%	3.1%	-0.5%
Ֆինանսական հատված	29.4%	28.9%	-0.5%	27.0%	27.5%	28.8%	30.1%	1.3%
Սպառողական վարկեր (ներառյալ՝ հիփոթեքային)	7.7%	9.5%	1.8%	9.3%	9.4%	9.5%	9.6%	0.1%
Հիփոթեքային (բնակարանային) վարկեր	10.8%	11.0%	0.2%	10.6%	10.0%	10.5%	10.2%	-0.8%
Այլ ճյուղեր	2.3%	2.2%	-0.1%	2.4%	2.4%	2.8%	3.2%	1.0%
Ընդամենը	**100.0%**	**100.0%**	**x**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**x**

Հավելված 18. ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքն ըստ ռիսկի դասերի

Դաս	31.12.11	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.12.12	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.03.13	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.06.13	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.09.13	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.12.13	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ
Ստանդարտ	112196787	97.3%	154620496	96.3%	163565673	96.1%	169894659	95.5%	175289773	95.8%	189326739	96.2%
Հսկվող	2034084	1.8%	3390690	2.1%	3752123	2.2%	4470342	2.5%	3944725	2.2%	4544614	2.3%
Ոչ ստանդարտ	747017	0.6%	1467986	0.9%	1634096	1.0%	1900501	1.1%	2101900	1.1%	1600411	0.8%
Կասկածելի	291633	0.3%	1020592	0.6%	1296306	0.8%	1544971	0.9%	1555135	0.9%	1410966	0.7%
Ընդամենը	**115269521**	**100.0%**	**160499764**	**100%**	**170248199**	**100%**	**177810472**	**100%**	**182891533**	**100%**	**196882730**	**100%**

Հավելված 19. Ներդրումային ընկերությունները 31.12.2013 թ. դրությամբ

1	«Ալֆասեքյուրիթիզ» ՍՊԸ
2	«Արմենբրոկ» ԲԲԸ
3	«Ամերիա Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ
4	«Ռենեսա» ՓԲԸ
5	«Կապիտալ Ինվեսթմընթս» ՓԲԸ
6	«Տոնտոն» ՍՊԸ
7	«Ֆյուչր կապիտալ մարկետ» ՍՊԸ
8	«Ֆինանսական Տեխնոլոգիաների Լաբորատորիա» ՓԲԸ

Հավելված 20. Ներդրումային ընկերությունների (արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց) ֆինանսական ցուցանիշները[1]

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ընդամենը ակտիվներ, այդ թվում՝	8239	7471	7726	10530	8754	7728	15572	19556	21827	23609	27039
Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	929	514	1215	1603	2667	1786					
Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	6246	5636	5656	5426	4353	4925					
Ընդամենը պարտավորություններ, այդ թվում՝	7626	6090	6694	9282	6668	4900	12637	16359	18597	19811	21871
Կարճաժամկետ փոխառություններ	3114	2024	4523	7964	6057	4076					
Սեփական կապիտալ	607	1382	1032	1248	2086	2721	2935	3196	3230	3798	5168
Կուտակված շահույթ	217	908	543	629	737	146					
Զուտ շահույթ	344	970	672	667	594	16	202	301	580	349	874

[1] Մինչև 2008 թ. ներկայացված են արժեթղթերի շուկայի մասնակից հանդիսացող մասնագիտացված անձանց, իսկ 2008 թ-ից՝ ներդրումային ընկերությունների տվյալները:

Հավելված 21. Արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից իրականացված գործառնությունների ծավալները[1]

մլն ՀՀ դրամ

Արժեթղթեր	2012 թվականի ընթացքում	2013												2013 թվականի ընթացքում
		Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ	Հ	Օ	Ս	Հ	Ն	Դ	
Բաժնետոմսեր	11349	2435	416	408	1304	4695	822	1180	2209	2644	2521	828	1109	20571
որից՝ կարգավորվող շուկայում	471	794	0	0	431	35	158	0	0	58	1	5	12	1494
Պետական պարտատոմսեր	401498	36461	24269	33703	49942	28876	29318	22989	21986	34970	30310	36868	68683	418377
ՊԿՊ	50751	3059	4542	4735	4243	3359	2934	1831	2527	3204	2783	1526	998	35741
որից՝ կարգավորվող շուկայում	473	0	92	0	0	141	0	216	0	0	0	0	0	449
ՊՄՊ	172181	18266	8929	11016	17013	9478	8903	15787	10365	19141	22429	26377	31969	199673
որից՝ կարգավորվող շուկայում	2701	186	24	0	418	331	209	435	36	335	1186	851	4019	8031
ՊԵՊ	178565	15136	10799	17952	28687	16039	17481	5370	9094	12625	5098	8965	35716	182962
որից՝ կարգավորվող շուկայում	1010	16	1	0	0	257	407	217	895	11	115	1018	3686	6621
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	204534	26185	14675	36321	40135	42706	17452	10277	23000	13899	22479	2497	2895	252522
որից՝ կարգավորվող շուկայում	1295	62	545	16	1298	34	16	864	57	100	1052	449	639	5131
Ընդամենը արժեթղթերով առուվաճառք	617395	65081	39361	70431	91381	76278	47593	34446	47195	51514	55311	40193	72686	691470
որից՝ կարգավորվող շուկայում	5013	1058	662	16	2148	797	789	1732	987	504	2354	2323	8356	21727
Ռեպո համաձայնագրեր (առանց ԿԲ հետ գործառնությունների)	1815823	124773	128050	146201	139358	128827	148754	152029	145665	155835	187529	146281	161374	1764673
որից՝ կարգավորվող շուկայում	936	0	0	9	111	0	252	228	127	226	226	127	467	1773
Արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձինք	31	31	31	31	31	31	31	31	31	30	30	32	32	32
այդ թվում՝ ներդրումային ծառայություններ մատուցող բանկեր	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
այդ թվում՝ ներդրումային ընկերություններ	9	9	9	9	9	9	9	9	9	8	8	8	8	8
այդ թվում՝ ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3

[1] Ցուցանիշները հաշվարկված են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց տվյալների ագրեգացման միջոցով, որի պատճառով էլ կարգավորվող շուկայի շրջանառության ծավալները տարբերվում են «Կարգավորվող շուկայում արժեթղթերով իրականացված գործառնությունները» աղյուսակում ներկայացված տվյալներից:

Հավելված 22. Կարգավորվող շուկայում կնքված գործարքները և դրանց կառուցվածքն ըստ գործիքների

մլն ՀՀ դրամ

Ժամանակաշրջան	Գործարքների քանակը	Բորսայում արժեթղթերի առուվաճառքի գործարքների ծավալը			
		բաժնետոմսերով	պետական պարտատոմսերով	կորպորատիվ պարտատոմսերով	Ընդամենը
2005	1596	605	0	0	605
2006	1181	2150	0	477	2627
2007	319	1539	0	703	2242
2008	480	262	1662	2222	4146
2009	1108	98	4331	10545	14975
2010	805	128	5493	2816	8436
2011	587	200	5374	709	6283
2012	420	412	4183	417	5013
2013	765	1494	15101	5131	21727
Հունվար	22	794	202	62	1058
Փետրվար	16	0	117	545	662
Մարտ	7	0	0	16	16
Ապրիլ	44	431	418	1298	2148
Մայիս	39	35	729	34	797
Հունիս	36	158	616	16	789
Հուլիս	49	0	868	864	1732
Օգոստոս	53	0	930	57	987
Սեպտեմբեր	27	58	346	100	504
Հոկտեմբեր	78	1	1301	1052	2354
Նոյեմբեր	109	5	1869	449	2323
Դեկտեմբեր	285	12	7705	639	8356

Հավելված 23. Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում ռեեստր վարող թողարկողների և արժեթղթերի սեփականատերերի թիվը

Ժամանակաշրջան	Սեփականատերերի թիվը		
	Գրանցված արժեթղթեր	Չգրանցված արժեթղթեր	Ընդամենը
2004	97725	37210	134935
2005	94949	39550	134499
2006	28316	102584	130900
2007	24928	102559	127487
2008	6627	121702	128329
2009	7807	119901	127708
2010	7791	103885	111676
2011	7920	84558	92478
2012	7862	81085	88947
2013	2268	104733	107001

Հավելված 24. Ապահովագրական ընկերությունները 31.12.2013 թ. դրությամբ

1	«Այ էս Ջի» ապահովագրական ՍՊԸ
2	«Արմենիա Ինշուրանս» ապահովագրական ՍՊԸ
3	«Գարանտ Ինշուրանս» ապահովագրական ՓԲԸ
4	«Ինգո Արմենիա» ապահովագրական ՓԲԸ
5	«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ապահովագրական ՓԲԸ
6	«Նաիրի Ինշուրանս» ապահովագրական ՍՊԸ
7	«Ռեսո» ապահովագրական ՓԲԸ
8	«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ապահովագրական ՓԲԸ
9	«Սիլ Ինշուրանս» ապահովագրական ՓԲԸ

Հավելված 25. Ապահովագրական ընկերությունների հաշվեկշռային ցուցանիշներ

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ		31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
ԱԿՏԻՎՆԵՐ	Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	192927	212377	214571
	Բանկային հաշիվներ	1426419	1316542	967063
	Ստացվելիք գումարներ ուղղակի ապահովագրության գծով, այդ թվում՝	2492669	5179325	7503868
	Համաապահովագրողներից ստացվելիք գումարներ	1957	29	92
	Վերաապահովագրողներից ստացվելիք գումարներ	14535	87344	114785
	Հատուցումների գծով պահանջներ, այդ թվում՝	1726940	587901	516078
	համաապահովագրողների նկատմամբ			
	վերաապահովագրողների նկատմամբ	1726761	587901	516078
	այլ անձանց նկատմամբ	179		
	Սուբրոգացիայի հետևանքով առաջացած պահանջներ	164173	296356	537883
	Ավանդներ բանկերում	14594498	13813532	15326038
	Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված փոխառություններ	379733	361722	1339996
	Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերին տրամադրված փոխառություններ	208307	58607	53197
	Իրավաբանական անձանց տրամադրված փոխառություններ	506567	275683	278490
	Ռեպո համաձայնագրով վաճառված արժեթղթեր	2651037	2227266	5656541
	Պետական արժեթղթեր (ներառյալ՝ ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր)	2081315	3533138	3707463
	Ոչ պետական արժեթղթեր	364851	362360	301115
	Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերի արժեզրկման կորուստների պահուստներ		-406	-817
	Ոչ ընթացիկ ներդրումներ այլ անձանց կանոնադրական կապիտալում և այլ ոչ ընթացիկ պահանջներ նրանց նկատմամբ			2275196
	Ուղղակի ապահովագրության, համաապահովագրության, վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների, ներդրումների և փոխառությունների հնարավոր կորուստների պահուստներ	-396822	-492173	-571489
	Վերաապահովագրողի բաժինը ապահովագրական պահուստներում	567812	1933089	2661942
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ	494875	513861	638886
	Հիմնական միջոցներ	1578689	2842869	2950753
	Այլ ակտիվներ	2391880	5260002	5535071

ՅԱՐՈՒՑՅԱԼՈՒՄՏՈՒՄ	**Ընդամենը ակտիվներ**	**31442363**	**38369424**	**50006723**
	Վճարվելիք հատուցումներ, այդ թվում՝	145456	213126	231660
	ուղղակի ապահովագրության գծով	145456	213126	231660
	համասապահովագրության գծով			
	վերաապահովագրության ընդունված ռիսկերի գծով			
	Վճարվելիք գումարներ միջնորդներին	271491	522457	779935
	Հետ վերադարձվող ապահովագրավճարներ	61031	167957	109237
	Համասապահովագրողներին փոխանցվելիք ապահովագրավճարներ	0		
	Վերաապահովագրողներին փոխանցվելիք ապահովագրավճարներ	1377566	1415501	1624927
	Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններ և ստացված վարկեր	256573	197280	4708196
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ	5483	6544	186280
	Ապահովագրական պահուստներ, այդ թվում՝	8618547	16030077	17219349
	չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ	5004574	10833365	12195504
	ապահովագրողին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված վնասների պահուստ	2175441	3005590	3196732
	տեղի ունեցած, սակայն դեռևս ապահովագրողին չներկայացված վնասների պահուստ	548387	1005211	1270100
	մաթեմատիկական պահուստ			
	այլ պահուստներ	890145	1185912	557013
	Ռեպո համաձայնագրեր	2623084	2159697	5611934
	Այլ պարտավորություններ	4126907	3930974	3566850
	Ընդամենը պարտավորություններ	**17486140**	**24643613**	**34038369**
ՏՆՏԿԱՀ	Կանոնադրական կապիտալ	11933178	11430006	14732372
	Գլխավոր պահուստ	284118	318630	794418
	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթ/վնաս	1683030	369402	-894009
	Նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթ/վնաս	-114740	1261480	845573
	Կապիտալի այլ տարրեր	170638	346292	490000
	Ընդամենը կապիտալ	**13956224**	**13725811**	**15968354**

Հավելված 26. Ապահովագրական ընկերությունների եկամուտներ և ծախսեր

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Տարեսկզբից առ 31.12.2011	Տարեսկզբից առ 31.12.2012	Տարեսկզբից առ 31.12.2013
Վաստակված ապահովագրավճար	**17860334**	**26435224**	**31318978**
Հաշվեգրված ապահովագրավճար	19569337	32352891	32502426
Համախառն մեծություն	22371982	35524775	35753284
Վերաապահովագրողին փոխանցվող ապահովագրավճարներ	-2802645	-3171885	-3250858
Փոփոխություն չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստում	1709004	5917667	1183448
Այլ եկամուտներ ապահովագրական գործունեության գծով	**700391**	**1258245**	**1123711**
Հատուցումների գծով եկամուտներ համապահովագրողներից	0	0	0
Միջնորդավճարներից եկամուտներ	320919	262193	322870
Այլ եկամուտներ	379472	996051	800842
Ապահովագրական հատուցումներ	**7454355**	**13702768**	**18899128**
Ոչ կյանքի ապահովագրության գծով	7454355	13702768	18899128
Համախառն մեծություն	8140853	14487034	19718688
Վերաապահովագրողի բաժինը	-686499	-784267	-819560
Հատկացումներ տեխնիկական պահուստներին	**-8936347**	**-11905104**	**-12482201**
Ներկայացված, սակայն չվճարված պահանջների պահուստ	-7451483	-9428512	-11211541
Համախառն մեծություն	-8484857	-10492524	-13431597
Հուսալի վերաապահովագրողի բաժինը	1033375	1064012	2220056
Այլ պահուստներ	-1484864	-2476592	-1270661
Համախառն մեծություն	-1534110	-2503028	-1367905
Հուսալի վերաապահովագրողի բաժինը	49246.00	26436	97244
Վերադարձներ տեխնիկական պահուստներից	**6769799**	**9956056**	**13123889**
Ներկայացված, սակայն չվճարված պահանջների պահուստ	6160863	8343010	11476871
Համախառն մեծություն	6960267	9503962	13212837
Հուսալի վերաապահովագրողի բաժինը	-799404	-1160952	-1735966
Այլ պահուստներ	608936	1613046	1647019
Համախառն մեծություն	621458	1642485	1678203
Հուսալի վերաապահովագրողի բաժինը	-12522	-29439	-31184
Այլ ծախսեր ապահովագրության գծով	**2821715**	**4949032**	**6774187**
Դադարեցված պայմանագրերի գծով հետ վերադարձվող ապահովագրավճարներ	559346	639337	993150
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	2127123	3278663	4515027
Այլ գործառնական ծախսեր	135247	1031033	1266011

Տոկոսային եկամուտներ	**1864763**	**2040177**	**2449567**
Տոկոսային եկամուտներ ֆին. կազմակերպություններում ներդրված ավանդների, դրանց տրամադրված փոխառությունների և նրանց հետ կնքված ռեպո համաձայնագրերի գծով	1402057	1706311	1649221
Տոկոսային եկամուտներ ֆիզիկական անձանց տրամադրված փոխառությունների գծով	3730	4828	4264
Տոկոսային եկամուտներ իրավաբանական անձանց տրամադրված փոխառությունների գծով	35682	44695	23364
Տոկոսային եկամուտներ պետական արժեթղթերից	399429	261851	726587
Տոկոսային եկամուտներ ոչ պետական արժեթղթերից	18089	11212	24925
Այլ տոկոսային եկամուտներ	5776	11280	21207
Տոկոսային ծախսեր	**104059**	**297848**	**898478**
Տոկոսային ծախսեր ֆին. կազմակերպություններից ներգրավված վարկերի, փոխառությունների և նրանց հետ կնքված ռեպո համաձայնագրերի դիմաց	103359	296923	723653
Այլ տոկոսային ծախսեր	700	925	174825
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	**693629**	**546958**	**526988**
Զուտ եկամուտներ ակտիվների օտարումից (վաճառքից)	26183	24641	204949
Ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից զուտ եկամուտներ	10228	20239	243190
Արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում զուտ եկամուտներ	485844	477544	19898
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտներ	171374	24534	58950
Ոչ տոկոսային ծախսեր	**6252092**	**8344253**	**9176923**
Կառավարչական ծախսեր	4071008	6208005	6957879
Ուսուցման ծախսեր	24011	31791	21708
Հասարակական կապերի գծով ծախսեր	831662	1063077	718713
Այլ ոչ տոկոսային ծախսեր	1325411	1041380	1478623
Ակտիվների հնարավոր կորուստների (անհավաքագրելիության) պահուստին հատկացումներ (վերադարձ)	**307175**	**446055**	**979195**
Սովորական գործունեությունից շահույթ/վնաս	**2013172**	**591599**	**-666977**
Շահույթ մինչև շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	**2013172**	**591599**	**-666977**
Շահութահարկի գծով ծախս	**311957**	**180179**	**91418**
Շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	**1701215**	**411420**	**-758396**
Շահաբաժիններ	**9822**	**52000**	**125820**
Չբաշխված շահույթ	**1691393**	**359420**	**-884216**

Հավելված 27. Ապահովագրական ընկերությունների կարևորագույն ցուցանիշները՝ ըստ ապահովագրության դասերի

հազար ՀՀ դրամ

	Ոչ կյանքի ապահովագրության դասեր	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի քանակ (հատ) 31/12/2013	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի ապահովագրական գումարներ 31/12/2013	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի վերապահովագրական գումարներ 31/12/2013	Տարեկզբից առ 31/12/2013 հաշվեգրված ապահովագրավճարներ	Տարեկզբից առ 31/12/2013 հաշվեգրված վճարումներ ապահովագրավճարներից	2013 թվականի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումներ	Վերապահովագրողների բաժինը 2013 թվականի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումներում
1	Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	67336	169533295	18791707	451929	37392	33218	65
2	Առողջության ապահովագրություն	113129	660844336	-	11581607	-	7469590	-
3	Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	10846	80192557	33108948	2141046	554503	1431069	488587
4	Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն	-	-	-	-	-	-	-
5	Օդանավերի ապահովագրություն	10	64369303	64369302	247291	229712	-	-
6	Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն	-	-	-	-	-	-	-
7	Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	1017	56751850	51157633	603854	322172	17691	12696
8	Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	17875	1642545998	1164729400	2121068	1169731	199841	168782
9	Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	4249	121679733	56686712	244221	135643	3884	225
10	Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	7511	160601240	13110446	81911	15710	16571	204
11	Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	9	637544388	637544387	140134	133824	-	-
12	Ջրային փոխադրամիջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	-	-	-	-	-	-	-
13	Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	1160	251629807	236581542	406099	311394	80838	80557
14	Վարկի ապահովագրություն	1	15048707	-	893277	-	-	-
15	Երաշխիքի տրամադրում	1	16300	-	-	-	-	-
16	Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	70	28863849	21676836	285147	243536	40041	40041
17	Դատական և արտադատական ծախսերի ապահովագրություն	-	-		-	-	-	-
18	Աջակցության ապահովագրություն	12572	358943563	186396535	454343	97242	72261	28405
19	Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	327350	3911950597	-	16133040	-	10353683	-
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**563136**	**8160515523**	**2484153447**	**35784969**	**3250858**	**19718687**	**819561**

Հավելված 27. Ապահովագրական ընկերությունների կարևորագույն ցուցանիշները՝ ըստ ապահովագրության դասերի *(շարունակություն)*

%

	Ոչ կյանքի ապահովագրության դասեր	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի քանակ (հատ) 31/12/2013	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի ապահովագրական գումարներ 31/12/2013	Գործող ապահովագրության պայմանագրերի վերաապահովագրական գումարներ 31/12/2013	Տարեսկզբից առ 31/12/2013 հաշվեգրված ապահովագրավճարներ	Տարեսկզբից առ 31/12/2013 հաշվեգրված վերաապահովագրավճարներ	2013 թվականի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումներ	Վերաապահովագրողների բաժինը 2013 թվականին հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումներում
1	Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	12.0	2.1	0.8	1.3	1.2	0.2	0.0
2	Առողջության ապահովագրություն	20.1	8.1	0.0	32.4	0.0	37.9	0.0
3	Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	1.9	1.0	1.3	6.0	17.1	7.3	59.6
4	Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5	Օդանավերի ապահովագրություն	0.0	0.8	2.6	0.7	7.1	0.0	0.0
6	Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
7	Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	0.2	0.7	2.1	1.7	9.9	0.1	1.5
8	Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	3.2	20.1	46.9	5.9	36.0	1.0	20.6
9	Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	0.8	1.5	2.3	0.7	4.2	0.0	0.0
10	Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	1.3	2.0	0.5	0.2	0.5	0.1	0.0
11	Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	0.0	7.8	25.7	0.4	4.1	0.0	0.0
12	Ջրային փոխադրամիջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
13	Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	0.2	3.1	9.5	1.1	9.6	0.4	9.8
14	Վարկի ապահովագրություն	0.0	0.2	0.0	2.5	0.0	0.0	0.0
15	Երաշխիքի տրամադրում	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
16	Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	0.0	0.4	0.9	0.8	7.5	0.2	4.9
17	Դատական և արտադատական ծախսերի ապահովագրություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
18	Աջակցության ապահովագրություն	2.2	4.4	7.5	1.3	3.0	0.4	3.5
19	Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	58.1	47.9	0.0	45.1	0.0	52.5	0.0
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Հավելված 28. Գրավատների ցուցանիշները

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Տրամադրված վարկերի ծավալը	Ներգրավված միջոցները	Գրավատների քանակը
31.12.2007	2410	1673	63
31.03.2008	3921	2433	68
30.06.2008	5147	3312	103
30.09.2008	9930	6625	116
31.12.2008	12972	9233	138
31.12.2009	15160	9140	135
31.12.2010	14095	12122	139
31.12.2011	3921	2433	68
31.12.2012	5147	3312	103
31.12.2013	9930	6625	116

Հավելված 29. Գրանցված վճարահաշվարկային կազմակերպությունները 31.12.2013 թ. դրությամբ

1	«Հայփոստ» ՓԲԸ
2	«Ի-Դրամ» ՍՊԸ
3	«Մոբի դրամ» ՓԲԸ
4	«Մանի տուն» ՍՊԸ
5	«Թել-Սել» ՓԲԸ
6	«ՏանԴեմ Փեյմինթս» ՍՊԸ
7	«Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ

Հավելված 30. Անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում կատարված փոխանցումների ծավալը

մլն ՀՀ դրամ

Փոխանցումներ	2009	2010	2011	2012	2013	2013			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
Թղթային վճարային հանձնարարականներով [1]	6806481	6878130	11907748	20208291	22427693	5134975	5609179	5325748	6357791
Էլեկտրոնային վճարային հանձնարարականներով [1]	7793560	10178918	10054213	10568616	12103431	2378866	2899370	3127473	3697722
Չեկերով	23744	19355	22507	30292	24276	5915	6083	6283	5995
Այլ դեբետային գործիքներով [2]	866	260	264	0	0	0	0	0	0
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ	30750	40202	63359	89745	105786	20637	26207	28221	30721
Ընդամենը	14655401	17116866	22048090	30896945	34661186	7540393	8540839	8487725	10092229

Հավելված 31. Անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում կատարված փոխանցումների քանակը

Փոխանցումներ	2009	2010	2011	2012	2013	2013			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
Թղթային վճարային հանձնարարականներով [1]	1803287	1907845	3529426	3804931	4165785	875663	1065897	1058459	1165766
Էլեկտրոնային վճարային հանձնարարականներով [1]	3943374	4934399	5994470	8710110	9479553	1931726	2225524	2555940	2766363
Չեկերով	14174	10562	11327	12042	10750	2256	2979	2624	2891
Այլ դեբետային գործիքներով [2]	2512	2145	2429	0	0	0	0	0	0
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ	916178	1203498	1850159	2805023	3496610	739435	838907	932670	985598
Ընդամենը	6679525	8058449	11387811	15332106	17152698	3549080	4133307	4549693	4920618

[1] Շահառուի բանկին/մասնաճյուղին ներկայացված հանձնարարականներ: Ընդգրկված չեն առևտրային բանկի ներբանկային փոխանցումները, բացառությամբ վերջիններիս հաճախորդների միջև իրականացված փոխանցումների:

[2] Պահանջագրեր և այլ դեբետային փոխանցումներ:

Հավելված 32. Միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերով կատարված փոխանցումները և ստացումները

Համակարգեր		2009	2010	2011	2012	2013	2013			
							I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
Ընդամենը փոխանցումներ	ծավալը (մլն ՀՀ դրամ)	41759	51779	62402	79048	87164	18774	22772	21335	24283
	քանակը	107088	124911	144473	172868	188700	43123	46208	45494	53875
Ընդամենը ստացումներ	ծավալը (մլն ՀՀ դրամ)	362703	430467	523739	641427	729736	116706	170278	228477	214275
	քանակը	1539255	1865449	2268758	2797158	3309165	570750	820780	997359	920276
Շրջանառությունը	ծավալը (մլն ՀՀ դրամ)	404462	482246	586142	720475	816900	135480	193050	249812	238558
	քանակը	1646343	1990360	2413231	2970026	3497865	613873	866988	1042853	974151

Հավելված 33. Շրջանառության մեջ գտնվող քարտերի քանակը

Պլաստիկ քարտեր	2009	2010	2011	2012	2013	2013			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	282164	306070	391936	492126	564503	518392	545469	566522	564503
VISA	201589	269771	363691	520703	652398	543498	594087	625170	652398
MasterCard	61108	115943	181455	264539	299815	282555	295939	294105	299815
Միջազգային այլ քարտեր [1]	34570	37514	40666	45581	47813	46766	47907	48273	47813
Ընդամենը	579431	729298	977748	1322949	1564529	1391211	1483402	1534070	1564529

Հավելված 34. ՀՀ տարածքում քարտերով կատարված գործառնությունների ծավալը

մլն ՀՀ դրամ

Պլաստիկ քարտեր	2009	2010	2011	2012	2013	2013			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	173445	212886	247255	290960	281662	56026	67631	73041	84963
VISA	151623	219144	308579	450472	570365	117670	137059	155031	160605
MasterCard	62331	77338	113742	174090	180117	35855	41432	48575	54255
Միջազգային այլ քարտեր [1]	40849	48982	69163	84249	75888	16020	19150	19624	21094
Ընդամենը	428248	558350	738739	999771	1108032	225571	265273	296270	320918

Հավելված 35. ՀՀ տարածքում քարտերով կատարված գործառնությունների քանակը

Պլաստիկ քարտեր	2009	2010	2011	2012	2013	2013			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	4177660	5261125	6089528	7031742	6615934	1442884	1642099	1683450	1847501
VISA	2602572	3577094	5072749	7244453	8948655	1835536	2159630	2387847	2565642
MasterCard	1158843	1519906	2329923	3450684	3859421	830301	893247	1035713	1100160
Միջազգային այլ քարտեր [1]	908977	934806	1068791	1140836	1116940	254297	292445	282378	287820
Ընդամենը	8848052	11292931	14560991	18867715	20540950	4363018	4987421	5389388	5801123

[1] *Այդ թվում՝ HSBC debit, AmEx և այլ քարտեր:*